

วารสารวจนะ VACANA

Journal of Language and Linguistics

ปีที่ 5 ฉบับที่ 2 (กรกฎาคม – ธันวาคม 2560)
Volume 5 Number 2 (July – December 2017)

ISSN: 2287-0903

ที่ปรึกษากองบรรณาธิการ

ปราณี กุลละวณิชย์	จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
นันทนา รณเกียรติ	มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์
กึ่งกาญจน์ เทพกาญจนา	จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
วิโรจน์ อรุณมานะกุล	จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
วิริษา กมลนาวิน	มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์
พุทธรชาติ โปธิบาล	มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

บรรณาธิการหลัก

สรบุญชัย รุ่งโรจน์สุวรรณ	มหาวิทยาลัยแม่ฟ้าหลวง
--------------------------	-----------------------

บรรณาธิการประจำฉบับ

ศิริรัตน์ ณ ระนอง	มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์
-------------------	-----------------------

กองบรรณาธิการ

ศิริพร ปัญญาเมธิกุล	มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
กานดากร เจริญกิตติบรร	จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
จันทิมา อังคพณิชกิจ	มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์
พิทยาวัฒน์ พิทยาภรณ์	จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
รุสสัน อุทัย	มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี
สมชาย สำเนียงงาม	มหาวิทยาลัยศิลปากร
ตามใจ อวีรุทธิโยธิน	มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลรัตนโกสินทร์ วิทยาเขตวังไกลกังวล
นัทธชนัน นาลประทาน	มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

ผู้ช่วยกองบรรณาธิการ

วิสันต์ สุขวิสิทธิ์	รุ่งวิมล รุ่งโรจน์สุวรรณ
อาทิตยา เวียงนิล	ปณิดา มัณยานนท์
เพียรศิลป์ ปินชัย	ชญญารัตน์ เชียงกันทะ

สถานที่ติดต่อ

กองบรรณาธิการวารสารวณะ สำนักวิชาศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยแม่ฟ้าหลวง
เลขที่ 333 หมู่ 1 ตำบลท่าสุต อำเภอเมืองเชียงราย จังหวัดเชียงราย 57100
โทร. 053-916-731 โทรสาร 053-916723 vacanajournal@gmail.com

Advisory Editors

Pranee Kullavanijaya	Chulalongkorn University
Nanthana Ronnakiat	Thammasat University
Kingkarn Thepkanjana	Chulalongkorn University
Wirote Aroonmanakul	Chulalongkorn University
Varisa Kamalanawin	Thammasat University
Phuthachart Pothibal	Kasetsart University

Editor-in-Chief

Sorabud Rungrojsuwan	Mae Fah Luang University
----------------------	--------------------------

Issue Editor

Sirirat Na-ranong	Thammasat University
-------------------	----------------------

Editorial Board

Siriporn Panyametheekul	Srinakharinwirot University
Kandaporn Jaroenkitboworn	Chulalongkorn University
Jantima Angkapanichkit	Thammasat University
Pittayawat Pittayaporn	Chulalongkorn University
Ruslan Uthai	Prince of Songkla University, Pattani Campus
Somchai Samniengngam	Silpakorn University
Tamjai Awirutthiyothin	Rajamangala University of Technology Rattanakosin Wangkraikangwon Campus
Natchanan Natpratan	Kasetsart University

General Admin

Wison Sukwisit	Rungwimol Rungrojsuwan
Athitaya Wiangnil	Panida Monyanont
Piansin Pinchai	Thanyarat Chiangkanta

Editorial Address

Vacana Editorial Board, School of Liberal Arts, Mae Fah Luang University
333 Moo1, Thasud, Muang Chiang Rai, Chiang Rai 57100
Tel. (66) 53-916-731 Fax. (66) 53-916-723 E-mail: vacanajournal@gmail.com

วารสารวณะ เป็นวารสารความร่วมมือทางวิชาการระหว่าง ภาควิชาภาษาศาสตร์ คณะอักษรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ภาควิชาภาษาศาสตร์ คณะศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ ภาควิชาภาษาศาสตร์ คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ ภาควิชาภาษาไทย คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี คณะอักษรศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร และสำนักวิชาศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยแม่ฟ้าหลวง รับผิดชอบการเผยแพร่โดย สำนักวิชาศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยแม่ฟ้าหลวง

วารสารวณะ เป็นวารสารวิชาการอิเล็กทรอนิกส์ โดยมีกำหนดเผยแพร่ปีละ 2 ฉบับ (ฉบับที่ 1 เดือน มกราคม – มิถุนายน และ ฉบับที่ 2 เดือนกรกฎาคม – ธันวาคม) โดยเปิดรับบทความทางวิชาการที่มีคุณภาพสูง มีวัตถุประสงค์เพื่อให้เป็นพื้นที่สำหรับเผยแพร่ และแลกเปลี่ยนเรียนรู้ทางวิชาการของนิสิต นักศึกษา นักวิจัยทางภาษาและภาษาศาสตร์ของประเทศรวมถึงเป็นการถ่ายทอดความรู้สู่สังคมในวงกว้าง วารสารรับตีพิมพ์ทั้งบทความวิชาการและบทความวิจัยเต็มรูปแบบ (Full-length article) รวมถึงบทความปริทัศน์ (Review article) ที่มีเนื้อหาที่เกี่ยวข้องกับภาษาและภาษาศาสตร์ ทั้งที่เขียนเป็นภาษาไทยและภาษาอังกฤษ โดยเปิดรับต้นฉบับบทความตลอดปี ทั้งนี้ บทความที่ส่งเข้ามาต้องเป็นบทความที่ไม่เคยตีพิมพ์เผยแพร่มาก่อนและจะได้รับการพิจารณาประเมินบทความแบบไม่เปิดเผยตัวตนสองทาง (double-blind review) โดยผู้ทรงคุณวุฒิ 2 ท่าน ทั้งนี้ ต้นฉบับบทความที่นำส่งต้องเป็นไปตามหลักเกณฑ์ที่วารสารกำหนด

กองบรรณาธิการอนุญาตให้มีการเผยแพร่บทความในวารสารในเชิงวิชาการเท่านั้น หากประสงค์จะนำบทความไปใช้โดยวัตถุประสงค์อื่น ต้องขออนุญาตจากกองบรรณาธิการก่อน

อนึ่ง ความคิดเห็นในที่ปรากฏในบทความเป็นความคิดเห็นส่วนบุคคลของผู้เขียนเท่านั้น กองบรรณาธิการไม่จำเป็นต้องมีความคิดเห็นสอดคล้องกับผู้เขียนแต่อย่างใด

‘Vacana’, a journal of language and linguistics, is an academic collaboration between several leading institutions, namely:

- 1) Linguistics Department, Faculty of Letters, Chulalongkorn University;
- 2) Linguistics Department, Faculty of Arts, Thammasart University;
- 3) Linguistics Department, Faculty of Humanities, Kasetsart University;
- 4) Thai Department, Faculty of Humanities and Social Sciences,
Prince of Songkhla University, Pattani Campus;
- 5) Faculty of Letters, Silpakorn University; and
- 6) School of Liberal Arts, Mae Fah Luang University.

Published by the School of Liberal Arts, Mae Fah Luang University, ‘Vacana’ is a biannual e-journal featuring high-quality academic articles. The main objective of this journal is to showcase both Thai and foreign students’, lecturers’ and researchers’ works on languages and linguistics, and disseminate such bodies of knowledge to a wider circle of society.

‘Vacana’ welcomes academic articles, full-length research articles and review articles pertaining to languages and linguistics. Article manuscripts may be submitted all-year-round and may be written in Thai or English. The manuscripts, which must be original and must never have been published, will be subject to double-blind review by two experts. Submitted manuscripts must conform to the journal’s conditions and format, as detailed below

All articles are permitted to be used only for the academic purpose. The use for purposes other than this must be permitted by the editorial board.

All views or conclusions are those of the authors of the articles and not necessarily of those of editorial board.

สารบัญ / TABLE OF CONTENT

วารสารวณะ ปีที่ 5 ฉบับที่ 2 (กรกฎาคม-ธันวาคม 2560)

Vacana Vol.5 No.2 (July-December 2017)

การพัฒนาสื่อมัลติมีเดียบทพูดเข้าจังหวะการออกเสียงสระเกร็ง-คล้ายภาษาอังกฤษ
สำเนียงอเมริกัน 1

**The Multimedia Development of Chants on American
English Tense - Lax Vowels Spanish Vocabulary Acquisition of
A1 level Thai learners**

พัชรี โชกเพิ่มพูน สุกัญญา เรืองจรูญ และ ดิยนุช รุ่งแสวง

หน้าที่ของการกล่าวถ้อยคำนัยผกผันในการแสดงความคิดเห็นผ่านเฟซบุ๊ก
องค์กรเครือข่ายสัญญาณโทรศัพท์เคลื่อนที่ไทย 24

**The functions of verbal irony for commenting via Facebook of
mobile operator in Thailand**

อรวี บุนนาค

คู่ความหมายแย้งและกลไกตรรกะที่พบในมีมภาพยนตร์ 41

Script Opposition and Logical Mechanism found in Movie Memes

หงส์หยก ฟิ้นตน ศิริพร ปัญญาเมธิกุล และ ดิยนุช รุ่งแสวง

**Pronominal References in Standard Thai: Mirror of Interpersonal
Relationships and Socio-Cultural Perspectives in Thai Society** 70

Thanittha Rasmeecharoen

การพัฒนาสื่อมัลติมีเดียบทพูดเข้าจังหวะการออกเสียง
สระเกร็ง-คลายภาษาอังกฤษสำเนียงอเมริกัน¹

THE MULTIMEDIA DEVELOPMENT OF CHANTS ON AMERICAN
ENGLISH TENSE - LAX VOWELS

พัชรี ไชคเพิ่มพูน²
สุกัญญา เรืองจรรยา³
ติยนุช รุ่งแสง⁴

บทคัดย่อ

ผู้วิจัยพัฒนาสื่อมัลติมีเดียบทพูดเข้าจังหวะ เพื่อแก้ปัญหาการออกเสียงสระเกร็ง-คลายภาษาอังกฤษของนักเรียน จำนวน 3 คู่ 6 เสียง คือ /i/-/ɪ/, /u/-/ʊ/, และ /eɪ/-/e/ งานวิจัยนี้ศึกษาว่าการใช้สื่อมัลติมีเดียบทพูดเข้าจังหวะจะทำให้นักเรียนมีลักษณะการออกเสียงสระเกร็ง-คลายภาษาอังกฤษสำเนียงอเมริกันได้ใกล้เคียงกับเจ้าของภาษาเพิ่มขึ้นหรือไม่ โดยวัดจากค่าระยะเวลา ค่าความถี่ฟอร์แมนท์ที่ 1 และ 2 (F1 และ F2) และนำค่าที่ได้มาเปรียบเทียบให้อยู่ในช่วงค่าเฉลี่ยต่ำสุดถึงช่วงสูงสุดกับผลการวิจัยของไฮเลนแบรนต์และคณะ (Hilenbrand et al. 1995) ผลการวิจัยพบว่า ค่าระยะเวลาการออกเสียงสระ /ɪ/ /ʊ/ /eɪ/ และ /e/ ใกล้เคียงกับเจ้าของภาษา ค่าความถี่ฟอร์แมนท์ที่ 1 (F1) การออกเสียงคู่เสียงสระ /i/ /ɪ/, /u/ /ʊ/, และ /eɪ/-/e/ อยู่ในช่วงต่ำสุดถึงช่วงสูงสุดของเจ้าของภาษา แต่ค่า F1 ของเสียงสระ /ɪ/ /ʊ/ /eɪ/ ห่างไกลค่า F1 ของเจ้าของภาษามากขึ้น ส่วนค่าความถี่ฟอร์แมนท์ที่ 2 (F2) ของการออกเสียงคู่เสียงสระ /i/ และ /eɪ/ ใกล้เคียงกับเจ้าของภาษาเพิ่มขึ้นโดยมีค่าอยู่ในช่วงต่ำสุดถึงช่วงสูงสุดของเจ้าของภาษา แต่ค่า F2 ของการออกเสียงสระ /ɪ/ และ /e/ ห่างไกลจากค่า F2 ในเจ้าของภาษามากขึ้น อีกทั้งคู่เสียงสระ /u/ /ʊ/ ไม่มีค่าใกล้เคียงเพิ่มขึ้นและไม่อยู่ในช่วงต่ำสุดถึงช่วงสูงสุดของเจ้าของภาษา อย่างไรก็ตามเมื่อนำค่า F1 และ F2 ที่ได้มาจัดรูปแบบด้วยการทำให้เสียงสระมีค่าเป็นปกติ (Vowel Normalization) พบว่า นักเรียนสามารถ

¹ บทความนี้เป็นส่วนหนึ่งของปริณิธานพนธ์ เรื่อง "การพัฒนาสื่อมัลติมีเดียบทพูดเข้าจังหวะการออกเสียงสระเกร็ง-คลายภาษาอังกฤษสำเนียงอเมริกัน" ปีการศึกษา 2560

² นิสิตปริญญาโท หลักสูตรการศึกษามหาบัณฑิต สาขาภาษาศาสตร์การศึกษา คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

³ รองศาสตราจารย์ ดร. หลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาภาษาศาสตร์ คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

⁴ อาจารย์ หลักสูตรศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาภาษาศาสตร์ คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

ออกเสียงคู่เสียงสระเกร็ง-คลาย ทั้ง 3 คู่เสียงด้วยรูปแบบคล้ายกับเจ้าของภาษาเพิ่มขึ้นกว่าก่อนการใช้สื่อ
มัลติมีเดีย ในเชิงที่มีค่า F1 และ ค่า F2 ต่างจากช่วงค่าเฉลี่ยต่ำสุดและสูงสุดของเจ้าของภาษาที่ไฮเลนแบ
รด์และคณะได้ระบุไว้

คำสำคัญ: สระเกร็ง-คลายภาษาอังกฤษสำเนียงอเมริกัน, ค่าระยะเวลา, ค่าความถี่
ฟอร์แมนท์ที่ 1 และ 2, สื่อมัลติมีเดียแบบทพุดเข้าจังหวะการออกเสียง
สระเกร็ง- คลายภาษาอังกฤษสำเนียงอเมริกัน

Abstract

This study aims to develop the Multimedia of chants on American English Tense-Lax vowels for Thai Grade 1 students focusing on 3 pairs of Tense-Lax vowel sounds: /i/-/ɪ/, /u/-/ʊ/, and /eɪ/-/ɛ/. Duration, Formants frequency F1 and F2 were examined before and after the use of the multimedia to see if the multimedia improved the pronunciation of vowel sounds to that of the native English speakers (NSs) (Hilenbrand et al. 1995). The study found that the duration of /ɪ/ /ʊ/ /eɪ/ and /ɛ/ were close to that of NSs. The F1 of /i/-/ɪ/, /u/-/ʊ/, /eɪ/-/ɛ/ were fell into the range of NSs, but the F1 of /ɪ/ /ʊ/ /eɪ/ were far from the NSs' although they were still in the range. The F2 of /i/ and /eɪ/ were also close to that of NSs. However, the F2 of /ɪ/ and /ɛ/ /u/ and /ʊ/ showed lower and farther F2 and out of NSs range. However, vowel normalization showed that the students produced their vowels scattered in the similar pattern as to NSs after using the multimedia although it was in the different range of F1 and F2.

Key words: American English Tense-Lax Vowels, Duration, Formant frequency

F1 and F2, Multimedia of Chants on American English Tense-Lax

Vowels

1. บทนำ

ตามนโยบายด้านการศึกษากำหนดให้มีการเรียนการสอนภาษาอังกฤษในกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาต่างประเทศสำหรับผู้เรียนไทยตั้งแต่วัยเด็กเพื่อพัฒนาทักษะทางภาษาทั้ง 4 ด้าน ได้แก่ การฟัง การพูด การอ่านและการเขียน อย่างไรก็ตามพบว่าทักษะการเรียนรู้ภาษาอังกฤษของผู้เรียนไทยไม่ประสบความสำเร็จตามความมุ่งหวังในทุกๆระดับชั้นการศึกษาโดยเฉพาะอย่างยิ่งทักษะการพูด ผู้เรียนยังไม่สามารถสื่อสารภาษาอังกฤษได้อย่างมีประสิทธิภาพ เนื่องจากความแตกต่างของการออกเสียงภาษาไทยและภาษาอังกฤษ โดยเฉพาะเสียงสระสั้น-ยาวในภาษาไทยกับเสียงสระเกร็ง-คลายในภาษาอังกฤษซึ่งมีความเข้าใจผิดกันว่าเสียงสระสองกลุ่มนี้มีความสั้น-ยาวเท่ากันซึ่งในความจริงแล้วเสียงสระทั้งสองกลุ่มนี้ไม่ได้มีความสั้น-ยาวเท่ากันเมื่อวัดด้วยวิธีทางกลศาสตร์ (Ladefoged & Johnson, 2011) นอกจากนี้สระเกร็ง-คลาย ยังมีลักษณะ (feature) [±สูง] และ [±เกร็ง] เข้ามาเกี่ยวข้องในการออกเสียง ด้วยลักษณะการออกเสียงที่ใกล้เคียงกัน เมื่อออกเสียงคาดเคลื่อน สามารถก่อให้เกิดความเข้าใจผิด ส่งผลให้การสื่อสารล้มเหลวได้ เช่น “eat your food [fud] please” เป็น “eat your foot [fut] please” ประโยคแรกหมายถึงช่วยทานอาหารของคุณ ประโยคสองหมายถึงช่วยทานเท้าของคุณ

ผู้วิจัยจึงเริ่มจากการวิเคราะห์หนังสือเรียนรายวิชาในกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาต่างประเทศ (ภาษาอังกฤษ) ช่วงชั้นที่ 1 (ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 1-3) พบว่าในหนังสือเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ได้บรรจุให้ผู้เรียนเรียนสระเกร็ง-คลายตั้งแต่

ป. 1 ส่วนในหนังสือเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 และ 3 ก็ยังคงเรียนสระเกร็ง-คลาย ซึ่งในแง่การรับรู้การออกเสียงในภาษาที่หนึ่งและภาษาที่สอง ดูโปและเปเปอร์แคมป์ (Dupoux & Peperkamp, 1999) กล่าวว่าผู้เรียนที่มีอายุน้อยกว่าจะมีความสามารถในการรับรู้และแยกแยะเสียงได้ดีกว่าผู้เรียนที่มีอายุมาก นอกจากนี้ จอห์นสันและเรเมอร์ส (Johnson & Reimers, 2010) พบว่าเด็กสามารถออกเสียงสระได้เร็วกว่าพยัญชนะ ก่อนมีอายุครบ 1 ปี ดังนั้นผู้วิจัยจึงเลือกกลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 โดยมีอายุเฉลี่ยอยู่ที่ 7 ปี ซึ่งการรับรู้และออกเสียงภาษาอังกฤษควรจะอยู่ในระดับที่สามารถพัฒนาได้เทียบเท่ากับเจ้าของภาษาหากมีการจัดการเรียนรู้ที่เหมาะสม เนื่องจากกลุ่มตัวอย่างยังมีอายุไม่เกินช่วงอายุเอื้อการเรียนภาษาและมีพัฒนาการทางสรีระศาสตร์โตเต็มที่ที่จะสามารถออกเสียงตัวอักษรต่างๆได้เกือบทุกตัว โดยเฉพาะเสียงสระ

อย่างไรก็ตาม สระเกร็ง-คลายเป็นสระที่เป็นปัญหาสำหรับผู้เรียนชาวไทย เนื่องจากเสียงสระในภาษาไทยและภาษาอังกฤษมีความแตกต่างกัน กล่าวคือ เสียงสระในภาษาไทยประกอบด้วยสระสั้น-ยาว (Short-Long) ที่เป็นคู่กันทั้งสิ้น 9 คู่ ที่มีความแตกต่างกันชัดเจนด้านความสั้น-ยาวของเสียงสระ เช่น ใน

ภาษาไทยเสียงสระ /u - u:/ ในคู่เทียบเสียง คำว่า 'ดู' [dù?] และ 'ดู' [du:] คำทั้งสองคำนี้มีเสียงพยัญชนะต้นเป็นเสียงเดียวกัน มีความแตกต่างกันเพียงเสียงสระ คือ สระสั้น-ยาว ซึ่งเสียงสระที่ต่างกันทำให้คำสองคำนี้มีความหมายต่างกัน คำว่า 'ดู' หมายถึง ใช้สายตาเพื่อให้เห็น ในขณะที่คำว่า 'ดู' หมายถึง ว่ากล่าวหรือทักท้วงด้วยความไม่พอใจหรือโกรธ ดังนั้นเสียงสระทั้งสองเสียงจึงเป็นหน่วยเสียงที่ต่างกัน

แลดเดอฟอร์ดท์และจอห์นสัน (Ladefoged & Johnson. 2011) อธิบายความแตกต่างของสระเกร็ง-คลาย (Tense-Lax) ในภาษาอังกฤษไว้ว่า สระเกร็งจะยกลิ้นสูงและเลื่อนไปข้างหน้ามากกว่าสระคลาย และสระเกร็งจะมีการเกร็งกล้ามเนื้อบริเวณปากและลิ้นมากกว่าสระคลาย ยกตัวอย่างเสียงสระ /i - I/ ในคู่เทียบเสียง คำว่า beat [bit] และ bit [bit] นอกจากนี้สระเกร็งและสระคลายจะสามารถแบ่งแยกได้ด้วยการหดเกร็งของกล้ามเนื้อเมื่อออกเสียงแล้ว ยังมีบริบททางเสียงที่มีอิทธิพลต่อการออกเสียงสระเกร็งจะเกิดในพยางค์เปิด (CV) และพยางค์ปิดที่เน้นเสียงหนัก (stressed close syllables: CVC) เช่น bee [bi], bait [beit] ส่วนสระคลายจะไม่เกิดในพยางค์เปิดที่เน้นเสียงหนัก (stressed open syllables) เช่น bed [bed], good [gud] (Ladefoged & Johnson. 2011)

ด้วยภูมิหลังและความสำคัญดังที่กล่าวไปแล้ว ผู้วิจัยจึงได้พัฒนาสื่อมัลติมีเดียบทพูดเข้าจังหวะการออกเสียงสระเกร็ง-คลายภาษาอังกฤษสำเนียงอเมริกันสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 โดยอาศัยกรอบแนวคิดด้านกลศาสตร์ในการแก้ปัญหาการเรียนรู้อาสา "สระเกร็ง-คลาย" ภาษาอังกฤษของผู้เรียน ซึ่งลักษณะของสื่อการเรียนการสอนที่พัฒนาขึ้นนี้อยู่ในรูปของบทพูดเข้าจังหวะ (Chants) มีการฝึกออกเสียงด้วยคู่เทียบเสียง (Minimal Pairs) คู่เทียบคล้าย (Near Minimal Pairs) และประโยคที่มีเสียงสระเกร็ง-คลายภาษาอังกฤษ 6 เสียง ได้แก่ /i/ /I/ /u/ /u/ /ei/ /e/

2. วัตถุประสงค์ของการวิจัย

2.1 เพื่อพัฒนาสื่อมัลติมีเดียบทพูดเข้าจังหวะการออกเสียงสระเกร็ง-คลายภาษาอังกฤษสำเนียงอเมริกันสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1

2.2 เพื่อเปรียบเทียบค่าระยะเวลา ค่าความถี่ฟอร์แมนท์ที่ 1 และ 2 (ต่อไปนี้จะใช้ ค่า F1 และ ค่า F2) การออกเสียงสระเกร็ง-คลายภาษาอังกฤษสำเนียงอเมริกันของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ก่อนและหลังการใช้สื่อมัลติมีเดียบทพูดเข้าจังหวะ

3. สมมติฐานในการวิจัย

3.1 ค่าระยะเวลาการออกเสียงสระเกร็ง-คลายของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ไกล่เคียงกับเจ้าของภาษาเพิ่มขึ้นที่ 553 มิลลิวินาทีหลังการใช้สื่อมัลติมีเดียบทพูดเข้าจังหวะ

3.2 ค่า F1 การออกเสียงสระเกร็ง-คลายของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ไกล่เคียงกับเจ้าของภาษาเพิ่มขึ้นที่ 1037 เฮิรตซ์ หลังการใช้สื่อมัลติมีเดียบทพูดเข้าจังหวะ

3.3 ค่า F2 การออกเสียงสระเกร็ง-คลายของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ไกล่เคียงกับเจ้าของภาษาเพิ่มขึ้นที่ 3789 เฮิรตซ์ หลังการใช้สื่อมัลติมีเดียบทพูดเข้าจังหวะ

4. ขอบเขตของการวิจัย

4.1 ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการวิจัย คือ นักเรียนชั้นประถมศึกษาชั้นปีที่ 1 โรงเรียนอนุบาลนางรอง (สังฆกฤษณ์ อนุสรณ์) ตำบลนางรอง อำเภอนางรอง จังหวัดบุรีรัมย์ จำนวน 7 ห้องเรียน รวมจำนวนนักเรียนทั้งสิ้น 188 คน

4.2 กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนอนุบาลนางรอง (สังฆกฤษณ์อนุสรณ์) ตำบลนางรอง อำเภอนางรอง จังหวัดบุรีรัมย์ รวมจำนวนนักเรียนทั้งสิ้น 50 คน โดยวิธีการเลือกแบบเจาะจง (Purposive sampling) จำนวน 2 ห้องเรียน จาก 7 ห้องเรียน คือ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1/1 จำนวน 25 คน และนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1/5 จำนวน 25 คน รวมจำนวนนักเรียนทั้งสิ้น 50 คน

4.3 ระยะเวลาและเนื้อหาที่ใช้ในการวิจัย

ระยะเวลาในการวิจัย คือ ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2560 โดยให้นักเรียนกลุ่มตัวอย่างเรียนรู้เพิ่มเติมผ่านสื่อมัลติมีเดียบทพูดเข้าจังหวะสระเกร็ง-คลายภาษาอังกฤษสำเนียงอเมริกันด้วยตนเองเป็นระยะเวลา 3 สัปดาห์ สัปดาห์ละ 3 วัน วันละ 1 ชั่วโมง รวมทั้งสิ้น 9 ชั่วโมง ซึ่งครอบคลุมเนื้อหาทั้งหมด 3 บทเรียน โดยฝึกสระเกร็ง-คลายที่มีปัญหาในการออกเสียง จำนวน 3 คู่ 6 เสียง คือ /i/-/ɪ/, /u/-/ʊ/, และ /eɪ/-/ɛ/ สื่อมัลติมีเดียบทพูดเข้าจังหวะ ประกอบด้วย 3 บทเรียน ได้แก่

บทเรียนที่ 1 At the beach	ใช้ฝึกออกเสียงสระ	/i/ /ɪ/
บทเรียนที่ 2 April Fools	ใช้ฝึกออกเสียงสระ	/u/ /ʊ/
บทเรียนที่ 3 Ken's story	ใช้ฝึกออกเสียงสระ	/eɪ/ /ɛ/

5. การทบทวนวรรณกรรม

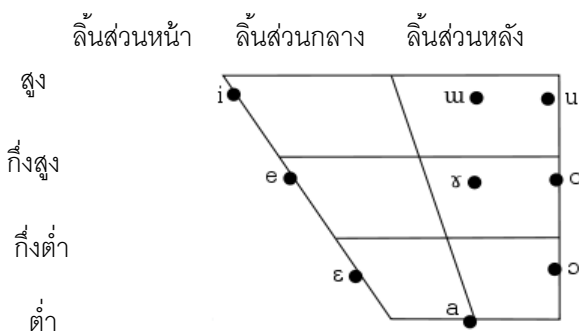
5.1 เสียงสระ

5.1.1 เสียงสระเกร็ง-คลายในภาษาอังกฤษ

นอกจากการแบ่งเสียงสระภาษาอังกฤษที่พิจารณาจากการยกระดับสูง-ต่ำของลิ้นการเลื่อนหน้า-หลังของลิ้น และการห่อริมฝีปากแล้ว ลักษณะการแบ่งกลุ่มอีกประการหนึ่งของเสียงสระภาษาอังกฤษ คือ สระเกร็งและสระคลาย โดยสระเกร็ง (Tense vowels) คือ สระที่มีการเกร็งกล้ามเนื้อบริเวณปากและลิ้นในการออกเสียง และสระคลาย (Lax vowels) คือ สระที่ไม่มีการเกร็งกล้ามเนื้อบริเวณปากและลิ้นในการออกเสียง ซีการ์ (Zsiga. 2013) แลด์เดอฟอร์กัทและจอห์นสัน (Ladefoged & Johnson. 2011) เห็นพ้องกันว่า นอกเหนือจากที่สระเกร็งและสระคลายจะสามารถแบ่งแยกได้ด้วยการหดเกร็งของกล้ามเนื้อเมื่อออกเสียงแล้ว ยังมีบริบททางเสียงที่มีอิทธิพลต่อการออกเสียงสระเกร็งและสระคลาย แลด์เดอฟอร์กัทและจอห์นสัน (Ladefoged & Johnson. 2011: 98-100) อธิบายถึงโครงสร้างพยางค์ สระเกร็งจะเกิดในพยางค์เปิด (CVV) และพยางค์ปิดที่เน้นเสียงหนัก (stressed close syllables : CVC) เช่น bee [bi], bait [beɪ] ส่วนสระคลายจะไม่เกิดในพยางค์เปิดที่เน้นเสียงหนัก (stressed open syllables) เช่น bed [bed], good [gʊd] นอกจากนี้เมื่อนำสระเกร็ง-คลายที่มีคุณสมบัติใกล้เคียงกันที่สุดมาเทียบคู่กันยังสามารถบอกความแตกต่างระหว่างสระทั้งสองชนิดนี้ได้ โดยสระคู่เทียบมีสามคู่ [i-ɪ], [eɪ-ɛ] และ [u-ʊ] ซึ่งในแต่ละคู่ สระคลายจะสั้นกว่า ต่ำกว่าและเข้าใกล้ส่วนกลางมากกว่าสระเกร็ง นอกจากนี้พยัญชนะท้ายที่มีลักษณะเป็นเสียงก้อง (voiced) หรือเป็นเสียงไม่ก้อง (voiceless) มีอิทธิพลต่อการออกเสียงสระเกร็ง-คลาย เช่นกัน หากพยัญชนะท้ายเป็นเสียงไม่ก้องจะสร้างบริบททางเสียงให้เกิดสระคลาย เช่นในคำว่า foot [fʊt] ในทางกลับกันหากพยัญชนะท้ายที่เป็นเสียงก้องจะสร้างบริบททำให้เกิดสระเกร็ง เช่นในคำว่า food [fu:d] ในขณะที่ซีการ์ (Zsiga. 2013: 59-61) อธิบายเพิ่มเติมในเรื่องทิศทางการเคลื่อนตัวของโคนลิ้น ว่าถ้าโคนลิ้นเคลื่อนไปข้างหน้าจะเป็นสระเกร็ง และจะเป็นสระคลายเมื่อโคนลิ้นเคลื่อนไปข้างหลัง โดยในงานวิจัยนี้ผู้วิจัยใช้เสียงสระเกร็ง-คลายในภาษาอังกฤษสำเนียงอเมริกัน 6 เสียงได้แก่ /i/ /ɪ/ /u/ /ʊ/ /eɪ/ /ɛ/

5.1.2 เสียงสระสั้น-ยาวในภาษาไทย

เสียงสระภาษาไทยมีทั้งหมด 18 เสียง แบ่งออกเป็นเสียงสระเสียงสั้น 9 เสียง และเสียงสระเสียงยาว 9 เสียง (กาญจนา นาคสกุล, 2544) เสียงสระภาษาไทยมีความแตกต่างกันลักษณะการออกเสียงด้านระยะเวลา (Duration) โดยจำแนกออกเป็นสระสั้น (Short vowels) และสระยาว (Long vowels) ความสั้น-ยาวของเสียงสระทำให้เกิดความเปลี่ยนแปลงทางความหมาย เนื่องจากเป็นคนละหน่วยเสียง (Distinct phonemes) และสระเสียงยาวจะยืดเวลาในการออกเสียงนานกว่าสระเสียงสั้น แต่ตำแหน่งสั้นในการออกเสียงแต่ละคู่จะอยู่ในตำแหน่งเดียวกัน เช่น เสียงสระ /u/ และ /u:/ ในคำว่า 'ดู' [du] 'ดู' [du:]

ภาพประกอบ 1 เสียงสระในภาษาไทย

ที่มา: Tingsabadh, K. & Amberson, A.S. (1993). p. 24-27.

จะเห็นได้ว่าลักษณะที่เหมือนกันของเสียงสระสั้น-ยาวในภาษาไทยและเสียงสระเกร็ง-คลายในภาษาอังกฤษ คือ การแบ่งเสียงสระออกเป็นกลุ่มตามระดับความสูง-ต่ำของลิ้นหรือตามเคลื่อนที่ไปหน้า-หลังของลิ้น อย่างไรก็ตามมีข้อแตกต่างเมื่อใช้เกณฑ์การห่อริมฝีปากของเสียงสระสั้น-ยาวในภาษาไทย /u/ /u:/ /o/ /o:/ /ɔ/ /ɔ:/ และข้อแตกต่างที่เด่นชัดที่สุด คือ เสียงสระในภาษาไทยจะแบ่งเป็นสระเสียงสั้นและสระเสียงยาว ในขณะที่เสียงสระในภาษาอังกฤษจะแบ่งเป็นสระเกร็งและสระคลาย ซึ่งสามารถทำให้คาดการณ์ได้ว่าผู้เรียนไทยจะสับสนในการออกเสียงสระในภาษาอังกฤษ

นอกจากนั้นเสียงสระบางคู่ที่อยู่ในตำแหน่งเดียวกันจะมีการออกเสียงที่มีลักษณะเป็นคู่ตรงข้ามกัน (Counterpart) เช่น ในตำแหน่งสระลิ้นระดับหน้าสูง /i/ /ɪ/ ในภาษาอังกฤษ และ /i/ /i:/ ในภาษาไทย เป็นคู่ที่อยู่ตำแหน่งเดียวกัน มีเสียงที่คล้ายคลึงกัน และยังมีลักษณะความสั้น-ยาวที่คล้ายคลึงกัน ซึ่งความคล้ายคลึงดังกล่าวอาจก่อให้เกิดความสับสนในการออกเสียงและทำให้ผู้เรียนออกเสียงสระภาษาอังกฤษด้วยการใช้ลักษณะการออกเสียงสระภาษาไทยแทน

5.1.3 คุณสมบัติของสระเกร็ง-คลายภาษาอังกฤษกับสระสั้น-ยาวภาษาไทย

เมื่อนำคุณสมบัติของสระเกร็ง-คลายในภาษาอังกฤษและสระสั้น-ยาวในภาษาไทย มาเปรียบเทียบ ความเหมือนและความแตกต่างตามหลักสรีระศาสตร์ (Articulatory Phonetics) แบ่งออกเป็น 4 ลักษณะ คือ 1) ความสูง (Height) 2) การเป็นหน้าหลัง (Backness) 3) การห่อปาก (Rounding) และ 4) เกร็ง-คลายกับสั้น-ยาวของกล้ามเนื้อ

ตาราง 1 การเปรียบเทียบเสียงสระภาษาอังกฤษและภาษาไทย

สระ	ภาษา	สระ	ความสูง	หน้า-หลัง	ห่อปาก	เกร็ง-คลาย สั้น-ยาว
/i/-i:/	อังกฤษ	/i/	สูง	หน้า	ไม่ห่อปาก	เกร็ง
	ไทย	/i:/	สูง	หน้า	ไม่ห่อปาก	เสียงยาว
/ɪ/-i/	อังกฤษ	/ɪ/	ครึ่งสูงครึ่งต่ำ	หน้า	ไม่ห่อปาก	คลาย
	ไทย	/i/	สูง	หน้า	ไม่ห่อปาก	เสียงสั้น
/e/-e:/	อังกฤษ	/e/	กลาง	หน้า	ไม่ห่อปาก	เกร็ง
	ไทย	/e:/	กลาง	หน้า	ไม่ห่อปาก	เสียงยาว
/ɛ/-e/	อังกฤษ	/ɛ/	ครึ่งกลางครึ่งต่ำ	หน้า	ไม่ห่อปาก	คลาย
	ไทย	/e/	กลาง	หน้า	ไม่ห่อปาก	เสียงสั้น
/u/-u:/	อังกฤษ	/u/	สูง	หลัง	ห่อปาก	เกร็ง
	ไทย	/u:/	สูง	หลัง	ห่อปาก	เสียงยาว
/ʊ/-u/	อังกฤษ	/ʊ/	ครึ่งสูงครึ่งกลาง	หลัง	ห่อปาก	คลาย
	ไทย	/u/	สูง	หลัง	ห่อปาก	เสียงสั้น

จากการศึกษางานวิจัยที่ผ่านมาในประเทศไทย พบแต่เพียงงานวิจัยที่เปรียบเทียบเสียงสระเกร็ง-คลายในภาษาอังกฤษกับเสียงสระสั้น-ยาวในภาษาไทย โดยใช้แนวคิดการวิเคราะห์เปรียบเทียบต่าง (Contrastive Analysis: CA) แต่ไม่พบการเปรียบเทียบเสียงสระดังกล่าวตามแนวคิดกลศาสตร์ (Acoustics Phonetics) ที่คำนวณค่าระยะเวลาและค่าความถี่ฟอร์แมนท์ของกลุ่มตัวอย่าง ด้วยโปรแกรมพราท (Praat) จากนั้นนำมาเปรียบเทียบกับเจ้าของภาษา หลังจากนั้นนำค่าที่ได้มาผ่านการทำให้เสียงสระมีค่าเป็นปกติด้วยการพลอตค่าทุกค่าที่ออกเสียงกับเสียงสระของเจ้าของภาษา

5.2 การรับรู้และการออกเสียงในภาษาที่หนึ่งและภาษาที่สอง

(Sound Perception and Production in First and Second Language)

ในที่นี้จะขอกล่าวถึงการรับรู้และออกเสียงในภาษาที่หนึ่ง และ ภาษาที่สอง ซึ่งเป็นอีกปัจจัยหนึ่งที่ผู้วิจัยนำมาพิจารณาการออกเสียงสระทั้ง 6 เสียงร่วมกับลักษณะทางกลศาสตร์ จากการศึกษางานวิจัยเกี่ยวกับการเรียนรู้เสียงในภาษาต่างๆ พบว่ากระบวนการการรับรู้เสียงมีกลไกที่ตรงข้ามกับการออกเสียง (Saville-Troike. 2006: 153)

การรับรู้เสียงในภาษาต่างๆอย่างตรงตามเจ้าของภาษาขึ้นอยู่กับปัจจัยหลายด้าน ทั้ง พื้นฐานความรู้เดิมในเรื่องโครงสร้างทางภาษาของแต่ละภาษา ความคล้ายคลึงของการออกเสียงในภาษาที่หนึ่งและภาษาที่สอง (Best. 1994, Lin. 2014) และความสามารถในการแยกแยะเสียงของผู้รับรู้เสียง (Flege. 1995, Dupoux & Peperkamp. 1999) เป็นต้น นอกจากนี้ ผู้เรียนที่มีอายุน้อยกว่าจะมีความสามารถในการรับรู้และแยกแยะเสียงได้ดีกว่าผู้เรียนที่มีอายุมากขึ้น จากการศึกษาความสามารถในการรับรู้และแยกแยะเสียงในภาษาต่างๆโดยดูโปและเปเปอร์แคมป์ (Dupoux & Peperkamp. 1999) พบว่าผู้ใหญ่ประสบปัญหาการแยกแยะเสียงในภาษาอื่นที่คล้ายคลึงแต่ไม่ใช่เสียงในภาษาแม่ของตน กล่าวคือถึงแม้เสียงคล้ายคลึงที่ได้ยินจะเป็นการออกเสียงภาษาอื่นแต่ผู้ใหญ่จะได้ยินเสียงนั้นเป็นเสียงในภาษาแม่ของตน งานวิจัยนี้ได้ออกแบบสื่อมัลติมีเดียบทพูดเข้าจังหวะการออกเสียงสระเกร็ง-คลายภาษาอังกฤษสำเนียงอเมริกัน โดยมีกิจกรรม 2 ประเภท มีทั้งเกมเพื่อฝึกการรับรู้และแยกแยะเสียงสระเกร็ง-คลาย และมีการฝึกออกเสียงสระเกร็ง-คลายที่ละคู่ พร้อมทั้งแบบทดสอบก่อน-หลังการออกเสียงสระเกร็ง-คลาย หลังจากการใช้สื่อมัลติมีเดียบทพูดเข้าจังหวะ

นอกจากนี้ มีปัจจัยหลายประการที่มีส่วนทำให้ความสามารถในการออกเสียงต่างๆเป็นไปตามพัฒนาการของการออกเสียงภาษาที่หนึ่งและภาษาที่สอง เช่น ความปกติของโครงสร้างส่วนมอเตอร์ (Motor) ในสมองที่บังคับกระบวนการออกเสียงต่างๆ เช่น เส้นประสาทที่บังคับการขยับปากและขากรรไกร หรือการเจริญเติบโตของระบบสรีระศาสตร์ เช่น ริมฝีปาก ช่องปาก ฟัน โพรงจมูก เป็นต้น โดยทั่วไปเด็กที่มีพัฒนาการปกติอายุประมาณ 7 ปีขึ้นไป จึงจะมีพัฒนาการทางการออกเสียงตัวอักษรชัดเกือบทุกตัว (Dodd et al. 2003) โดยงานวิจัยของ ด็อดและคณะ (Dodd et al. 2003) พบว่าเด็กออกเสียงพยัญชนะในกลุ่มเสียงเปิด (Approximants) และเสียงเสียดแทรกระหว่างฟัน (Interdental fricatives) ได้ช้าที่สุด คือที่อายุประมาณ 6-7 ปี ในการศึกษาการออกเสียงของเด็กตั้งแต่วัยทารกจนถึงประมาณ 3 ปี ของ จอห์นสันและเรเมอร์ส (Johnson & Reimers. 2010) พบว่าเด็กสามารถออกเสียงสระได้เร็วกว่าพยัญชนะ เนื่องจาก

มีการประกอบพยางค์จากพยัญชนะและสระ คือลักษณะ CV และ CVC ตั้งแต่เริ่มออกเสียงพูดได้ หรือประมาณก่อนมีอายุครบ 1 ปี (Johnson & Reimers. 2010)

นอกจากนี้ จากการศึกษาสมมุติฐานช่วงอายุเอื้อการเรียนรู้ภาษา หรือ Critical Period Hypothesis (Lenneberg. 1967 อ้างถึงใน Saville-Troike. 2006: 83) คือผู้ที่มีความสามารถในการออกเสียงพูดให้เป็นแบบเจ้าของภาษาได้คือ ผู้ที่ได้เรียนรู้เสียงของภาษานั้นในช่วงอายุหนึ่ง เด่นนี้เปริก (Lenneberg. 1967) พบว่าช่วงอายุเอื้อการเรียนรู้ภาษาจะสิ้นสุดที่ช่วงอายุก่อนวัยเจริญพันธุ์ หรือประมาณ 12-15 ปี ซึ่งผู้ที่เริ่มเรียนรู้ภาษาโดยเฉพาะการออกเสียงและสำเนียงในช่วงอายุหลังจากนี้ (Brown. 1994) จะไม่สามารถออกเสียงภาษานั้นได้เหมือนเจ้าของภาษา (Lenneberg. 1967) แสดงว่าการเรียนรู้การออกเสียงภาษาที่สองในช่วงอายุน้อยจึงมีแนวโน้มการออกเสียงได้เหมือนเจ้าของภาษามากกว่าการเรียนรู้การออกเสียงเมื่อเป็นผู้ใหญ่

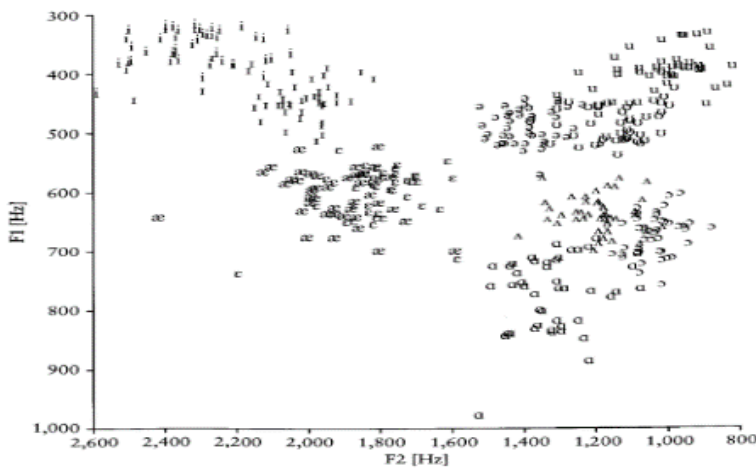
อย่างไรก็ตาม เฟลเกอและคณะ (Flege et al. 2006) พบว่าอายุเอื้อการเรียนรู้ภาษาไม่ได้เป็นอุปสรรคที่สำคัญต่อการออกเสียงสำเนียงต่างถิ่น ปริมาณการคลุกคลีและการได้ข้อมูลเข้าซึ่งเป็นภาษาที่สองน่าจะเป็นปัจจัยที่ทำให้การออกเสียงสำเนียงต่างถิ่นลดน้อยลง (Flege et al. 2006 และ Flege. 2009: 175-190)

สรุปได้ว่าปัจจัยการออกเสียงทั้งในภาษาที่สองไม่ได้มีเพียงองค์ประกอบทางสรีระ การได้คลุกคลีกับเสียงในภาษาที่สอง จำนวนความถี่ในการได้รับข้อมูลเสียงของภาษาที่สอง เป็นปัจจัยที่สำคัญต่อการออกเสียงในภาษาที่สองได้เทียบเท่ากับเจ้าของภาษาเช่นกัน ในกรณีของงานวิจัยนี้ผู้วิจัยเลือกกลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 และมีอายุโดยเฉลี่ยคือ 7 ปี ซึ่งการรับรู้และออกเสียงภาษาอังกฤษควรอยู่ในระดับที่สามารถพัฒนาได้เทียบเท่ากับเจ้าของภาษาหากมีการจัดการเรียนรู้ที่เหมาะสม เนื่องจากกลุ่มตัวอย่างยังมีอายุไม่เกินช่วงอายุเอื้อการเรียนรู้ภาษาและมีพัฒนาการทางสรีระศาสตร์โตเต็มที่ที่จะสามารถออกเสียงตัวอักษรต่างๆได้เกือบทุกตัวโดยเฉพาะเสียงสระ

5.3 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการออกเสียงสระภาษาอังกฤษ

จากการศึกษางานวิจัยเกี่ยวกับการออกเสียงสระภาษาอังกฤษสำเนียงอเมริกัน พบว่ามีนักวิทยาศาสตร์จำนวนหนึ่งได้ศึกษาเสียงสระภาษาอังกฤษสำเนียงอเมริกัน เช่น แลด์เดอโฟกัท (Ladefoged. 2005) ปีเตอร์สันกับบาร์นี่ (Peterson & Barney. 1952) และไฮเลนแบรนต์และคณะ (Hillenbrand et al. 1995) ได้ศึกษาเสียงสระภาษาอังกฤษสำเนียงอเมริกันที่ปรากฏในคำโดดซึ่งมีโครงสร้างพยางค์ h-V-d โดยวิเคราะห์ด้วยวิธีทางกลศาสตร์

ส่วนไฮเลนแบรนต์และคณะ (Hilenbrand et al. 1995) ศึกษาเสียงสระ /i/, /ɪ/, /eɪ/, /ɛ/, /æ/, /a/, /ɔ/, /oo/, /ʊ/, /u/, /ʌ/, และ /ɜ/ จากกลุ่มตัวอย่างจำนวน 139 คน เป็นเพศชาย 45 คน เพศหญิง 48 คน และเด็ก 46 คน ซึ่งผลการศึกษาค่า F1 และ F2 จากการศึกษารอกเสียงสระภาษาอังกฤษสำเนียงอเมริกัน อีกทั้งได้นำเสนอการทำให้เสียงสระมีค่าเป็นปกติ (vowel normalization)⁵ ที่ได้จากการนำค่า F1 และ F2 จากกลุ่มตัวอย่างมาคำนวณหาค่าโดยเฉลี่ยของการออกเสียงสระต่างๆ ไว้ชัดเจน ดังแสดงในภาพประกอบ 2

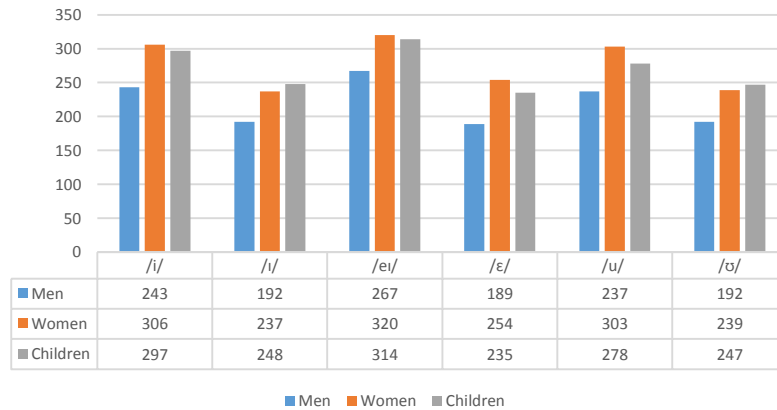
ภาพประกอบ 2 vowel normalization ผู้ใหญ่เพศชาย 45 คน ของไฮเลนแบรนต์และคณะ (1995)

ที่มา: Reetz, H., & Jongman, A. (2009). p. 253

จากภาพประกอบ 2 จะเห็นได้ว่า ค่าเสียงสระภาษาอังกฤษสำเนียงอเมริกันของผู้ใหญ่ชาวอเมริกันเพศชายจำนวน 45 คน มีค่าการออกเสียงสระเดียวกันใกล้เคียงกัน โดยมีค่า F1 ของทุกเสียงสระระหว่าง 300-1,000 เฮิรตซ์ โดยค่าความถี่น้อย ตำแหน่งของเสียงสระจะสูง (เช่น [i]) ในขณะที่เดียวกันค่าความถี่มาก ตำแหน่งของเสียงสระจะต่ำ (เช่น [a]) ส่วนค่า F2 มีค่าระหว่าง 800-2,600 เฮิรตซ์ โดยเสียงสระตำแหน่งหลัง (เช่น [u]) มีค่าความถี่น้อยกว่าเสียงสระตำแหน่งหน้า (เช่น [eɪ])

⁵ เนียร์เรย์และเทอร์เรนส์ (Nearey, Terrance M. 1977) อธิบายว่า การทำให้เสียงสระมีค่าปกติ (Vowel normalization) เป็นเทคนิคที่ได้รับการพัฒนาเพื่อกำจัดความแตกต่างของคลื่นเสียงซึ่งเป็นตัวแทนของผู้พูดแต่ละคนที่มีขนาดปากแตกต่างกัน รวมถึงปัจจัยทางภาษาศาสตร์สังคมที่ต่างกัน เช่น อายุ เพศ การศึกษา ทำให้เสียงสระเดียวกัน แตกต่างกัน ซึ่งมีผลต่อความแตกต่างของค่าความถี่ฟอร์แมนที่ 1 และ 2 (ในบางกรณีค่าความถี่ฟอร์แมนที่ 3) โดยการทำให้เสียงสระมีค่าปกติจะเห็นภาพรวมการออกเสียงอย่างชัดเจนมากขึ้นเพราะสามารถเห็นความสัมพันธ์ระหว่างค่าความถี่ฟอร์แมนที่ 1 และ 2 (F1 และ F2) ได้

นอกจากการศึกษาค่า F1 และ F2 เสียงสระภาษาอังกฤษสำเนียงอเมริกันแล้ว ไฮเลนแบรนต์และคณะ (Hilenbrand et al. 1995) ยังได้ศึกษาค่าระยะเวลาการออกเสียงสระภาษาอังกฤษสำเนียงอเมริกัน ซึ่งผลการศึกษาค่าระยะเวลา ได้แสดงไว้ในภาพประกอบ 3

ภาพประกอบ 3 ค่าระยะเวลาเสียงสระภาษาอังกฤษสำเนียงอเมริกันของไฮเลนแบรนต์และคณะ (Hilenbrand et al. 1995)

จากผลการศึกษาค่าระยะเวลาเฉลี่ยการออกเสียงสระภาษาอังกฤษสำเนียงอเมริกันของไฮเลนแบรนต์และคณะ พบว่ามีความแตกต่างของระยะเวลาในการออกเสียงสระเกร็ง (i, eɪ, u) และสระคลาย (ɪ, ɛ, ʊ) ในเด็ก ผู้ใหญ่เพศหญิง และผู้ใหญ่เพศชาย โดยกลุ่มตัวอย่างที่เป็นเด็กมีค่าระยะเวลาเฉลี่ยในการออกเสียงสระเกร็ง /i/-/ɪ/ = 297-248 มิลลิวินาที /eɪ /-/ɛ/ = 314-235 มิลลิวินาที และ /u/-/ʊ/ = 278-247 มิลลิวินาทีซึ่งเป็นค่าระยะเวลาเฉลี่ยระหว่างผู้ใหญ่เพศหญิงและชาย

ส่วนเพ็ญสินี กิจคำ (2547) ศึกษาการออกเสียงและการรับรู้สระเดี่ยวภาษาอังกฤษของผู้พูดภาษาไทยที่มีประสบการณ์ภาษาอังกฤษต่างกัน โดยศึกษาความสามารถในการรับรู้และการออกเสียงสั้นยาวของสระเดี่ยวภาษาอังกฤษของผู้พูดภาษาไทย จำนวน 30 คน โดยจำแนกเป็น 2 กลุ่ม ได้แก่ กลุ่มที่มีประสบการณ์ภาษาอังกฤษสูง 15 คน และกลุ่มที่มีประสบการณ์ภาษาอังกฤษต่ำ 15 คน โดยศึกษาเฉพาะเสียงสระ /i-ɪ/ /a-ʌ/ /u-ʊ/ โดยเก็บข้อมูลจากการให้กลุ่มตัวอย่างทั้งสองกลุ่มฟังการออกเสียงของเจ้าของภาษาที่พูดภาษาอังกฤษแบบ Received Pronunciation (RP) ผลการศึกษาพบว่ากลุ่มตัวอย่างทั้งสองมีค่าเฉลี่ยและอัตราส่วนค่าระยะเวลาในการออกเสียงสระแตกต่างกันกับเจ้าของภาษา อย่างไรก็ตามกลุ่มตัวอย่างที่มีประสบการณ์ภาษาอังกฤษสูงมีค่าเฉลี่ยและอัตราส่วนค่าระยะเวลาในการออกเสียงใกล้เคียง

กับเจ้าของภาษามากกว่ากลุ่มที่มีประสบการณ์ภาษาอังกฤษต่ำ ซึ่งผลการศึกษาแสดงให้เห็นว่า ประสบการณ์ทางการใช้ภาษาอังกฤษหรืออยู่ในสิ่งแวดล้อมที่เป็นภาษาอังกฤษ มีผลต่อการออกเสียงสระของผู้เรียนชาวไทย สอดคล้องกับงานวิจัยของ เฟลเกอและคณะ (Flege et.al. 2006)

6. การสร้างและหาคุณภาพเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

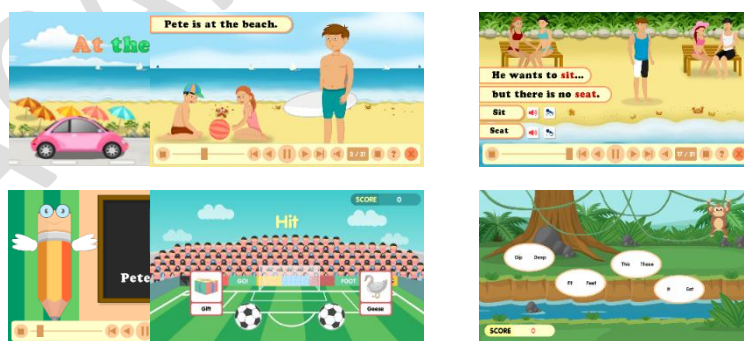
6.1 สื่อมัลติมีเดียบทพูดเข้าจังหวะการออกเสียงสระเกร็ง-คลายภาษาอังกฤษสำเนียงอเมริกัน จำนวน 3 บทเรียน พัฒนาขึ้นโดยการใช้โปรแกรม Adobe Animate CC 2015 สามารถใช้งานบนระบบปฏิบัติการ Windows และใช้ภาษา Action Script 3.0 ในการเขียนโปรแกรมควบคุมการทำงานของสื่อมัลติมีเดียบทพูดเข้าจังหวะ

6.1.1 ผู้วิจัยศึกษาหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 และหลักสูตรสถานศึกษาโรงเรียนอนุบาลนางรอง (สังขกฤษฎณ์อนุสรณ์) โดยศึกษาขอบข่ายของเนื้อหาภาษาศาสตร์กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาต่างประเทศ (ภาษาอังกฤษ) ในระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 และพัฒนาสื่อมัลติมีเดียโดยใช้สระเกร็ง-คลายภาษาอังกฤษสำเนียงอเมริกัน 6 เสียง ได้แก่ /i/ /ɪ/ /u/ /ʊ/ /eɪ/ /ɛ/ นำมาจัดทำคู่เทียบเสียงและคู่เทียบคล้าย เรียบเรียงเป็นบทพูดเข้าจังหวะที่แต่งโดยผู้เชี่ยวชาญด้านภาษาศาสตร์และภาษาอังกฤษ เสียงบทพูดเข้าจังหวะเป็นเสียงของอาจารย์ชาวอเมริกันประจำศูนย์การศึกษาระดับนานาชาติ มหาวิทยาลัยแห่งหนึ่ง โดยมีโครงสร้างพยางค์แบบ C_1VC_2 กำหนดให้ V เป็นสระเกร็ง-คลาย โดยมี C_2 เป็นเสียงก้องนาสิก /ŋ/ และเสียงก้องข้างลิ้น /l/ โดยใช้คู่สระเสียงเกร็ง-คลาย

ตาราง 2 เนื้อหาในบทพูดเข้าจังหวะ

<p>บทเรียนที่ 1 At the beach</p> <p>Pete is at the beach. He wants to sit but there is no seat. He puts his hip on a heap of sand.</p> <p>He eats some beans and puts them in a bin. He wears a mitt and cooks some meat. He hits the meat and brings it to the heat.</p>
<p>บทเรียนที่ 2 April Fools</p> <p>It is a full moon on April Fool's Day. Parents pull their kids out of the pool. Don't put your foot in your food! Wear your boots and read some books! And look before you lose your shoes!</p>
<p>บทเรียนที่ 3: Ken's story</p> <p>Ken is holding a cane. He walks into the store and says. Do you have a pen and something for my pain? The clerk says out store is wet so you have to wait. Ken walks out and sees some men on the main street. He lets them pass because it's late.</p>

6.1.2 ในการใช้สื่อมัลติมีเดียบทพูดเข้าจังหวะ ผู้เรียนสามารถคลิกเครื่องหมายลำโพง เพื่อฟังและออกเสียงตาม และสามารถคลิกเครื่องหมายไมโครโฟน เพื่อบันทึกเสียงตามภาพเคลื่อนไหวที่มีเนื้อเรื่องและภาพมีความหมายสอดคล้องกับคำศัพท์สระเกร็ง-คลาย และมีเกมแบบฝึกหัดจำนวน 2 เกม โดยผู้เรียนสามารถทราบผลคะแนนการเล่นเกมที่ทันที

ภาพประกอบ 4 ตัวอย่างสื่อมัลติมีเดียบทพูดเข้าจังหวะ บทเรียนที่ 1 At the beach

6.1.3 ผู้วิจัยนำสื่อมัลติมีเดียบทพูดเข้าจังหวัดหะเสนต่อผู้ทรงคุณวุฒิ 3 คน ซึ่งเป็นผู้เชี่ยวชาญด้านการสอนภาษาอังกฤษในฐานะการสอนภาษาต่างประเทศเป็นผู้เชี่ยวชาญด้านเทคโนโลยีการศึกษาซึ่งดำรงตำแหน่งผู้อำนวยการสำนักสื่อและเทคโนโลยีการศึกษาของมหาวิทยาลัย โดยผู้เชี่ยวชาญทั้ง 3 คน ได้ประเมินคุณภาพสื่อมัลติมีเดียบทพูดเข้าจังหวัดหะ มีระดับคุณภาพมาก

6.2 แบบทดสอบการออกเสียงสระก่อน-หลังการใช้สื่อมัลติมีเดียบทพูดเข้าจังหวัดหะ

ผู้วิจัยคัดเลือกคู่เทียบเสียงและคู่เทียบคล้ายที่ปรากฏในสื่อมัลติมีเดียบทพูดเข้าจังหวัดหะ ซึ่งเป็นเสียงสระเกร็ง-คลาย 3 คู่ รวมจำนวนคำทั้งสิ้น 6 คำ คือ bean /bin/ bin /bin/, fool /ful/ full /ful/, และ pain /peɪn/ pen /pen/ มาใช้เป็นแบบทดสอบการออกเสียงสระก่อน-หลัง ดังแสดงในตาราง 3

ตาราง 3 คู่เทียบเสียงสระเกร็ง-คลายภาษาอังกฤษแบบอเมริกัน

คู่เสียงสระ	คำศัพท์	IPA	คำศัพท์	IPA
/i/ - /ɪ/	Bean	/bin/	bin	/bin/
/u/ - /ʊ/	Fool	/ful/	full	/ful/
/ei/ - /e/	Pain	/peɪn/	pen	/pen/

7. วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงทดลอง โดยใช้รูปแบบการวิจัย The Single Group Pretest - Posttest Design มีวัตถุประสงค์ของการวิจัย คือ เปรียบเทียบค่าระยะเวลา ค่าF1 และ F2 ของการออกเสียงสระเกร็ง-คลายภาษาอังกฤษสำเนียงอเมริกันก่อนและหลังการใช้สื่อมัลติมีเดียบทพูดเข้าจังหวัดหะ

ผู้วิจัยเก็บรวบรวมข้อมูลก่อนเรียนโดยทำการบันทึกเสียงนักเรียนกลุ่มตัวอย่าง โดยให้อ่านออกเสียงเพียงคำที่ใช้ในการทำวิจัยโดยมีโครงสร้างพยางค์แบบ C₁VC₂ กำหนดให้ V เป็นสระเกร็ง-คลาย โดยมี C₂ เป็นเสียงก้องนาสิก /n/ และเสียงก้องข้างลิ้น /l/ จำนวน 6 คำ คำละ 3 ครั้ง รวมทั้งหมด 18 ครั้ง (tokens) จากแบบทดสอบการออกเสียงสระก่อนการใช้สื่อมัลติมีเดียบทพูดเข้าจังหวัดหะ

หลังจากนั้นนักเรียนกลุ่มตัวอย่างฝึกออกเสียงสระเกร็ง-คลายภาษาอังกฤษจากการเรียนรู้ผ่านสื่อมัลติมีเดียบทพูดเข้าจังหวัดหะด้วยตนเอง ระยะเวลา 3 สัปดาห์ สัปดาห์ละ 3 วัน บทเรียนละ 3 ชั่วโมง วันละ 1 ชั่วโมง รวมทั้งสิ้น 9 ชั่วโมง โดยมีผู้วิจัยสังเกตการณ์อยู่ตลอดการใช้งานสื่อมัลติมีเดียบทพูดเข้าจังหวัดหะของกลุ่มตัวอย่าง

เมื่อกลุ่มตัวอย่างเรียนครบตามระยะเวลาที่ผู้วิจัยได้กำหนดไว้ ผู้วิจัยทำการบันทึกเสียงกลุ่มตัวอย่างโดยให้อ่านออกเสียงคำที่ใช้ในการทำวิจัยโดยมีโครงสร้างพยางค์แบบ C₁VC₂ กำหนดให้ V เป็นสระเกร็ง-

คล้าย โดยมี C₂ เป็นเสียงก้องนาสิก /n/ และเสียงก้องข้างลิ้น /l/ คำละ 3 ครั้ง จำนวน 6 คำ รวมทั้งหมด 18 ครั้ง (tokens) จากแบบทดสอบการออกเสียงสระหลังการใช้สื่อมัลติมีเดียบทพูดเข้าจังหวะ ซึ่งเป็นแบบทดสอบการออกเสียงชุดเดียวกัน และนำข้อมูลทั้งหมดที่ได้ก่อนและหลังมาวิเคราะห์และคำนวณค่าด้วยโปรแกรมพราท (Boersma & Weenink. 2005) เวอร์ชัน 6.0.6 โดยพิจารณาค่าระยะเวลา ค่า F1 และ F2 และนำมาเปรียบเทียบกับผลการวิจัยเสียงสระภาษาอังกฤษสำเนียงอเมริกันของไฮเลนแบรนต์และคณะ (Hilenbrand et al. 1995)

8. การวิเคราะห์ข้อมูล

ในการวิจัยครั้งนี้ใช้การวิเคราะห์ลักษณะทางกลศาสตร์ 3 ลักษณะ คือ ค่าระยะเวลา ค่า F1 และค่า F2 ทั้งนี้ ผู้วิจัยนำข้อมูลเสียงสระเกร็ง-คล้ายภาษาอังกฤษสำเนียงอเมริกันที่ได้มาวิเคราะห์โดยใช้โปรแกรมพราทเพื่อแสดงแผนภาพคลื่นเสียง (Waveform) และสเปคโตรแกรม (Spectrogram) และแยกเสียงสระเกร็ง-คล้ายภาษาอังกฤษโดยการกำหนดขอบเขตของเสียงสระเกร็ง-คล้ายภาษาอังกฤษ หลังจากนั้นผู้วิจัยคัดลอกสเปคโตรแกรม ค่าระยะเวลา และค่า F1 และค่า F2 และบันทึกข้อมูลเหล่านั้นลงใน Microsoft Excel เพื่อเปรียบเทียบค่าระยะเวลา ค่า F1 และค่า F2 การออกเสียงสระเกร็ง-คล้ายภาษาอังกฤษสำเนียงอเมริกันของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ก่อนและหลังการใช้สื่อมัลติมีเดียบทพูดเข้าจังหวะ โดยใช้ค่าสถิติการวิเคราะห์ค่าเฉลี่ย (Mean)

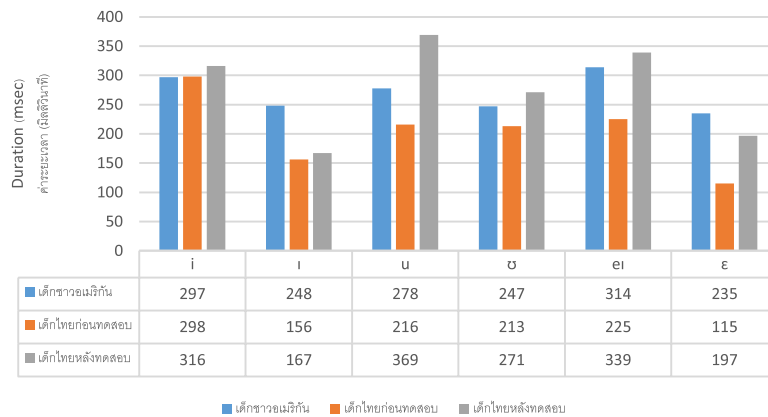
9. ผลการวิจัย

งานวิจัยนี้ได้ตั้งสมมติฐานไว้ 3 ข้อ ซึ่งผู้วิจัยจะอธิบายผลการวิจัย ดังนี้

9.1 ผลการวิจัย**ไม่เป็นไป**ตามสมมติฐานข้อที่ 1 ค่าระยะเวลาการออกเสียงสระเกร็ง-คล้ายของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ใกล้เคียงกับเจ้าของภาษาเพิ่มขึ้น หลังการใช้สื่อมัลติมีเดียบทพูดเข้าจังหวะ**เพียงบางส่วน**

เนื่องจากค่าระยะเวลาเฉลี่ยของการออกเสียงสระเกร็ง /i/ และ /u/ ของกลุ่มตัวอย่าง มีค่าระยะเวลาเฉลี่ยของเสียงสระเกร็ง /i/ 316 มิลลิวินาที ในขณะที่เจ้าของภาษาค่าระยะเวลาเฉลี่ยอยู่ที่ 297 มิลลิวินาที ซึ่งมีความห่าง 19 มิลลิวินาที และเสียงสระเกร็ง /u/ ที่นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 สามารถออกเสียงได้โดยเฉลี่ยที่ 369 มิลลิวินาที ขณะที่ค่าระยะเวลาเฉลี่ยของเจ้าของภาษาอยู่ที่ 278 มิลลิวินาทีและมีความห่างอยู่ที่ 91 มิลลิวินาที หลังจากการใช้สื่อมัลติมีเดียบทพูดเข้าจังหวะ ซึ่งเสียงสระทั้งสองเสียงนี้มีค่าระยะเวลาการออกเสียงเฉลี่ยก่อนการใช้สื่อมัลติมีเดียใกล้เคียงกับเจ้าของภาษามากกว่าหลังการใช้สื่อ

มัลติมีเดีย ในขณะที่เสียงสระ /i/ /u/ /ei/ /ε/ มีค่าระยะเวลาเฉลี่ยใกล้เคียงกับเจ้าของภาษามากขึ้นหลังการใช้สื่อมัลติมีเดีย ดังแสดงในภาพประกอบ 5

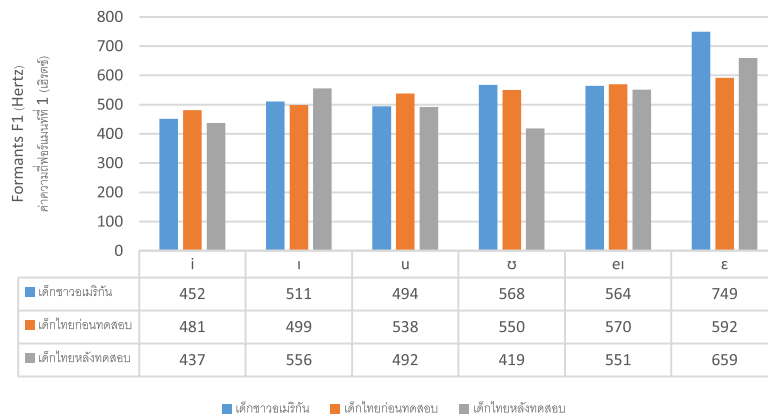
ภาพประกอบ 5 การเปรียบเทียบค่าระยะเวลาเฉลี่ยการออกเสียงสระเกร็ง-คลายของเด็กของไฮเลนแบรด์และคณะ (Hilenbrand et al. 1995) กับค่าระยะเวลาเฉลี่ยการออกเสียงของกลุ่มตัวอย่าง

นอกจากนี้จะเห็นได้ว่าในขณะที่ค่าระยะเวลาเฉลี่ยการออกเสียงสระเกร็ง /i/ /u/ /ei/ ของกลุ่มตัวอย่างยาวกว่าเด็กชาวอเมริกันเจ้าของภาษา และค่าระยะเวลาเฉลี่ยการออกเสียงสระคลาย /ε/ ของกลุ่มตัวอย่างยาวกว่า ส่วนค่าระยะเวลาเฉลี่ยการออกเสียงสระคลาย /i/ และ /ε/ ของกลุ่มตัวอย่างสั้นกว่าเด็กเจ้าของภาษา

9.2 ผลการวิจัย**ไม่เป็นไป**ตามสมมติฐานข้อที่ 2 ค่าความถี่ฟอร์แมนท์ที่ 1 (F1) การออกเสียงสระเกร็ง-คลายของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ใกล้เคียงกับเจ้าของภาษาเพิ่มขึ้นหลังการใช้สื่อมัลติมีเดีย **พบพูดเข้าจังหวะ แต่ไม่ครบทุกหน่วยเสียงสระ**

กลุ่มตัวอย่างมีค่า F1 เฉลี่ยของเสียงสระคลาย /i/ เท่ากับ 556 เฮิรตซ์ ในขณะที่เจ้าของภาษามีค่า F1 เฉลี่ยอยู่ที่ 511 เฮิรตซ์ ซึ่งมีความห่าง 45 เฮิรตซ์ เสียงสระคลาย /u/ มีค่าเท่ากับ 550 เฮิรตซ์ ซึ่งในขณะที่เจ้าของภาษามีค่า F1 เฉลี่ยอยู่ที่ 568 เฮิรตซ์และมีความห่างอยู่ที่ 149 เฮิรตซ์ และเสียงสระเกร็ง /ei/ มีค่าเท่ากับ 551 เฮิรตซ์ ในขณะที่เจ้าของภาษามีค่าอยู่ที่ 564 เฮิรตซ์และมีความห่างอยู่ที่ 13 เฮิรตซ์ ซึ่งมีค่า F1 เฉลี่ยห่างจากเสียงสระเสียงเดียวกันของเจ้าของภาษามากกว่าก่อนการใช้มัลติมีเดีย อย่างไรก็ตามเสียง

สระ /i/ /u/ และ /ε/ มีค่า F1 เฉลี่ยใกล้เคียงกับเจ้าของภาษาเพิ่มขึ้นกว่าก่อนการใช้สื่อมัลติมีเดีย ถึงแม้ว่าค่าเฉลี่ยเหล่านั้นจะน้อยกว่าค่าเฉลี่ยของเสียงสระเดียวกันในเจ้าของภาษา ดังแสดงในภาพประกอบ 6

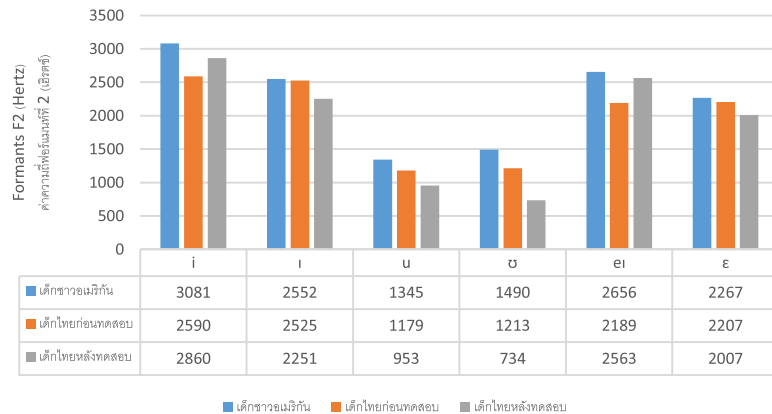

ภาพประกอบ 6 การเปรียบเทียบค่าความถี่ฟอร์แมนท์ที่ 1 (F1) เฉลี่ยการออกเสียงสระเกร็ง-คลายของเด็กในไฮเลนแบรนต์และคณะ (Hilenbrand et al. 1995) กับค่าความถี่ฟอร์แมนท์ที่ 1 (F1) เฉลี่ยการออกเสียงของกลุ่มตัวอย่าง

จะเห็นได้ว่าค่า F1 เฉลี่ยการออกเสียงสระคลาย /ɪ/ ของกลุ่มตัวอย่างยาวกว่าเด็กชาวอเมริกันเจ้าของภาษา ในขณะที่การออกเสียงสระ /i/ /u/ /ε/ ของกลุ่มตัวอย่างมีค่า F1 เฉลี่ยสั้นกว่าเด็กเจ้าของภาษา

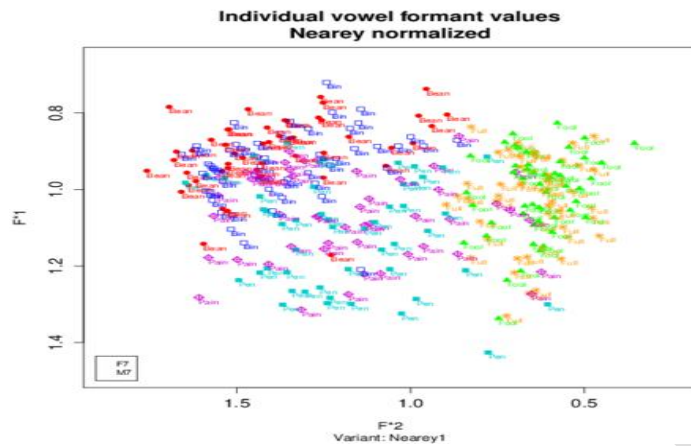
9.3 ผลการวิจัย**ไม่เป็นไปตามสมมติฐานข้อที่ 3** ค่าความถี่ฟอร์แมนท์ที่ 2 (F2) การออกเสียงสระเกร็ง-คลายของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ใกล้เคียงกับเจ้าของภาษาเพิ่มขึ้นที่ 3789 เฮิรตซ์ หลังการใช้สื่อมัลติมีเดียแบบทพูดเข้าจังหวะ **แต่ไม่ครบทุกหน่วยเสียงสระ**

กลุ่มตัวอย่างมีค่า F2 เฉลี่ยของเสียงสระเกร็ง /i/ อยู่ที่ 2860 เฮิรตซ์ ในขณะที่เจ้าของภาษามีค่า F2 เฉลี่ยเท่ากับ 3081 เฮิรตซ์ ซึ่งมีความห่าง 221 เฮิรตซ์ และค่า F2 เฉลี่ยของเสียงสระเกร็ง /eɪ/ 2563 เฮิรตซ์ ในขณะที่เจ้าของภาษามีค่า F2 เฉลี่ยอยู่ที่ 2656 เฮิรตซ์ ซึ่งมีความห่าง - 93 เฮิรตซ์ หลังจากการใช้สื่อมัลติมีเดียแบบทพูดเข้าจังหวะ ส่วนเสียงสระ /ɪ/ /u/ /ε/ และ /ε/ มีค่า F2 เฉลี่ยใกล้เคียงน้อยลงหลังการใช้สื่อมัลติมีเดียแบบทพูดเข้าจังหวะ นอกจากนี้ค่า F2 เฉลี่ยของการออกเสียงสระเกร็ง - คลาย /i/ /ɪ/ /u/ /ʊ/ /eɪ/ /ε/ ของกลุ่มตัวอย่างสั้นกว่าเด็กชาวอเมริกันเจ้าของภาษา ดังแสดงในภาพประกอบ 7

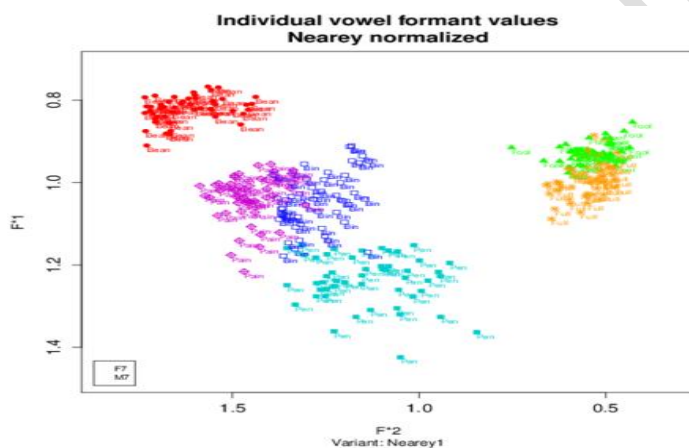

ภาพประกอบ 7 การเปรียบเทียบค่า F2 เฉลี่ยการออกเสียงสระเกร็ง-คลายของเด็กในไฮเลนแบรนต์และคณะ (Hilenbrand et al. 1995) กับค่า F2 เฉลี่ยของการออกเสียงสระของกลุ่มตัวอย่าง

9.4 เนื่องจากการหาค่า F1 และ ค่า F2 เฉลี่ยของการออกเสียงสระเกร็ง-คลายไม่สามารถทำให้เห็นภาพโดยรวมของการออกเสียงสระที่ทำการวิจัยได้ว่ามีความใกล้เคียงกับภาษาเพิ่มขึ้นจริงหรือไม่ ผู้วิจัยจึงหาค่าการทำให้เสียงสระมีค่าเป็นปกติ (Vowel Normalization) ของกลุ่มตัวอย่าง ซึ่งแสดงให้เห็นถึงพัฒนาการของการออกเสียงสระภาษาอังกฤษสำเนียงอเมริกันใกล้เคียงกับกราฟแสดงค่าการทำให้เสียงเป็นปกติของผู้ใหญ่เจ้าของภาษาในงานวิจัยของไฮเลนแบรนต์และคณะ (Hilenbrand et al. 1995) อย่างเห็นได้ชัด ถึงแม้ว่าช่วงต่ำสุดและสูงสุดของค่า F1 สั้นกว่า ($F1 = 350-700$ เฮิรตซ์) และค่า F2 มีช่วงต่ำสุดและสูงสุดยาวกว่า ($F2 = 750-2800$ เฮิรตซ์) ค่า F1 และ ค่า F2 ของเจ้าของภาษาอยู่มาก แต่ยังคงอยู่ในช่วงการออกเสียงของเจ้าของภาษาและสามารถเห็นการกระจุกตัวของเสียงสระเดียวกันในตำแหน่งที่ใกล้เคียงกันมากขึ้น ไม่กระจัดกระจายเหมือนการออกเสียงก่อนการใช้สื่อมัลติมีเดียบทพูดเข้าจังหวะและมีความใกล้เคียงของรูปแบบการออกเสียงกับเจ้าของภาษามากขึ้นเช่นเดียวกัน

ภาพประกอบ 8.1 การเปรียบเทียบการทำให้เสียงสระมีค่าเป็นปกติ (Vowel Normalization) ก่อนการใช้สื่อมัลติมีเดียบทพูดเข้าจังหวะการออกเสียงสระเกร็ง-คลายภาษาอังกฤษสำเนียงอเมริกัน ของกลุ่มตัวอย่างจำนวน 50 คน

ภาพประกอบ 8.2 การเปรียบเทียบการทำให้เสียงสระมีค่าเป็นปกติ (Vowel Normalization) หลังการใช้สื่อมัลติมีเดียบทพูดเข้าจังหวะการออกเสียงสระเกร็ง-คลายภาษาอังกฤษสำเนียงอเมริกัน ของกลุ่มตัวอย่างจำนวน 50 คน

10. อภิปรายผล

ถึงแม้ว่า ผู้เรียนสามารถออกเสียงสระที่กำหนดให้มีรูปแบบใกล้เคียงกับเจ้าของภาษา แต่สังเกตได้ว่าค่าระยะเวลา และค่า F1 และ ค่า F2 มีค่าไม่เท่ากับเจ้าของภาษา ผู้วิจัยสันนิษฐานว่ามีปัจจัยที่ส่งผลต่อการไม่สามารถออกเสียงของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนอนุบาลนางรอง (สังขกฤษณ์อนุสรณ์) ดังนี้

ปัจจัยที่ 1 การทำให้เสียงสระมีค่าเป็นปกติ (Vowel Normalization) ของ ไฮเลนแบรนต์ และคณะ (Hilenbrand et al. 1995) ที่พบเป็นข้อมูลของผู้ใหญ่ซึ่งน่าจะมีอายุประมาณ 18 ปีขึ้นไป ในขณะที่กลุ่มตัวอย่างของผู้วิจัยครั้งนี้เป็นเด็กอายุ 7 ปี จึงมีความแตกต่างทางด้านสรีระศาสตร์ โดยเฉพาะเสียงหนัก เบา ทุ่ม สูงและแหลม ซึ่งทำให้เกิดความแตกต่างของค่า F1 และ ค่า F2 ที่แตกต่างกันมาก อย่างไรก็ตาม จากกราฟ vowel Normalization ของกลุ่มตัวอย่างหลังการใช้สื่อมัลติมีเดียบทพูดเข้าจังหวัด แสดงให้เห็นพัฒนาการการออกเสียงสระต่างๆที่ในแต่ละคนออกเสียงแต่ละเสียงได้คล้ายคลึงกับเจ้าของภาษามากขึ้น ซึ่งแสดงว่าสื่อมัลติมีเดียนี้สามารถพัฒนาการออกเสียงสระได้ส่วนหนึ่ง แต่ยังคงต้องได้รับการปรับปรุงเพื่อความแม่นยำในการฝึกการออกเสียงสระภาษาอังกฤษสำเนียงอเมริกันต่อไป

ปัจจัยที่ 2 ถึงแม้ว่า ผู้เรียนสามารถพัฒนาการออกเสียงสระที่ทำวิจัยได้ใกล้เคียงกับเจ้าของภาษา แต่สังเกตได้ว่า เสียง /ɪ/ และ /eɪ/ อยู่ในตำแหน่งใกล้เคียงกันมาก แสดงว่าผู้เรียนยังไม่สามารถออกเสียง /ɪ/ และ /eɪ/ ได้ อาจเนื่องมาจาก 1) สำเนียงอเมริกันท้องถิ่นของผู้อ่านบทพูดเข้าจังหวัดที่ออกเสียงสระทั้งสองใกล้เคียงกันมาก กล่าวคือ ผู้อ่านออกเสียง [eɪ] ซึ่งมีการผสมสระ /ɪ/ เข้ากับเสียงสระ /eɪ/ ส่งผลให้ผู้เรียนออกเสียงสระ /ɪ/ ใกล้เคียงกับ /eɪ/ 2) ข้อจำกัดของสื่อบทพูดเข้าจังหวัดที่มีแบบฝึกหัดในการฝึกออกเสียงสระเกร็ง-คลายในแต่ละเรื่องน้อย คือมีจำนวนคำ 10-12 คำ และจำนวนประโยค 5-6 ประโยค 3) การที่ผู้เรียนอยู่ในระดับชั้น ป. 1 ซึ่งอาจจะยังมีอายุน้อยเกินไปต่อการฝึกฝนการออกเสียงด้วยตนเอง นอกจากนี้ การออกเสียงโดยที่ไม่มีครูแจ้งผลว่าผิดหรือถูก อีกทั้งสื่อไม่สามารถแปลผลให้ผู้เรียนทราบผลการออกเสียงได้ทันทีว่าใกล้เคียงกับเจ้าของภาษาหรือไม่ อาจทำให้ผู้เรียนไม่ได้รับผลลัพธ์ที่ทำให้เกิดความมั่นใจที่ส่งผลต่อการเรียนรู้การออกเสียงในภาษาที่สอง และ 4) ภาษาแม่ของกลุ่มตัวอย่างอาจจะมีส่วนต่อการเรียนรู้การออกเสียงสระภาษาอังกฤษที่ใช้ในการวิจัย กล่าวคือความสั้น-ยาวของสระในภาษาไทยมีอิทธิพลต่อการออกเสียงสระภาษาอังกฤษ โดยกลุ่มตัวอย่างอาจจะรับรู้ได้แต่เพียงเสียงสั้น-ยาว และใช้ลักษณะนั้นในการออกเสียงสระที่กำหนดให้

11. ข้อเสนอแนะ

สำหรับผู้สนใจที่จะพัฒนาสื่อสอนภาษา ควรพิจารณาในประเด็น ดังต่อไปนี้

1) จำนวนครั้งที่ฝึกการรับรู้และการผลิตภาษาในปริมาณที่เท่ากัน จะเห็นได้ว่าสื่อบทพูดเข้าจังหวะนี้มีจำนวนครั้งในการผลิตภาษาน้อย ในขณะที่เดียวกันเกมทำสื่อบทพูดเข้าจังหวะทดสอบเฉพาะการรับรู้ภาษา 2) การออกแบบเกมควรให้มีความท้าทายมากขึ้น ยกตัวอย่างเช่น ให้นักเรียนสามารถควบคุมการใช้งานสื่อได้มากกว่าเพียงการใช้เมาส์คลิกในการควบคุม 3) ควรพิจารณาระดับช่วงชั้นการเรียนรู้ของนักเรียนให้เหมาะสมกับระดับภาษา 4) การบูรณาการกลวิธีทางสัทศาสตร์และความรู้ด้านภาษาศาสตร์มาประยุกต์ใช้ในการเรียนการสอนภาษาอังกฤษในประเทศไทยควรได้รับการพัฒนาเป็นนโยบายในการพัฒนาการสอนภาษาอังกฤษในประเทศไทย 5) ควรมีการทำวิจัยระยะประสมในภาษาอังกฤษในระดับช่วงชั้นที่สูงขึ้น เนื่องจากระยะประสมก็เป็นปัญหาของนักเรียนไทยและส่งผลต่อการสื่อสารอย่างมีประสิทธิภาพ

เอกสารอ้างอิง

- เพ็ญสินี กิจคำ. (2547). *การออกเสียงและการรับรู้สระเดี่ยวภาษาอังกฤษของผู้พูดภาษาไทยที่มีประสบการณ์ภาษาอังกฤษต่างกัน*. วิทยานิพนธ์ อ.ม.(ภาษาศาสตร์). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- กาญจนา นาคสกุล. (2544). *ระบบเสียงภาษาไทย*. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์ มหาวิทยาลัย.
- Brown, H. D. (1994). *Teaching by principles: An interactive approach to language pedagogy*. Englewood Cliffs, New Jersey: Prentice Hall.
- Best, C. T. (1994). The emergence of native-language phonological influences in infants: A perceptual assimilation model. *The development of speech perception: The transition from speech sounds to spoken words*, 167(224), 233-277.
- Boersma. P. & Weenink. D. *Praat*. Retrieved July 18, 2010, from www.praat.org.
- Dodd, B., Holm, A., Hua, Z., & Crosbie, S. (2003). Phonological development: a normative study of British English-speaking children. *Clinical Linguistics & Phonetics*, 17(8), 617-643.
- Dupoux, E., & Peperkamp, S. (2002). Fossil markers of language development: phonological 'deafnesses' in adult speech processing. *Phonetics, phonology, and cognition*, 168-190.

- Flege, J., Birdsong, D., Bialystok, E., Mack, M., Sung, H., & Tsukada, K. (2006). Degree of foreign accent in English sentences produced by Korean children and adults. *Journal of Phonetics*, 34(2), 153-175.
- Flege, J. E. (1995). Second language speech learning: Theory, findings, and problems. *Speech perception and linguistic experience: Issues in cross-language research*, 92, 233-277.
- Flege, J. E. (2009). Give input a chance. *Input matters in SLA*, 175-190.
- Hillenbrand, J., Getty, L., Clark, M., & Wheeler, K. (1995). Acoustic characteristics of American English vowels. *The Journal of the Acoustical Society of America*, 97(5), 3099-3111.
- Wyn Reimers Johnson, P. (2010). *Patterns in child phonology*. Edinburgh University Press.
- Ladefoged, P. (2005). *Vowel and consonant: An introduction to the sounds of language*. 2nd ed. Victoria: Blackwell Publishing.
- Ladefoged, P., & Johnson, K. (2011). *A course in phonetics* (6th ed.). Canada: Cengage Learning.
- Lenneberg, E. H. (1967). The biological foundations of language. *Hospital Practice*, 2(12), 59-67.
- Lin, C. Y. (2014). Perception and Production of Five English Front Vowels by College Students. *English Language Teaching*, 7(9), 14-20.
- Nearey, Terrance M. 1977. *Phonetic Feature Systems for Vowels*. Dissertation, University of Alberta. Indiana University Linguistics Club.
- Reetz, H., & Jongman, A. (2009). *Phonetics: Transcription, Production, Acoustics, and Perception*. West Sussex: Wiley-Blackwell.
- Saville-Troike, M. (2006). *Introducing second language acquisition*. New York: Cambridge University Press.
- Tingsabadh, K; & Ambersons, A.S. (1993). Thai. *Journal of International Phonetic Association*. 23, 24-27.
- Zsiga, E. (2013). *The sounds of language*. West Sussex: Wiley-Blackwell

หน้าที่ของการกล่าวถ้อยคำนัยผกผันในการแสดงความคิดเห็นผ่านเฟซบุ๊กขององค์กรเครือข่ายสัญญาณโทรศัพท์เคลื่อนที่ไทย

The functions of verbal irony for commenting via Facebook of mobile operator in Thailand

อรวิ บุญนาค¹

บทคัดย่อ

บทความวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อวิเคราะห์หน้าที่ของการกล่าวถ้อยคำนัยผกผันในการแสดงความคิดเห็นผ่านเฟซบุ๊กขององค์กรเครือข่ายสัญญาณโทรศัพท์เคลื่อนที่ โดยเก็บข้อมูลจากข้อความแสดงความคิดเห็นของผู้ใช้บริการในเฟซบุ๊กขององค์กรธุรกิจเครือข่ายสัญญาณโทรศัพท์เคลื่อนที่ 3 องค์กร ซึ่งเผยแพร่ระหว่างวันที่ 18-24 เมษายน 2559 พบการกล่าวถ้อยคำนัยผกผัน 123 ถ้อยคำ ผลการวิจัยพบว่าผู้ใช้เฟซบุ๊กกล่าวถ้อยคำนัยผกผันโดยมีหน้าที่ในการสื่อสาร 6 หน้าที่ ได้แก่ (1) หน้าที่แสดงการเน้นถ้อยคำ (2) หน้าที่การทำให้ซับซ้อน (3) หน้าที่การแสดงความรู้สึกสนุกสนาน (4) หน้าที่การแสดงการกล่าวเงื่อนไขเกี่ยวกับความจริง (5) หน้าที่แสดงการต่อต้าน และ (6) หน้าที่แสดงการโจมตี

คำสำคัญ: การกล่าวถ้อยคำนัยผกผัน, หน้าที่ของการกล่าวถ้อยคำนัยผกผัน, การแสดงความคิดเห็น, เฟซบุ๊ก

Abstract

The objective of this article is to analyze the functions of verbal irony for commenting via Facebook of three mobile operators in Thailand. The data were collected from comments of users in the Facebook of mobile operators during April 18-24, 2016. Thus, there exists 123 verbal irony from the data. The findings reveal that there are six functions including (1) Reinforcing (2) Complicating (3) Ludic (4) Provisional (5) Oppositional (6) Assailing.

Keywords: Verbal irony, The functions of verbal irony, Comment, Facebook

¹

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ สาขาวิชาภาษาไทย คณะศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล

1. ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

ความก้าวหน้าของเทคโนโลยีการสื่อสารเป็นปัจจัยสำคัญที่ทำให้องค์กรใช้สื่อใหม่เป็นช่องทางการประชาสัมพันธ์ข้อมูลข่าวสารไปสู่สาธารณชน กระแสสื่อใหม่ที่เผยแพร่ผ่านอินเทอร์เน็ตได้รับความสนใจในโลกการสื่อสารยุคดิจิทัล โดยเฉพาะอย่างยิ่งเฟซบุ๊ก ซึ่งเป็นสื่อสังคมที่ได้รับการขนานนามในงานประชาสัมพันธ์ว่าเป็น “King of the Social Media” ดังที่วิลค็อกซ์ คาเมรอน และเรเบอร์ (Wilcox, Cameron & Reber, 2015, p.370) นักวิชาการด้านการประชาสัมพันธ์ได้กล่าวถึงอิทธิพลของเฟซบุ๊กไว้ในหนังสือ “Public Relation Strategies and Tactics” ว่า “เฟซบุ๊กอยู่ในฐานะราชาแห่งเครือข่ายสังคมออนไลน์ โดยในปีค.ศ.2013 ได้รับความนิยมนิยมสูงสุด มีผู้ใช้งานมากกว่าหนึ่งพันล้านคนทั่วโลก” ส่วนในประเทศไทยมีผู้จำนวนใช้เฟซบุ๊กสูงถึง 34 ล้านคน (โพธิ์ชนิง, 2558)

การเติบโตและอิทธิพลของการใช้เฟซบุ๊กในประเทศไทยทำให้องค์กรธุรกิจใช้เฟซบุ๊กเป็นสื่อประชาสัมพันธ์ ซึ่งจัดเป็นช่องทางการสื่อสารสองทางผ่านชุดคำสั่ง “แสดงความคิดเห็น” องค์กรเครือข่ายสัญญาณโทรศัพท์เคลื่อนที่ที่เป็นองค์กรธุรกิจหนึ่งที่ใช้เฟซบุ๊กเป็นช่องทางการประชาสัมพันธ์ โดยกระแสดอรับด้านต่าง ๆ ของผู้ใช้บริการจะปรากฏเป็นข้อความแสดงความคิดเห็นผ่านเฟซบุ๊กองค์กร ทั้งนี้ผู้วิจัยสนใจศึกษาข้อมูลเฟซบุ๊กจากองค์กรเครือข่ายสัญญาณโทรศัพท์เคลื่อนที่เนื่องจากเป็นองค์กรที่ให้บริการด้านเทคโนโลยีการสื่อสาร ซึ่งจัดเป็นการบริการที่มีอิทธิพลในโลกดิจิทัล โทรศัพท์เคลื่อนที่กลายเป็นปัจจัยสำคัญต่อการดำเนินชีวิตประจำวันของมนุษย์ในปัจจุบัน ทั้งนี้จากข้อมูลของสำนักงานคณะกรรมการกิจการกระจายเสียง กิจการโทรทัศน์ และกิจการโทรคมนาคมแห่งชาติ (กสทช., 2559, น.5) ได้ระบุสถิติการใช้บริการโทรศัพท์เคลื่อนที่ในประเทศไทยไว้ดังนี้

“บริการโทรศัพท์เคลื่อนที่ (Mobile Services) เป็นบริการที่ได้รับความนิยมและแพร่หลาย ซึ่งยังมีแนวโน้มการเติบโตเพิ่มขึ้น ถึงแม้จะเป็นการเพิ่มในอัตราที่ลดลงหรือไม่เติบโตอย่างก้าวกระโดดดังเช่นอดีตที่ผ่านมาในระยะ 5 - 6 ปี โดยมีจำนวนผู้ลงทะเบียนใช้บริการโทรศัพท์เคลื่อนที่ในปี 2558 อยู่ที่ 102.94 ล้านเลขหมาย ทำให้สัดส่วนของผู้ลงทะเบียนใช้บริการโทรศัพท์เคลื่อนที่ต่อจำนวนประชากรอยู่ที่ร้อยละ 153.10 เลขหมายต่อจำนวนประชากร 100 คน ทั้งนี้ปี 2559 มีผู้ลงทะเบียนใช้บริการเพิ่มขึ้นเป็น 113.03 ล้านเลขหมาย ทำให้สัดส่วนของผู้ลงทะเบียนใช้บริการโทรศัพท์เคลื่อนที่ต่อจำนวนประชากรอยู่ที่ร้อยละ 167.59 เลขหมายต่อจำนวนประชากร 100 คน และคาดการณ์ว่าเมื่อถึงปี 2563 มีจำนวนผู้ลงทะเบียนใช้บริการโทรศัพท์เคลื่อนที่สูงถึง 127.03 ล้านเลขหมาย หรือเพิ่มขึ้นร้อยละ 12.39 เมื่อเทียบกับปี 2559”

จากสถิติข้างต้นสะท้อนให้เห็นว่าคนไทยนิยมใช้โทรศัพท์เคลื่อนที่ อีกทั้งจากการสำรวจเฟซบุ๊กขององค์กรเครือข่ายสัญญาณโทรศัพท์เคลื่อนที่ในประเทศไทยพบว่า ผู้ใช้บริการต่างให้ความสนใจและให้ความสนใจคาดหวังกับการใช้บริการเครือข่ายดังกล่าว ปรากฏผ่านข้อความแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับคุณภาพการใช้บริการเครือข่ายทั้งในส่วนเครือข่ายสัญญาณโทรศัพท์และอินเทอร์เน็ตเป็นจำนวนมาก ทั้งนี้จากการสำรวจข้อความแสดงความคิดเห็นผ่านเฟซบุ๊กขององค์กรดังกล่าวพบกลวิธีทางภาษาที่โดดเด่นคือการกล่าวถ้อยค่านัยแฝงหรือมีผู้ใช้ว่าการพูดประชด สอดคล้องกับงานวิจัยของดิยู ศรีนราววัฒน์ (2544) ที่พบว่า คนไทยเลือกใช้กลวิธีการสื่อสารแบบอ้อมซึ่งเป็นการกล่าวถ้อยคำที่มีความหมายไม่ตรงกับเจตนาของผู้พูด โดยมีเจตนาเพื่อแสดงการประชดประชันมากที่สุด

การกล่าวถ้อยค่านัยแฝง (verbal irony) เป็นการกล่าวถ้อยคำโดยอ้อมประเภทหนึ่ง ญัฐพร พานโพธิ์ทอง (Panpothong, 1996 อ้างถึงในญัฐพร พานโพธิ์ทอง, 2555, น.116-120) เสนองงานวิจัยเรื่อง “A Pragmatic Study of Verbal Irony in Thai” โดยสรุปความหมายของถ้อยค่านัยแฝงตามมุมมองของนักวิจัยปฏิบัติศาสตร์หลายท่านไว้ว่า หมายถึงถ้อยคำที่หมายตรงข้ามกับความหมายตามรูปหรือตรงข้ามกับความหมายมูลบทหรือความหมายเป็นนัย ผู้ฟังต้องตีความมูลบท ความหมายเป็นนัย และความหมายอุปลักษณ์เสียก่อน แล้วจึงพลิกกลับเป็นตรงกันข้ามจึงจะเข้าใจความหมายที่ผู้พูดต้องการสื่อ ทั้งนี้การกล่าวถ้อยค่านัยแฝงแบบความหมายเป็นนัยสนทนา ประกอบด้วย 5 ลักษณะย่อย ได้แก่ การกล่าวถ้อยคำที่มีความหมายขัดแย้งกันตามมาทันที การกล่าวในสิ่งที่เป็นไปได้ การกล่าวเกินจริง การใช้ภาษาไม่เหมาะสมกับสถานการณ์ของผู้ฟัง และการใช้น้ำเสียงเพื่อแสดงการเน้นย้ำมากเป็นพิเศษ นอกจากนี้ยังพบการกล่าวถ้อยค่านัยแฝงในลักษณะการละเมิดเงื่อนไขความจริงใจของวัจนกรรมตามทฤษฎีวัจนกรรมของเซอร์ล (Searle, 1969) อีกด้วย เช่น คำถามที่ไม่ต้องการคำตอบ คำแนะนำที่ไม่ต้องการให้ผู้ฟังทำตาม ฯลฯ และยังหมายถึงถ้อยคำแบบเสียงสะท้อนกลับซึ่งแฝงทัศนคติด้านลบของผู้พูดด้วย (Wilson & Sperber, 1992 อ้างถึงในญัฐพร พานโพธิ์ทอง, 2555, น.117) งานวิจัยนี้สรุปหน้าที่ของถ้อยค่านัยแฝงจากมุมมองของผู้พูดภาษาไทยไว้ว่า ผู้บอกภาษาระบุหน้าที่ในการประชดประชันไว้เป็นอันดับแรก นอกจากนี้ยังกล่าวถึงหน้าที่ในการสร้างอารมณ์ขันและการลดความเครียดหรือระบายความคับข้องใจ

ในการศึกษาหน้าที่ของการกล่าวถ้อยค่านัยแฝงนั้น ฮัทเชียน (Hutcheon, 1995) ศาสตราจารย์ด้านภาษาและวรรณคดีเปรียบเทียบ ได้กล่าวถึงหน้าที่ในการสื่อสารของการกล่าวถ้อยค่านัยแฝงไว้ โดยเรียงจากหน้าที่ที่มีประสิทธิภาพในการสื่อสารน้อยที่สุดไปถึงมากที่สุด ได้แก่ การเน้นถ้อยคำ การทำให้ซับซ้อน การแสดงความสนุกสนาน การแสดงระยะห่าง การปกป้องตนเอง การแสดงการกล่าวเงื่อนไขเกี่ยวกับความจริง การแสดงการต่อต้าน การแสดงการโจมตี และการรวมตัว

ผู้วิจัยสนใจศึกษาหน้าที่ของการกล่าวถ้อยค่านัยแฝงในการแสดงความคิดเห็นผ่านเฟซบุ๊กขององค์กรเครือข่ายสัญญาณโทรศัพท์เคลื่อนที่ เพื่อสะท้อนให้เห็นปรากฏการณ์การใช้ภาษาแบบอ้อม ซึ่งนักวิจัยปฏิบัติศาสตร์เห็นว่า “บางครั้งผู้ใช้ภาษา ‘เลือก’ สื่อความหมายด้วยถ้อยค่านัยแฝงแทนถ้อยคำที่

มีความหมายตามรูป ทั้งที่เสี่ยงต่อการตีความผิด แสดงให้เห็นว่าถ้อยคำนัยแฝงช่วยให้อรรถวาทิตุประสงค์ ในการสื่อสารที่ถ้อยคำชนิดอื่นทำไม่ได้ หน้าที่ในการสื่อสารของถ้อยคำนัยแฝงจึงเป็นประเด็นสำคัญในงานวิจัยปฏิบัติศาสตร์” (ณัฐพร พานโพธิ์ทอง, 2555, น.119) โดยเฉพาะอย่างยิ่งในโลกออนไลน์อย่างการสื่อสารผ่านเฟซบุ๊กขององค์กรที่มีเป็นสถานการณ์การสื่อสารที่ผู้ร่วมเหตุการณ์การสื่อสารส่วนใหญ่จะไม่รู้จักกัน ตลอดจนเป็นช่องทางการสื่อสารที่ผู้ใช้ภาษาสามารถพิมพ์ถ้อยคำแสดงความคิดเห็นได้อย่างอิสระ การกล่าวถ้อยคำนัยแฝงในข้อความแสดงความคิดเห็นผ่านเฟซบุ๊กขององค์กรจึงน่าจะปรากฏหน้าที่หลากหลาย ดังนั้นผู้วิจัยจึงมุ่งหาคำตอบว่าการกล่าวถ้อยคำนัยแฝงในสถานการณ์ดังกล่าวมีหน้าที่ในการสื่อสารอย่างไรบ้าง เพื่อสะท้อนให้เห็นว่าแม้การกล่าวถ้อยคำนัยแฝงจะเป็นถ้อยคำที่ไม่ได้สื่อความหมายตามรูป ภาษา แต่มีพลังในฐานะที่สามารถแสดงหน้าที่ในการสื่อสารบางประการและเป็นเครื่องมือในการสื่อเจตนาของผู้พูดได้อย่างมีประสิทธิภาพ

2. วัตถุประสงค์ของการวิจัย

เพื่อวิเคราะห์หน้าที่ในการสื่อสารของการกล่าวถ้อยคำนัยแฝงในการแสดงความคิดเห็นผ่านเฟซบุ๊กขององค์กรเครือข่ายสัญญาณโทรศัพท์เคลื่อนที่

3. แนวคิดและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับหน้าที่ของการกล่าวถ้อยคำนัยแฝง

มายเออร์ (Myers, 1976 อ้างถึงใน ณัฐพร พานโพธิ์ทอง, 2555, น.119) ศึกษาหน้าที่ของการกล่าวถ้อยคำนัยแฝงในบริบทการสนทนาในชีวิตประจำวัน โดยแบ่งเป็น 3 ชนิดตามหน้าที่ ได้แก่ ถ้อยคำนัยแฝงแบบประชดประชัน (sarcastic irony/sarcasm) คือใช้เพื่อโจมตีหรือทำให้ผู้ที่เป็นเป้าหมายเจ็บใจ ถ้อยคำนัยแฝงแบบหยอกล้อ (playful irony) คือใช้เพื่อสร้างอารมณ์ขันโดยไม่มีเจตนาโจมตี และถ้อยคำนัยแฝงแบบกำกวม (ambiguous irony) คือใช้ในบริบทที่ไม่ชัดเจนเปิดโอกาสให้ผู้ฟังตีความได้สองทาง เพราะสามารถบอกปิดความรับผิดชอบต่อสิ่งที่ต้องการสื่อว่าตนหมายตามรูปภาษา

ฮัทเชียน (Hutcheon, 1995) ได้ศึกษาการกล่าวถ้อยคำนัยแฝงไว้ในหนังสือเรื่อง “Irony’s Edge: The theory and politics of irony” โดยเก็บข้อมูลจากงานวรรณกรรมและการละเล่น ฮัทเชียน (Hutcheon, 1995, pp.61-64) แบ่งวิธีทำความเข้าใจและตีความจากการกล่าวถ้อยคำนัยแฝงเป็น 3 ประการ ได้แก่

(1) กลวิธีพิจารณาความสัมพันธ์ (relational strategy) คือการตีความถ้อยคำนัยแฝงจากการพิจารณาความสัมพันธ์ในลักษณะตรงข้ามกันของสิ่งที่กล่าวถึงและไม่ได้กล่าวถึงในถ้อยคำนั้น

(2) กลวิธีการตีความโดยรวม (inclusive strategy) คือเมื่อไม่สามารถตีความถ้อยคำนัยแฝงจาก

วิธีการพิจารณาความสัมพันธ์ได้ วิธีการตีความอีกวิธีหนึ่งคือพิจารณาจากความหมายโดยรวมของถ้อยคำ

(3) กลวิธีตีความหลายชั้น (differential strategy) คือการตีความถ้อยคำนัยแฝงโดยวิเคราะห์

อุปลักษณะที่ปรากฏในถ้อยคำนัยแฝง ซึ่งต้องเข้าใจและตีความการเปรียบคุณสมบัติของสิ่งที่กล่าวถึงและไม่ได้กล่าวถึงในถ้อยคำ อุปลักษณะดังกล่าวจะแสดงการสื่อความหมายเป็นนัยสนทนา ซึ่งต้องตีความหลายชั้นจึงจะเข้าใจเจตนาของถ้อยคำนัยแฝงที่ผู้พูดกล่าว

ฮัทเชียน (Hutcheon, 1995, pp.47-56) ได้สรุปหน้าที่ในการสื่อสารของถ้อยคำนัยแฝงไว้ 9 ประการ ตามแผนผังต่อไปนี้

แผนผังที่ 1 หน้าที่ในการสื่อสารของถ้อยคำนัยแฝง (Hutcheon, 1995, pp.47-56)

จากแผนผังข้างต้นแสดงถึงหน้าที่ในการสื่อสารของการกล่าวถ้อยคำนัยแฝง โดยเรียงลำดับจากหน้าที่ที่มีประสิทธิภาพในการสื่อสารน้อยที่สุดไปถึงมากที่สุด แบ่งออกเป็น 9 หน้าที่ ได้แก่

(1) **การเน้นถ้อยคำ (Reinforcing)** ฮัทเขียนจัดให้หน้าที่การเน้นถ้อยคำเป็นหน้าที่ในการสื่อสารของถ้อยคำนัยแฝงที่แสดงประสิทธิภาพในการสื่อสารได้น้อยที่สุด การกล่าวถ้อยคำนัยแฝงสามารถเน้นคำ เพื่อให้ผู้ฟังเห็นว่าถ้อยคำที่ผู้พูดกล่าวมีความสำคัญ ช่วยทำให้ถ้อยคำมีความเด่นชัด (emphatic) ทำให้ถ้อยคำเกิดความสะละสลวย เสริมแต่งถ้อยคำ และเป็นส่วนที่ทำให้ถ้อยคำมีความสมบูรณ์ในการสื่อสาร

(2) **การทำให้ซับซ้อน (Complicating)** การกล่าวถ้อยคำนัยแฝงมีหน้าที่ทำให้เกิดความซับซ้อนในการสื่อสาร เพิ่มความซับซ้อนในการตีความหมายของถ้อยคำ ทำให้เกิดความคลุมเครือและความกำกวมในการสื่อสาร ทั้งนี้ความซับซ้อน ความคลุมเครือและความกำกวมดังกล่าวจะสามารถช่วยลดน้ำหนักความรุนแรงของถ้อยคำได้มากกว่าการกล่าวอย่างตรงไปตรงมา เนื่องจากต้องผ่านการตีความอย่างซับซ้อน

(3) **การแสดงความสนุกสนาน (Ludic)** หน้าที่การแสดงความสนุกสนานเป็นหน้าที่ของการกล่าวถ้อยคำนัยแฝงโดยทำให้เกิดความตลกขบขัน (humorous) ในลักษณะการล้อเล่นหรือแสดงความขี้เล่นของผู้กล่าวถ้อยคำ (playful) และการแสดงไหวพริบ นอกจากนี้การแสดงความสนุกสนานยังสามารถแสดงความไม่ต้องการรับผิดชอบถ้อยคำที่กล่าว เนื่องจากมองว่าเป็นการกล่าวล้อเล่นเท่านั้น

(4) **การแสดงระยะห่าง (Distancing)** หน้าที่ของการกล่าวถ้อยคำนัยแฝงในด้านการแสดงระยะห่างเป็นหน้าที่ในการสื่อสารในลักษณะที่ทำให้เกิดการไม่ผูกมัดระหว่างตัวผู้พูดกับถ้อยคำที่กล่าวถึง (non-committal) สามารถแสดงการเมินเฉยไม่ใส่ใจ (indifference) และยังเป็นการนำเสนอมุมมองใหม่ (offering a new perspective) อีกด้วย

(5) **การปกป้องตนเอง (Self-Protective)** หน้าที่การปกป้องตนเองเป็นหน้าที่ในการสื่อสารของการกล่าวถ้อยคำนัยแฝงโดยดูถูกตนเอง (self-deprecating) ทั้งในลักษณะเสียสืตนเองแต่เพื่อกระทบผู้อื่น (modesty) เพื่อแสดงจุดยืนของตนเอง (self-positioning) แสดงข้อสงสัยในความคิดของตนเอง (self-doubts) แสดงการปฏิเสธความต้องการตามความเป็นจริงหรือการอยู่เหนือผู้อื่น (rejection of the need to presume or to assume superiority) นอกจากนี้การปกป้องตนเองยังปรากฏในลักษณะหน้าที่แสดงความเย่อหยิ่ง (arrogance) เพื่อแสดงการเอ็นยอ (ingratiating) และเพื่อแสดงการโต้ตอบเชิงป้องกัน (defensive)

(6) **การแสดงการกล่าวเงื่อนไขเกี่ยวกับความจริง (Provisional)** การกล่าวถ้อยคำนัยแฝงสามารถแสดงเงื่อนไขเกี่ยวกับความจริง (Provisional) ปรากฏใน 2 ลักษณะ ได้แก่ วิธีเชิงบวก (positive way) ประกอบด้วยหน้าที่การสื่อสารย่อย คือ การกล่าวถ้อยคำนัยแฝงเพื่อแสดงว่าสิ่งที่ได้ยืมนั้นไม่มีทางเป็นจริงได้ (non-dogmatic) และเพื่อทำให้สิ่งที่ได้ยืมนั้นมีความชัดเจนขึ้นคือหน้าที่ในด้านการถอดรหัสหรือการทำให้ผู้ฟังเข้าใจ (demystifying) และอีกลักษณะหนึ่งคือวิธีเชิงลบ (negative way) ประกอบด้วย

หน้าที่การสื่อสารย่อย คือ การกล่าวถ้อยคำนัยแฝงเพื่อหลีกเลี่ยงการพูดความจริง (evasiveness) เพื่อการเสแสร้งตบตา (hypocrisy) และเพื่อหลอกลวง (duplicity)

(7) **การแสดงการต่อต้าน** (Oppositional) การกล่าวถ้อยคำนัยแฝงเพื่อแสดงการต่อต้าน คือ การแสดงถึงการคัดค้านหรือการอยู่ฝั่งตรงข้าม ปรากฏในลักษณะของการกล่าวถ้อยคำนัยแฝงเพื่อแสดงการต่อต้านสังคม (transgressive) การดูถูกเหยียดหยัน (insulting) การล้มล้าง (subversive) และการต่อต้านการกระทำ (offensive)

(8) **การแสดงการโจมตี** (Assailing) การกล่าวถ้อยคำนัยแฝงเพื่อแสดงการโจมตี ประกอบด้วย การโจมตีเพื่อเสนอแนวทางแก้ไข (corrective) เพื่อแสดงการเสียดสีเหน็บแนม (satiric) การแสดงความก้าวร้าวข่มขู่ (aggressive) และการกล่าวให้เกิดความเสียหาย (destructive)

(9) **การแสดงการรวมตัว** (Aggregative) ฮัทเซียนจัดให้หน้าที่การรวมตัวเป็นหน้าที่ในการสื่อสารของถ้อยคำนัยแฝงที่แสดงประสิทธิภาพในการสื่อสารได้มากที่สุด ประกอบด้วยการรวมตัวในลักษณะการรวมกลุ่มเพื่อแสดงมิตรภาพภายในกลุ่มของตน (in-group) แสดงความเป็นกลุ่มที่มีอิทธิพล (elitist) และกีดกันผู้อื่นออกไป (exclusionary)

งานวิจัยที่ศึกษาการกล่าวถ้อยคำนัยแฝงในภาษาไทย เช่น งานวิจัยของณัฐพร พานโพธิ์ทอง (Panpothong, 1996) เรื่อง "A pragmatic study of verbal irony in Thai" ที่ศึกษาลักษณะและหน้าที่ของการกล่าวถ้อยคำนัยแฝงของผู้พูดภาษาไทยจากบทสนทนาในนวนิยายไทยจำนวน 30 เรื่อง และบทสนทนาในละครโทรทัศน์จำนวน 2 เรื่อง และการสัมภาษณ์ผู้พูดภาษาไทยเป็นภาษาแม่จำนวน 12 คน ผลการศึกษาลักษณะของการใช้ถ้อยคำนัยแฝงในภาษาไทย แบ่งออกเป็น 2 กลุ่มใหญ่ ได้แก่ กลุ่มที่ 1 คือ การกล่าวถ้อยคำนัยแฝงแบบความหมายเป็นนัยสนทนา ซึ่งประกอบด้วยการกล่าวถ้อยคำนัยแฝง 5 ลักษณะย่อย ได้แก่ การกล่าวถ้อยคำที่มีความหมายขัดแย้งกันตามมาทันที การกล่าวในสิ่งที่เป็นไปไม่ได้ การกล่าวเกินจริง การใช้ภาษาไม่เหมาะสมกับสถานภาพของผู้ฟัง และการใช้คำเสียดสีเพื่อแสดงการเน้นย้ำมากเป็นพิเศษ ส่วนกลุ่มที่ 2 คือ การกล่าวถ้อยคำนัยแฝงแบบความหมายเป็นนัยตามขนบ ผลการวิจัยปรากฏคำวิเศษณ์ที่ใช้ในการกล่าวถ้อยคำนัยแฝงจำนวน 8 คำ ได้แก่ วิเศษ ประเสริฐ ผู้ดีแปดสาแหรก ปากดี สวยเต็มประดา/สวยตาย/สวยตายท่า สวยชะไม่มี ตัวดี และงามหน้า นอกจากนี้ยังพบการกล่าวถ้อยคำนัยแฝงในลักษณะการละเมิดเงื่อนไขความจริงใจของวัจนกรรมตามทฤษฎีวัจนกรรมของเซอร์ล (Searle, 1969) อีกด้วย ส่วนผลการศึกษาเกี่ยวกับหน้าที่ของถ้อยคำนัยแฝงจากมุมมองของผู้พูดภาษาไทยพบว่า ผู้บอกภาษาระบุหน้าที่ในการประชดประชันไว้เป็นอันดับแรก นอกจากนี้ปรากฏหน้าที่ในการสร้างอารมณ์ขันและการลดความเครียดหรือระบายความคับข้องใจด้วย

ส่วนวรรณุช กรองทอง (2547) ได้ศึกษากลวิธีและหน้าที่ทางการสื่อสารด้วยการพูดประชดในการอภิปรายทางการเมืองไทย พบว่าหน้าที่ทางการสื่อสารในการพูดประชดของนักการเมืองไทยประกอบด้วย

หน้าที่หลัก 7 หน้าที่ ได้แก่ แสดงการเน้นถ้อยคำ แสดงความซับซ้อน แสดงการหยอกล้อ แสดงระยะห่าง แสดงการปกป้องตนเอง แสดงการกล่าวเงื่อนไขเกี่ยวกับความจริง และแสดงการโต้แย้ง ซึ่งหน้าที่ประการสุดท้ายนี้เป็นหน้าที่ที่ปรากฏชัดมากที่สุด

4. วิธีการดำเนินการวิจัย

4.1 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร คือ ข้อความแสดงความคิดเห็นที่ปรากฏอยู่ในเฟซบุ๊กขององค์กรธุรกิจเครือข่ายสัญญาณโทรศัพท์เคลื่อนที่ในประเทศไทย ซึ่งเป็นผู้ให้บริการสัญญาณการใช้งานโทรศัพท์และสัญญาณอินเทอร์เน็ต เหตุผลที่ผู้วิจัยเลือกศึกษาจากองค์กรประเภทนี้เนื่องจากเป็นองค์กรธุรกิจที่มีผู้ใช้บริการเป็นจำนวนมากและมีอัตราการเติบโตอย่างต่อเนื่อง โดยผลสำรวจของกสทช.พบว่า มีจำนวนผู้ลงทะเบียนใช้บริการโทรศัพท์เคลื่อนที่ในปี 2559 ถึง 113.03 ล้านเลขหมาย ประกอบกับการสำรวจข้อมูลเบื้องต้นพบว่า ผู้บริโภคได้ใช้เฟซบุ๊กขององค์กรเป็นช่องทางในการแสดงความคิดเห็นต่อการใช้บริการเครือข่ายโทรศัพท์เคลื่อนที่ โดยปรากฏเป็นข้อความแสดงความคิดเห็นจำนวนมากในแต่ละวัน สะท้อนให้เห็นความสนใจและความคาดหวังในการใช้บริการ อีกทั้งสะท้อนว่าโทรศัพท์เคลื่อนที่และเครือข่ายสัญญาณโทรศัพท์เคลื่อนที่กลายเป็นปัจจัยสำคัญของการดำเนินชีวิตของมนุษย์ในโลกยุคดิจิทัล

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในงานวิจัยนี้เป็นการกำหนดกลุ่มตัวอย่างเฉพาะเจาะจง ได้แก่ ข้อความแสดงความคิดเห็นของผู้ใช้บริการจากเฟซบุ๊กขององค์กรธุรกิจเครือข่ายสัญญาณโทรศัพท์เคลื่อนที่จำนวน 3 องค์กร ซึ่งคัดเลือกจากองค์กรที่มีผู้ใช้บริการสูงที่สุด 3 อันดับแรกของประเทศไทย (ในที่นี้ผู้วิจัยไม่ขอแนะนำชื่อองค์กร เนื่องจากมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาหน้าที่ของการกล่าวถ้อยคำนัยแฝงเท่านั้น) โดยเก็บข้อมูลจากแสดงความคิดเห็นที่เผยแพร่ระหว่างวันที่ 18-24 เมษายน 2559

4.2 วิธีการเก็บข้อมูลและวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยวิเคราะห์ลักษณะและหน้าที่ของการกล่าวถ้อยคำนัยแฝงที่พบในข้อความแสดงความคิดเห็นผ่านเฟซบุ๊กขององค์กรเครือข่ายสัญญาณโทรศัพท์เคลื่อนที่โดยมีขั้นตอนการวิเคราะห์ข้อมูลดังนี้

4.2.1 ศึกษาแนวคิดทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

4.2.2 เก็บข้อมูลจากข้อความแสดงความคิดเห็นที่ปรากฏอยู่ในเฟซบุ๊กขององค์กรธุรกิจเครือข่ายสัญญาณโทรศัพท์เคลื่อนที่ 3 องค์กร ที่เผยแพร่ระหว่างวันที่ 18-24 เมษายน 2559

4.2.3 คัดเลือกเฉพาะข้อมูลที่เป็นกรกล่าวถ้อยคำนัยแฝงตามแนวคิดเรื่องนิยามและลักษณะการกล่าวถ้อยคำนัยแฝง โดยมีลักษณะต่าง ๆ ดังนี้

4.2.3.1 เป็นถ้อยคำที่หมายความตรงข้ามกับความหมายตามรูปหรือตรงข้ามกับความหมายมูลบทหรือความหมายเป็นนัย โดยการกล่าวถ้อยคำนัยแฝงแบบความหมายเป็นนัยสนทนา

มีลักษณะต่าง ๆ ได้แก่ การกล่าวถ้อยคำนัยแฝงในลักษณะการกล่าวถ้อยคำที่มีความหมายขัดแย้งกัน ตามมาทันที การกล่าวในสิ่งที่เป็นไปไม่ได้ การกล่าวเกินจริง การใช้ภาษาไม่เหมาะสมกับสถานภาพของผู้ฟัง การใช้น้ำเสียงเพื่อแสดงการเน้นย้ำมากเป็นพิเศษ (Panpothong, 1996)

4.2.3.2 การกล่าวถ้อยคำนัยแฝงแบบความหมายเป็นนัยตามชนบ โดยสังเกต จากคำวิเศษณ์ที่ใช้ในการกล่าวถ้อยคำนัยแฝง เช่น วิเศษ ประเสริฐ ปากดี สวยเต็มประดา/สวยตาย/สวย ตายท่า สวยซะไม่มี ตัวดี เป็นต้น (Panpothong, 1996)

4.2.3.3 การกล่าวถ้อยคำนัยแฝงแบบการละเมิดเงื่อนไขความจริงใจของ วัจนกรรมตามทฤษฎีวัจนกรรมของเซอร์ล (Searle, 1969) (Panpothong, 1996)

4.2.3.4 การกล่าวถ้อยคำนัยแฝงยังปรากฏในลักษณะการใช้ถ้อยคำแบบเสียง สะท้อนกลับโดยแฝงทัศนคติด้านลบของผู้กล่าว (Wilson & Sperber, 1992 อ้างถึงในณัฐพร พานโพธิ์ทอง, 2555, น.117) ด้วย

4.2.4 วิเคราะห์หน้าที่ของของการใช้ถ้อยคำนัยแฝงในการแสดงความคิดเห็นผ่าน เฟซบุ๊กองค์กรเครือข่ายสัญญาณโทรศัพท์เคลื่อนที่ ตามแนวคิดของฮัทเชียน (Hutcheon, 1995, pp.47-56)

4.3.5 นำเสนอผลการวิจัย สรุปผลการวิจัย อภิปรายผลและข้อเสนอแนะ

5. ผลการวิจัย

จากการคัดเลือกถ้อยคำนัยแฝงตามเกณฑ์ในข้อ 4.2.3 พบถ้อยคำนัยแฝงจากข้อความแสดง ความคิดเห็นในเฟซบุ๊กองค์กรเครือข่ายสัญญาณโทรศัพท์เคลื่อนที่จำนวน 123 ถ้อยคำ ผู้วิจัยนำถ้อยคำ ดังกล่าวมาวิเคราะห์หน้าที่ในการสื่อสาร เพื่อแสดงให้เห็นว่าหน้าที่ในการสื่อสารของการกล่าวถ้อยคำนัย แฝงนั้น มีการสื่อความต่างจากการกล่าวถ้อยคำที่มีความหมายตามรูปภาพ เนื่องจากการกล่าวถ้อยคำ นัยแฝงจัดเป็นวัจนกรรมอ้อมซึ่งต้องอาศัยการตีความเจตนาที่ผู้กล่าวถ้อยคำนัยแฝงต้องการจะสื่อถึง ผู้วิจัยจึงสนใจศึกษาว่าการกล่าวถ้อยคำนัยแฝงในสถานการณ์การสื่อสารประเภทการแสดงความคิดเห็น ผ่านเฟซบุ๊กองค์กรเครือข่ายสัญญาณโทรศัพท์เคลื่อนที่นั้น มีหน้าที่ในการสื่อสารอย่างไรบ้าง โดยใช้แนวคิด เรื่องหน้าที่ในการสื่อสารของการกล่าวถ้อยคำนัยแฝงที่ฮัทเชียน (Hutcheon, 1995, pp.47-56) ได้เสนอ ไว้เป็นแนวทางในการวิเคราะห์ และนำเสนอผลการวิจัยแต่ละหน้าที่โดยเรียงลำดับจากหน้าที่ที่มี ประสิทธิภาพในการสื่อสารน้อยที่สุดไปถึงมากที่สุดตามที่ฮัทเชียนได้นำเสนอไว้ตามแผนภูมิที่ 1 ข้างต้น ผลการวิจัยปรากฏหน้าที่ในการสื่อสารของการกล่าวถ้อยคำนัยแฝง 6 หน้าที่ ดังนี้

5.1 หน้าทีแสดงการเน้นถ้อยคำ

การกล่าวถ้อยคำนัยผกผันสามารถแสดงการเน้นคำ (Reinforcing) เพื่อให้ผู้ฟังเห็นว่าถ้อยคำที่ผู้พูดกล่าวมีความสำคัญ ช่วยทำให้ถ้อยคำมีความเด่นชัด และเป็นส่วนที่ทำให้ถ้อยคำมีความสมบูรณ์ในการสื่อสาร

หน้าที่ดังกล่าวนี้ที่พบจำนวน 28 ครั้ง คิดเป็นร้อยละ 22.76 จากการวิเคราะห์ข้อความแสดงความคิดเห็นผ่านเฟซบุ๊กขององค์กรเครือข่ายสัญญาณโทรศัพท์เคลื่อนที่ พบว่าผู้ใช้เฟซบุ๊กใช้ถ้อยคำนัยผกผันเพื่อแสดงการเน้นถ้อยคำ ดังตัวอย่างต่อไปนี้

ตัวอย่างที่ 1 “สามารถบอกได้มัยคะว่าข้อมูลไม่ตรงในส่วนไหนบ้าง ถ้าไม่แจ้งแบบนี้ก็ต้องตามเรื่องไปตลอดชีวิตเหวอคะ”

จากตัวอย่างที่ 1 เป็นการกล่าวถ้อยคำนัยผกผันในลักษณะที่กล่าวเกินจริง ผู้ใช้เฟซบุ๊กกล่าวถ้อยคำนัยผกผันเพื่อแสดงหน้าที่ในการสื่อสารด้านการเน้นย้ำถึงความสำคัญของถ้อยคำที่กล่าว แสดงถึงการเน้นย้ำว่าประเด็นที่กล่าวถึงนี้มีความสำคัญและสร้างผลกระทบคือการติดตามเรื่องการดำเนินการขององค์กร โดยมีจุดเน้นอยู่ที่ระยะเวลายาวนานในการติดตามเรื่อง ดังจะเห็นได้จากคำว่า “ตลอดชีวิต” แสดงการกล่าวถ้อยคำนัยผกผันเพื่อแสดงการเน้นย้ำถึงความสำคัญของระยะเวลาการติดตามการดำเนินการขององค์กรซึ่งเป็นเวลาต่อเนื่องนานมาก

5.2 หน้าทีการทำให้ซับซ้อน

การทำให้ซับซ้อน (Complicating) เป็นอีกกลไกที่ผู้ใช้เฟซบุ๊กเลือกใช้ถ้อยคำนัยผกผันในการแสดงความคิดเห็นผ่านเฟซบุ๊กขององค์กร การกล่าวถ้อยคำนัยผกผันทำให้ถ้อยคำมีความซับซ้อนในการตีความสามารถทำให้เกิดความกำกวมไม่ชัดเจน เพื่อลดความรุนแรงของถ้อยคำได้มากกว่าการกล่าวถ้อยคำอย่างตรงไปตรงมา

หน้าที่ดังกล่าวนี้พบจำนวน 12 ครั้ง คิดเป็นร้อยละ 9.76 จากการวิเคราะห์ข้อความแสดงความคิดเห็นผ่านเฟซบุ๊กขององค์กรเครือข่ายสัญญาณโทรศัพท์เคลื่อนที่ พบว่าผู้ใช้เฟซบุ๊กใช้ถ้อยคำนัยผกผันเพื่อการทำให้ซับซ้อน ดังตัวอย่างต่อไปนี้

ตัวอย่างที่ 2 “เน็ตผมเร็วอย่างกับหอยทากเป็นตะคริวแหนะครับ”

ตัวอย่างที่ 2 เป็นการกล่าวถ้อยคำนัยผกผันในลักษณะการกล่าวถ้อยคำที่มีความหมายขัดแย้งกันตามมาทันที โดยในที่นี้ผู้ใช้เฟซบุ๊กกล่าวคือความ “เร็ว” ตามมาด้วยคำว่า “หอยทาก” ซึ่งมีคุณลักษณะ

ความหมายที่ขัดแย้งกัน คือหอยทากมีคุณลักษณะของความช้าไม่ใช่ความเร็วแต่อย่างใด การกล่าวถ้อยค่านัยแฝงในตัวอย่างนี้แสดงให้เห็นหน้าที่ด้านการทำให้ซับซ้อน การตีความเจตนาในการสื่อสารของผู้กล่าวถ้อยคำนี้ จำเป็นต้องตีความอุปลักษณะ เพื่อเชื่อมโยงความหมายที่มีลักษณะร่วมกันระหว่างสิ่งที่ถูกเปรียบเทียบและแบบเปรียบเทียบ ในตัวอย่างนี้ผู้ใช้เฟซบุ๊กใช้อุปลักษณะโดยมีเป็นสิ่งที่ถูกเปรียบเทียบ (target domain) คืออินเทอร์เน็ต และมีหอยทากเป็นแบบเปรียบเทียบ (source domain) โดยความหมายที่เชื่อมโยงกันที่ผู้กล่าวถ้อยคำต้องการสื่อถึงคือคุณสมบัติในเรื่องความช้า ผู้ใช้เฟซบุ๊กยังขยายลักษณะของแบบเปรียบเทียบคือหอยทากว่ามีอาการเป็นตะคริว แสดงให้เห็นถึงความช้าในลักษณะขยับเคลื่อนที่ไม่ได้หรือเคลื่อนที่อย่างลำบาก เมื่อตีความหมายอุปลักษณะได้จะทำให้เข้าใจถ้อยค่านัยแฝงว่าหมายถึง “สัญญาณอินเทอร์เน็ตช้ามากหรือการใช้งานอินเทอร์เน็ตเคลื่อนไหวลำบาก” ลักษณะการตีความหลายชั้นดังที่กล่าวมานี้แสดงให้เห็นหน้าที่ด้านการทำให้ซับซ้อนของการกล่าวถ้อยค่านัยแฝง ทั้งนี้การความซับซ้อนที่เกิดจากการตีความหลายชั้นย่อมทำให้เกิดความกำกวมของการสื่อความหมาย กล่าวคืออาจจะทำให้เกิดความหมายที่ไม่ชัดเจนเท่ากับการใช้วัจนกรรมตรงคือการพูดตรง ๆ ว่า “สัญญาณอินเทอร์เน็ตช้ามาก”

5.3 หน้าที่การแสดงความสนุกสนาน

หน้าที่แสดงความสนุกสนาน (Ludic) เป็นหน้าที่ของการกล่าวถ้อยค่านัยแฝงในลักษณะที่ทำให้เกิดความตลกขบขัน แสดงความขี้เล่นของผู้กล่าวถ้อยคำ และแสดงให้เห็นว่าผู้กล่าวถ้อยคำไม่จำเป็นต้องรับผิดชอบถ้อยคำที่กล่าวเพราะเป็นเพียงการล้อเล่นเท่านั้น

หน้าที่ดังกล่าวนี้พบจำนวน 5 ครั้ง คิดเป็นร้อยละ 4.07 จากการวิเคราะห์ข้อความแสดงความคิดเห็นผ่านเฟซบุ๊กองค์กรเครือข่ายสัญญาณโทรศัพท์เคลื่อนที่ พบว่าผู้ใช้เฟซบุ๊กใช้ถ้อยค่านัยแฝงเพื่อแสดงความสนุกสนาน ดังตัวอย่างต่อไปนี้

ตัวอย่างที่ 3

ผู้ใช้เฟซบุ๊ก1: “แรงแน่แต่เป็นเรื่องของเงิน..ก็น่าเห็นใจประมุขตั้งหลายหมื่นล้านกว่าจะได้ทุนคืน..5555”

ผู้ใช้เฟซบุ๊ก2: “55555 ตลก”

ผู้ใช้เฟซบุ๊ก3: “ฮาอะ”

ตัวอย่างที่ 3 เป็นกล่าวถ้อยค่านัยแฝงในลักษณะการละเมิดเงื่อนไขความจริงใจของวัจนกรรมแสดงความเห็นใจ ผู้ใช้เฟซบุ๊กคนที่ 1 ไม่ได้รู้สึกเห็นใจองค์กร ซึ่งในบริบทนี้คือเหตุการณ์ที่องค์กรต้องเสียงบประมาณในการประมูล 4G คลื่นความถี่ 1800 MHz ผู้ใช้เฟซบุ๊กคนที่ 1 กล่าวถ้อยค่านัยแฝง โดยกล่าว “555” แทนเสียงหัวเราะเพื่อแสดงความสนุกสนาน ในลักษณะการทำให้เกิดความตลกขบขัน เห็นได้จากผู้ใช้เฟซบุ๊กคนที่ 2 และ 3 ก็รู้สึกตลกเมื่อได้อ่านถ้อยค่านัยแฝงของผู้ใช้เฟซบุ๊กคนที่ 1 ทั้งนี้การที่ผู้ใช้

เฟซบุ๊กคนที่ 1 กล่าว “555” แทนเสียงหัวเราะก็เพื่อลดความรุนแรงของถ้อยคำลง ในลักษณะแสดงให้เห็นว่าผู้กล่าวถ้อยคำไม่จำเป็นต้องรับผิดชอบถ้อยคำที่กล่าวเพราะเป็นเพียงการล้อเล่น

เมื่อพิจารณาถ้อยคำนัยผกผันที่มีหน้าที่แสดงความสนุกสนานจะเห็นได้ว่า ความสนุกสนานที่เกิดขึ้นนั้นเกิดในกลุ่มผู้ใช้เฟซบุ๊ก ในขณะที่ตัวองค์กรซึ่งเป็นเป้าหมายที่กล่าวถึงในถ้อยคำนัยผกผันอาจจะไม่รู้สึกรื่นเริงสนุกสนานด้วย

5.4 หน้าที่การแสดงการกล่าวเงื่อนไขเกี่ยวกับความจริง

การกล่าวถ้อยคำนัยผกผันสามารถแสดงเงื่อนไขเกี่ยวกับความจริง (Provisional) ในลักษณะการทำให้เข้าใจว่าถ้อยคำที่กล่าวนั้นไม่มีทางเป็นจริงได้

หน้าที่ดังกล่าวนี้พบจำนวน 18 ครั้ง คิดเป็นร้อยละ 14.63 จากการวิเคราะห์ข้อความแสดงความคิดเห็นผ่านเฟซบุ๊กองค์กรเครือข่ายสัญญาณโทรศัพท์เคลื่อนที่ พบว่าผู้ใช้เฟซบุ๊กใช้ถ้อยคำนัยผกผันเพื่อแสดงเงื่อนไขเกี่ยวกับความจริงของถ้อยคำ ดังตัวอย่างต่อไปนี้

ตัวอย่างที่ 4 องค์กร: “แรงทัวหน้า เร็วทัวไทย...”
 ผู้ใช้เฟซบุ๊ก1: “แรงตายละ”
 ผู้ใช้เฟซบุ๊ก2: “แรงท่าไร”

จากตัวอย่างที่ 4 เป็นการแสดงความคิดเห็นของผู้ใช้เฟซบุ๊กด้วยการกล่าวถ้อยคำนัยผกผันในลักษณะการใช้ถ้อยคำแบบเสียงสะท้อนกลับโดยแฝงทัศนคติด้านลบของผู้กล่าว ผู้ใช้เฟซบุ๊กกล่าวถ้อยคำนัยผกผันเพื่อแสดงความเห็นต่อคำขวัญ (Slogan) ที่องค์กรสื่อสารผ่านเฟซบุ๊ก ไว้ในลักษณะการใช้ถ้อยคำแบบเสียงสะท้อนกลับโดยแฝงทัศนคติด้านลบของผู้กล่าว ในตัวอย่างนี้ผู้ใช้เฟซบุ๊กคนที่ 1 และ 2 เห็นว่าสัญญาณอินเทอร์เน็ตไม่ไ้แรงหรือเร็วดังที่องค์กรได้กล่าวไว้ จึงกล่าวถ้อยคำนัยผกผันแบบเสียงสะท้อนกลับโดยแฝงทัศนคติด้านลบ นอกจากนี้เมื่อพิจารณาการใช้คำของผู้ใช้เฟซบุ๊กทั้งสองคนยังพบลักษณะการกล่าวถ้อยคำนัยผกผันแบบความหมายเป็นนัยตามชนบคล้ายคลึงกับงานวิจัยของณัฐพร พานโพธิ์ทอง (Panpothong, 1996) ที่พบคำวิเศษณ์ที่ใช้ในการกล่าวถ้อยคำนัยผกผันแบบชนบ คือคำว่า “สวยตาย” และ “สวยตายท่า” คล้ายคลึงกับในตัวอย่างที่ 4 ที่ผู้ใช้เฟซบุ๊กใช้คำว่า “แรงตายละ” และ “แรงท่าไร” คำว่า “ตาย” และ “ท่า(ไร)” แสดงให้เห็นว่าผู้กล่าวถ้อยคำไม่ได้เชื่อตามนั้น แต่มีความหมายในเชิงปฏิเสธหรือตรงกันข้าม คือสื่อความหมายว่า “(สัญญาณ)ไม่แรง” การกล่าวถ้อยคำนัยผกผันในตัวอย่างนี้จึงมีหน้าที่แสดงเงื่อนไขเกี่ยวกับความจริง เพื่อแสดงให้เห็นว่าสิ่งที่ได้ยินมานั้นไม่มีทางเป็นจริงได้ โดยในตัวอย่างนี้ผู้ใช้เฟซบุ๊กกล่าวถ้อยคำนัยผกผัน เพื่อชี้แย้งว่าสิ่งที่องค์กรได้กล่าวมาคือความแรงของสัญญาณโทรศัพท์นั้นไม่เป็นความจริงแต่อย่างใด

5.5 หน้าที่แสดงการต่อต้าน

หน้าที่อีกประการหนึ่งของกรกล่าวถ้อยคำน้อยผกผันคือการแสดงการต่อต้าน (oppositional) คือ การคัดค้าน การอยู่ฝั่งตรงข้าม การดูถูกเหยียดหยัน การล้มล้าง และการต่อต้านการกระทำ

หน้าที่ดังกล่าวนี้พบจำนวน 31 ครั้ง คิดเป็นร้อยละ 25.20 จากการวิเคราะห์ข้อความแสดงความ คิดเห็นผ่านเฟซบุ๊กองค์กรเครือข่ายสัจญญานโศรศัพท์เคลื่อนที่ พบว่าผู้ใช้เฟซบุ๊กใช้ถ้อยคำน้อยผกผันเพื่อ แสดงการต่อต้าน ดังตัวอย่างต่อไปนี้

ตัวอย่างที่ 5	องค์กร:	“โปรเสริมสุดคุ้มไม่มีสะดุด”
	ผู้ใช้เฟซบุ๊ก	“ไว้ให้โคตรพ่อโคตรแม่มึงใช้เหอะ”

ตัวอย่างที่ 5 เป็นการกล่าวถ้อยคำน้อยผกผันในลักษณะการละเมิดเงื่อนไขความจริงใจของ วัจนกรรมแนะนำ เงื่อนไขความจริงใจของวัจนกรรมแนะนำคือผู้พูดเชื่อว่าสิ่งที่ตนแนะนำนั้นจะเป็น ประโยชน์ต่อผู้ฟัง (Searle, 1969, p.67) แต่ในตัวอย่างนี้ผู้ใช้เฟซบุ๊กใช้รูปภาพแสดงการแนะนำโดยไม่ได้ เชื่อว่าสิ่งที่แนะนำนั้นจะเป็นประโยชน์ต่อองค์กร กล่าวคือผู้ใช้เฟซบุ๊กไม่ได้เชื่อว่าสิ่งที่ตนแนะนำคือการให้ เครือญาติของบุคคลที่อยู่องค์กรหรือญาติของผู้ดูแลระบบเฟซบุ๊ก (admin) ซึ่งทำหน้าที่สื่อสารในนาม องค์กรได้ให้บริการเครือข่ายสัจญญานโศรศัพท์นั้นจะเป็นประโยชน์ต่อตัวบุคคลที่กล่าวถึงแต่อย่างใด เนื่องจากผู้ใช้เฟซบุ๊กประเมินคุณภาพการให้บริการขององค์กรในทางลบ ผู้ใช้เฟซบุ๊กจึงกล่าวถ้อยคำน้อย ผกผันโดยมีหน้าที่เพื่อแสดงการต่อต้านสินค้าและการบริการขององค์กร ปรากฏลักษณะการสื่อ ความหมายในเชิงคัดค้าน อยู่ฝั่งตรงข้ามกับองค์กร คือต่อต้านรายการส่งเสริมการขายที่องค์กรนำเสนอไว้ แสดงนัยยะว่าตนไม่ขอใช้บริการนี้ แต่แนะนำให้ฝ่ายองค์กรใช้แทน

5.2.6 หน้าที่แสดงการโจมตี

กรกล่าวถ้อยคำน้อยผกผันที่พบในงานวิจัยนี้ยังมีหน้าที่แสดงการโจมตี (assailing) ซึ่ง ประกอบด้วย การเสียดสีเหน็บแนม การแสดงความก้าวร้าวข่มขู่ และการกล่าวให้เกิดความเสียหาย ซึ่ง มี ความรุนแรงและมีประสิทธิภาพในการสื่อสารมากกว่าการต่อต้าน

หน้าที่ดังกล่าวนี้พบจำนวน 29 ครั้ง คิดเป็นร้อยละ 23.58 จากการวิเคราะห์ข้อความแสดงความ คิดเห็นผ่านเฟซบุ๊กองค์กรเครือข่ายสัจญญานโศรศัพท์เคลื่อนที่ พบว่าผู้ใช้เฟซบุ๊กใช้ถ้อยคำน้อยผกผันเพื่อ แสดงการโจมตีดังตัวอย่างต่อไปนี้

ตัวอย่างที่ 6 “ต้องทำให้ทำหน้าที่สื่อถึงกสทช.หรือสคบ.สักกี่รอบดีคะคุณถึงจะยอมปล่อยลูกค้า”

ตัวอย่างที่ 6 ผู้ใช้เฟซบุ๊กกล่าวถ้อยคำนัยผกผันในลักษณะการละเมิดเงื่อนไขความจริงใจของวัฒนธรรมการถาม คือถามโดยไม่ต้องถามคำตอบ แต่มีหน้าที่เพื่อโจมตีองค์กรในประเด็นเรื่องการค้าเนิ่นการล่าช้าในการย้ายเครือข่าย โดยอ้างอ้างถึงหน่วยงานที่รับรองเรียนเกี่ยวกับการใช้บริการเครือข่าย การสื่อสารและโทรคมนาคม แม้ว่าจะไม่ปรากฏถ้อยคำหยาบคายรุนแรง แต่การอ้างถึงหน่วยงานดังกล่าวก็มีพลังในการโจมตีองค์กร เนื่องจากความได้ว่าผู้กล่าวถ้อยคำนี้ได้รับผลกระทบอย่างยิ่งจนต้องร้องเรียนหน่วยงานที่มีอำนาจในการจัดการปัญหานี้ ถ้อยคำในตัวอย่างนี้มีลักษณะแสดงการข่มขู่ ซึ่งเป็นลักษณะหนึ่งของการกล่าวถ้อยคำนัยผกผันที่แสดงหน้าที่โจมตีผู้ที่กล่าวถึงนั่นเอง

ตัวอย่างที่ 7 “สัญญาณเน็ตเหี้ยมากต้องปิ่นยอดมะม่วงถึงหาสัญญาณเจอ”

ส่วนตัวอย่างที่ 7 ใช้เฟซบุ๊กกล่าวถ้อยคำนัยผกผันในลักษณะการกล่าวเกินจริง โดยผู้กล่าวถ้อยคำไม่ได้ต้องปิ่นต้นไม้เพื่อหาสัญญาณในการใช้อินเทอร์เน็ต แต่กล่าวถ้อยคำนัยผกผันในลักษณะจงใจกล่าวเกินจริง โดยในตัวอย่างนี้ใช้คำต้องห้ามคือคำว่า “เหี้ย” เพื่อโจมตีคุณภาพของสัญญาณอินเทอร์เน็ตว่าสัญญาณแย่มาก

ทั้งนี้ข้อแตกต่างระหว่างหน้าที่ต่อต้านและหน้าที่โจมตีคือ หน้าที่ต่อต้านจะปรากฏการกล่าวถ้อยคำนัยผกผันในลักษณะแสดงตนอยู่ฝั่งตรงข้ามกับองค์กร คัดค้านการข้อเสนอทางการค้าต่าง ๆ ขององค์กร ในขณะที่หน้าที่การโจมตีจะเป็นการกล่าวถ้อยคำนัยผกผันเพื่อมุ่งโจมตีในลักษณะประเมินค่าองค์กรในด้านลบทั้งประเด็นเรื่องคุณภาพสินค้าและบริการหรือการดำเนินงานขององค์กร หรือมีลักษณะในเชิงข่มขู่อีกด้วย

6. สรุปผลการวิจัย

บทความวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาวิเคราะห์หน้าที่ของการกล่าวถ้อยคำนัยผกผันในการแสดงความคิดเห็นต่อองค์กรธุรกิจเครือข่ายสัญญาณโทรศัพท์เคลื่อนที่ผ่านเฟซบุ๊กองค์กร โดยเก็บข้อมูลจากข้อความแสดงความคิดเห็นของผู้ใช้บริการในเฟซบุ๊กขององค์กรธุรกิจเครือข่ายสัญญาณโทรศัพท์เคลื่อนที่ 3 องค์กร ที่เผยแพร่ระหว่างวันที่ 18-24 เมษายน 2559 พบการกล่าวถ้อยคำนัยผกผัน 123 ถ้อยคำ ผลการวิจัยพบว่าหน้าที่ในการสื่อสารของการกล่าวถ้อยคำนัยผกผันมี 6 หน้าที่ ปรากฏดังตารางต่อไปนี้

ตารางที่ 1 แสดงค่าความถี่ในการปรากฏของหน้าที่ในการสื่อสารของการกล่าวถ้อยคำนัยผกผันในการแสดงความคิดเห็นต่อองค์กรธุรกิจเครือข่ายสัญญาณโทรศัพท์เคลื่อนที่ผ่านเฟซบุ๊กองค์กร

หน้าที่ในการสื่อสาร	ค่าความถี่ที่ปรากฏ (ถ้อยคำ)	ค่าร้อยละ
(1) หน้าที่แสดงการเน้นถ้อยคำ	28	22.76
(2) หน้าที่การทำให้ซับซ้อน	12	9.76
(3) หน้าที่การแสดงความสนุกสนาน	5	4.07
(4) หน้าที่การแสดงการกล่าวเงื่อนไขเกี่ยวกับความจริง	18	14.63
(5) หน้าที่แสดงการต่อต้าน	31	25.20
(6) หน้าที่แสดงการโจมตี	29	23.58
รวม	123	100

จากตารางข้างต้นจะเห็นได้ว่าหน้าที่ในการสื่อสารของการกล่าวถ้อยคำนัยแฝงที่ปรากฏใช้มากที่สุดคือ หน้าที่แสดงการต่อต้าน รองลงมาคือ หน้าที่แสดงการโจมตี และหน้าที่แสดงการเน้นถ้อยคำตามลำดับ

7. อภิปรายผลการวิจัย

ผลการศึกษาเรื่องหน้าที่ในการสื่อสารของการกล่าวถ้อยคำนัยแฝงในการแสดงความคิดเห็นผ่านเฟซบุ๊กขององค์กรเครือข่ายสัญญาณโทรศัพท์เคลื่อนที่พบว่าหน้าที่ด้านแสดงการต่อต้านและแสดงการโจมตีปรากฏเป็นค่าความถี่สูงเป็น 2 อันดับแรก ฮัทเชียน (Hutcheon, 1995, pp.47-56) ได้จัดให้หน้าที่ด้านแสดงการต่อต้านและแสดงการโจมตี เป็นหน้าที่ที่มีประสิทธิภาพในการสื่อสารมากเป็นอันดับต้น ๆ โดยหน้าที่ด้านแสดงการโจมตีเป็นหน้าที่ที่มีประสิทธิภาพในการสื่อสารสูงเป็นอันดับที่ 2 ส่วนหน้าที่แสดงการต่อต้านประสิทธิภาพในการสื่อสารสูงเป็นอันดับที่ 3 จากหน้าที่ทั้งหมด 9 หน้าที่ตามที่ฮัทเชียนได้นำเสนอไว้ ผลการวิจัยดังกล่าวสะท้อนให้เห็นว่าการกล่าวถ้อยคำนัยแฝงในบริบทการสื่อสารคือการแสดงความคิดเห็นผ่านเฟซบุ๊กขององค์กรเครือข่ายสัญญาณโทรศัพท์เคลื่อนที่เป็นการกล่าวถ้อยคำนัยแฝงในลักษณะที่มีความรุนแรง เพื่อมุ่งต่อต้านและโจมตีองค์กรเป็นสำคัญ ทั้งนี้เนื่องจากในบริบทการสื่อสารดังกล่าวผู้ใช้เฟซบุ๊กเป็นผู้ผลิตข้อความแสดงความคิดเห็นในฐานะที่ตนได้รับผลกระทบในด้านลบจากองค์กรในประเด็นต่าง ๆ เช่น จากการดำเนินงานขององค์กร จากการใช้บริการหรือใช้สินค้าขององค์กร หรือผู้ใช้เฟซบุ๊กซึ่งอยู่ในฐานะผู้บริโภครู้สึกว่าตนถูกเอาเปรียบจากองค์กรและไม่ได้รับความพึงพอใจจากการใช้งานเครือข่ายโทรศัพท์เคลื่อนที่ขององค์กร อีกทั้งใช้การกล่าวถ้อยคำนัยแฝงเป็นเครื่องมือในการระบายอารมณ์ของผู้บริโภคเนื่องจากตนไม่ได้รับการบริการที่น่าพึงพอใจ จึงแสดงออกด้วยพฤติกรรมทั้งภาษาในลักษณะการตอบโต้การกระทำขององค์กร โดยการกล่าวถ้อยคำนัยแฝง เพื่อสื่อเจตนาของตนไปสู่องค์กรและสาธารณชนผ่านสื่อสังคม

เมื่อพิจารณาสถานการณ์การสื่อสารในงานวิจัยนี้จะพบว่าการแสดงความคิดเห็นผ่านเฟซบุ๊กเป็นการสื่อสารผ่านเครือข่ายสังคมออนไลน์ ซึ่งเป็นช่องทางการสื่อสารที่ผู้ร่วมเหตุการณ์สื่อสาร 2 ฝ่ายประกอบด้วยผู้ใช้เฟซบุ๊กอยู่ซึ่งในฐานะผู้บริโภคและผู้สื่อสารในนามองค์กร โดยทั้งสองฝ่ายต่างไม่รู้จักกันเป็นการส่วนตัวมาก่อน ผู้ใช้เฟซบุ๊กบางคนอาจจะใช้นามแฝงหรือรูปประจำตัวอื่น ๆ ที่ไม่ใช่รูปถ่ายของตนเพื่อไม่แสดงตัวตนจริงในโลกสังคมออนไลน์ซึ่งเป็นโลกเสมือน ปัจจัยเหล่านี้ล้วนส่งผลต่อการใช้กลวิธีทางภาษาในการแสดงความคิดเห็นด้วยการกล่าวถ้อยคำนัยแฝงผ่านเฟซบุ๊กองค์กร ประกอบกับรายการแสดงความคิดเห็นผ่านเฟซบุ๊กขององค์กรไม่ใช่ระบบคัดกรองถ้อยคำต้องห้ามหรือข้อความที่ทำให้เกิดความขัดแย้งต่าง ๆ เหมือนกับกระทู้สาธารณะทางสื่อสังคมอื่น ๆ อย่างกระดานสนทนาในเว็บไซต์สาธารณะ เช่น พันทิป (www.pantip.com) ที่ผู้ดูแลระบบจะลบข้อความที่ไม่เหมาะสม ดังนั้นจึงทำให้ผู้บริโภคค่อนข้างมีอิสระในการพิมพ์ข้อความแสดงความคิดเห็นผ่านเฟซบุ๊กองค์กรในรูปแบบถ้อยคำนัยแฝงเพื่อแสดงหน้าที่การสื่อสารต่าง ๆ

นอกจากนี้การกล่าวถ้อยคำนัยแฝงจัดเป็นการสื่อสารแบบอ้อม ต้องอาศัยการตีความ ซึ่งอาจมีความไม่ชัดเจนสามารถเปิดโอกาสให้ผู้ฟังตีความได้สองทาง จึงทำให้ผู้กล่าวถ้อยคำนัยแฝงซึ่งในงานวิจัยนี้คือผู้บริโภคที่แสดงความคิดเห็นผ่านเฟซบุ๊กองค์กร สามารถบอกรับผิดชอบต่อสิ่งที่ต้องการสื่อว่าตนหมายความว่าตามรูปภาษาหรือไม่ได้หมายความว่าในด้านลบเช่นนั้น อีกทั้งการกล่าวถ้อยคำนัยแฝงเพื่อแสดงความสนุกสนานยังสามารถทำให้ผู้กล่าวถ้อยคำไม่ต้องรับผิดชอบถ้อยคำที่กล่าว เนื่องจากมองว่าเป็นการกล่าวล้อเล่นเท่านั้น กลวิธีทางภาษาประเภทการกล่าวถ้อยคำนัยแฝงซึ่งเอื้อต่อการปฏิเสธความรับผิดชอบดังกล่าวจึงนิยมใช้อย่างแพร่หลายในการแสดงความคิดเห็นผ่านเฟซบุ๊กองค์กร

8. ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

สามารถศึกษาวิเคราะห์หน้าที่ของการกล่าวถ้อยคำนัยแฝงในข้อความแสดงความคิดเห็นที่ปรากฏผ่านเฟซบุ๊กองค์กรธุรกิจอื่น ๆ เช่น ธุรกิจโรงแรม ธุรกิจร้านอาหาร ฯลฯ หรือหน้าที่ของการกล่าวถ้อยคำนัยแฝงที่ปรากฏผ่านสื่ออื่น ๆ เช่น สื่อโทรทัศน์ บทความแสดงความคิดเห็นในหนังสือพิมพ์ กระทู้แสดงความคิดเห็นในเว็บไซต์สาธารณะต่าง ๆ เพื่อสะท้อนหน้าที่ของการกล่าวถ้อยคำนัยแฝงที่หลากหลายมากยิ่งขึ้น

บรรณานุกรม

เอกสารภาษาไทย

- ณัฐพร พานโพธิ์ทอง. (2555). **เอกสารคำสอนรายวิชา2201783 การวิเคราะห์ภาษาไทยตามแนววจนปฏิบัติศาสตร์ (ฉบับปรับปรุง)**. ภาควิชาภาษาไทย คณะอักษรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. อัดสำเนา.
- ดิษฐ์ ศรีนราวัฒน์. (2544). “การศึกษาวิธีสื่อสารด้วยการพูดอ้อมของคนไทย”. **วารสารศิลปศาสตร์**. 1 (2): 85-101.
- โพธิ์ชันนิง. (2558). **จำนวนผู้ใช้เฟซบุ๊กในประเทศไทย**. เข้าถึงเมื่อวันที่ 20 เมษายน 2559. จาก <http://positioningmag.com/61460>.
- วรรณุช กรองทอง. (2547). **กลวิธีและหน้าที่ทางการสื่อสารด้วยการพูดประชด ในการอภิปรายทางการเมืองไทย**. วิทยานิพนธ์ปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชาภาษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- สำนักงานคณะกรรมการกิจการกระจายเสียง กิจการโทรทัศน์ และกิจการโทรคมนาคมแห่งชาติ. (2559). **รายงานดัชนีชี้วัดในกิจการโทรคมนาคมของประเทศไทยประจำปี 2558-2559**. เข้าถึงเมื่อวันที่ 14 กันยายน 2560. จาก http://www.nbt.go.th/getattachment/Business/commu/telecom/informatiton/research/document/%E0%B8%94%E0%B8%B1%E0%B8%8A%E0%B8%99%E0%B8%B5%E0%B8%8A%E0%B8%B5%E0%B9%89%E0%B8%A7%E0%B8%B1%E0%B8%94%E0%B9%83%E0%B8%99%E0%B8%81%E0%B8%B4%E0%B8%88%E0%B8%81%E0%B8%B2%E0%B8%A3%E0%B9%82%E0%B8%97%E0%B8%A3%E0%B8%84%E0%B8%A1%E0%B8%99%E0%B8%B2%E0%B8%84%E0%B8%A1/E0%B8%9B%E0%B8%B5-2016/Telecom-Indicator2015_-2016.pdf.aspx

เอกสารภาษาอังกฤษ

- Dennis L. Wilcox, Glen T. Cameron & Bryan H. Reber. (2015). **Public Relation Strategies and Tactics**. (Eleventh Edition). Harlow, Essex : Pearson
- Hutcheon, L. (1995). **Irony's Edge: The Theory and Politics of Irony**. London: Routledge.
- Panpothong, Natthaporn. (1996). A pragmatic study of verbal irony in Thai. Ph.D. Dissertation, University of Hawai'i.
- Searle, J. R. (1969). **Speech Acts**. Cambridge: Cambridge University Press.

คู่ความหมายแย้งและกลไกตรรกะที่พบในมีมภาพยนตร์¹

Script Opposition and Logical Mechanism found in Movie Memes

หงษ์หยก ฟั่นตน²

ศิริพร ปัญญาเมธิกุล³

ติยนุช ฐ์แสง⁴

บทคัดย่อ

งานวิจัยนี้เป็นงานวิจัยเชิงคุณภาพมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาคู่ความหมายแย้งและกลไกตรรกะในโปสเตอร์ภาพยนตร์และมีมภาพยนตร์ซึ่งจัดอยู่ในประเภทรูปภาพผสมข้อความ ในงานวิจัยนี้ศึกษาโดยใช้กรอบทฤษฎีภาพรวมอารมณ์ขันของอัตทาโต้ (Attardo. 1994) และรัสกิน (Raskin. 1985) ผลการวิจัยพบคู่ความหมายแย้งเพียงประเภทเดียว คือ คู่ความหมายแย้งประเภท [จริง/ไม่จริง] กล่าวคือ คู่ความหมายแย้งที่แย้งกันระหว่างเรื่องที่เกิดขึ้นจริงกับเรื่องที่ไม่ได้เกิดขึ้นจริง จากผลการวิเคราะห์พบว่า มีมภาพยนตร์มีลักษณะเชื่อมโยงและซ้อนทับกันระหว่างวัฒนธรรมและอวัจนภาษา กลไกตรรกะทำให้คู่ความหมายแย้งที่ดูไม่เข้ากันสามารถปรากฏร่วมกันได้อย่างมีเหตุผลและยอมรับได้

คำสำคัญ: มีมภาพยนตร์, คู่ความหมายแย้ง, กลไกตรรกะ, การเล่นคำ

Abstract

This qualitative research focuses on script opposition and logical mechanism to show relevance between the Movie Posters and Thai political satire in Movie memes based on verbal and visual humors. A General Theory of Verbal Humor by Attardo (1994) and Raskin (1985) was adopted as the theoretical framework. The results revealed that the most important of monotype script opposition is [actual / non actual]. Script opposition are intersects of two scripts between the story happens in reality and the made-up story. Logical mechanism accounts for the way in which the two senses scripts in Movie memes are brought together.

Keywords: movie memes, script opposition, logical mechanism, pun

¹ บทความนี้เป็นส่วนหนึ่งของวิทยานิพนธ์เรื่อง "คู่ความหมายแย้งและกลไกตรรกะที่พบในมีมภาพยนตร์" งานวิจัยนี้ได้รับทุนจากบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

² นิสิตระดับมหาบัณฑิต สาขาวิชาภาษาศาสตร์ คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

³ อาจารย์ประจำสาขาวิชาภาษาศาสตร์ คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

⁴ อาจารย์ประจำสาขาวิชาภาษาศาสตร์ คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

1. บทนำ

คำว่า “มีม” ย่อมาจาก คำว่า “Mimeme” มาจากรากศัพท์ภาษากรีก ถือกำเนิดขึ้นในปี 1976 โดย ริชาร์ด ดอว์กินส์ (Dawkins. 1976) นักชีววิทยาสายวิวัฒนาการได้นิยามความหมายของมีมว่าเป็น แนวความคิด สัญลักษณ์ หรือวิถีปฏิบัติ เป็นการส่งผ่านทางวัฒนธรรมจากคนสู่คนผ่านปรากฏการณ์การลอกเลียนแบบและแพร่กระจายไปยังสื่อสาธารณะอย่างรวดเร็วจนกลายเป็นกระแสสังคม มีจุดประสงค์ เพื่อสร้างอารมณ์ขันให้แปลกใหม่และแตกต่างจากการสร้างอารมณ์ขันโดยทั่วไป ดอว์กินส์ กล่าวว่า มีมมีคุณลักษณะที่สำคัญ 3 ประการ คือ ประการแรก การมีอายุยืนยาว (longevity) มีลักษณะการถ่ายทอดจากคนสู่คนไปเรื่อยๆ ประการที่สอง การแพร่กระจายของข้อมูล (fecundity) ต้องเป็นไปอย่างรวดเร็ว และ ประการสุดท้าย ความแม่นยำในการทำสำเนา (copy-fidelity) คุณลักษณะสุดท้ายนี้ ดอว์กินส์มองว่ามีมไม่ใช่ตัวจำลองแบบที่มีความแม่นยำในการทำสำเนาหรือทำการลอกเลียน เพราะมีมมีการเปลี่ยนแปลงอย่างต่อเนื่องและขึ้นอยู่กับความสร้างสรรค์ในการผสมผสานของคนที่สร้างด้วย (เจษฎา เด่นดวงบริพันธ์. 2559; อ้างถึงใน Dawkins. 1976) เช่น ทำนองเพลง แนวคิด วลีเด็ด แฟชั่นเสื้อผ้า คลิปวิดีโอ เป็นต้น กล่าวได้ว่า แต่เดิมนั้นมีมมีลักษณะการกระจายตัวทางสังคมและวัฒนธรรมของมนุษย์จากหมู่บ้านหรือชุมชน ขยายไปยังเมือง ประเทศ หรือทวีป แต่เมื่ออินเทอร์เน็ตมีสภาพเป็นสังคมขนาดใหญ่ที่ทันสมัยและเอื้ออำนวยให้การรับส่งข่าวสารเป็นไปอย่างรวดเร็วและสะดวกในการกระจายข่าวสาร จึงมีการสร้างสรรค์มีมขึ้นอย่างแพร่หลายในหลายรูปแบบ เช่น คลิปวิดีโอกราบรถ คลิปเหนียวไก๋หาย วลีเด็ดติดปากฟองคุ ล้ำดาวน์แน่ หรือการทำท่าแพลงกิ้งในสถานที่ต่างๆ และแชร์กันในสื่อสังคมออนไลน์ เป็นต้น

จากการศึกษาเบื้องต้นพบว่า มีมมีการนำเรื่องราวทางการเมืองมาล้อเลียนเพื่อสร้างอารมณ์ขัน และพบว่ามีรูปแบบหนึ่งที่น่าสนใจ คือ การนำนักการเมืองในระดับผู้นำประเทศ แกนนําพรรค และผู้ที่เกี่ยวข้อง มาล้อเลียนในรูปแบบโปสเตอร์ภาพยนตร์ สังเกตได้ว่าในสมัยก่อนการวิพากษ์วิจารณ์นักการเมืองโดยตรงไปตรงมาเป็นไปได้ยาก ดังนั้น การทำท่ายอานาจทางการเมืองจึงมักถูกสอดแทรกผ่านเรื่องตลกหรือนิทานมุขปาฐะ เพื่อต้องการทำลายความน่าเชื่อถือและตีแผ่ความจริงในมุมมองที่ไม่เคยเผยแพร่ในสื่อสาธารณะเช่น ในสมัยก่อนพบว่า นิทานมุขตลกเรื่อง “ศรีธนญชัย” หรือ นิทานมุขตลกของเยอโรมันเรื่อง “ทิลล์ ออยเลอร์ ๗ปีเกล” เปรียบเสมือนศาสตราจารย์ของผู้ไร้อำนาจ (กาญจนา เจริญเกียรติ บวร. 2548) ในการวิพากษ์วิจารณ์การบริหารงานที่ผิดพลาดหรือพฤติกรรมที่ไม่เหมาะสมของผู้มีอำนาจในมุมมองของผู้ไร้อำนาจ แต่ในปัจจุบันพบว่า การนำผู้มีอำนาจมาล้อเลียนในรูปแบบมีมโปสเตอร์ภาพยนตร์ เป็นวิธีการหนึ่งที่ใช้มีมเป็นเครื่องมือสะท้อนความจริงเพื่อสร้างแรงดึงดูดให้น่าสนใจติดตามข่าวการเมือง และได้รับความนิยมโดยการกดไลค์ กดแชร์ และร่วมแสดงความคิดเห็นได้อย่างเสรี ในงานวิจัยนี้ผู้วิจัยขอเรียกว่า “มีมภาพยนตร์⁵” เพื่อความสะดวกในการอ้างอิง ดังภาพประกอบ 1

⁵มีมภาพยนตร์ หมายถึง ภาพตัดต่อล้อเลียนการเมืองในรูปแบบโปสเตอร์ภาพยนตร์ที่ประกอบไปด้วยข้อความและภาพ

ภาพประกอบ 1 มีมภาพยนตร์เรื่อง
“GUARDIANS OF THE SIAM”

จากภาพประกอบ 1 เห็นได้ว่าการนำเสนออารมณ์ขันในมีมภาพยนตร์มีลักษณะเฉพาะที่เด่นในเรื่องของการใช้วาทภาษาโดยใช้เทคนิคตัดต่อภาพให้คล้ายหรือเลียนแบบโปสเตอร์ต้นฉบับเดิม และการใช้วาทภาษาในการสะท้อนภาพลักษณะเด่นบางประการของนักการเมืองได้อย่างเด่นชัด นอกจากนี้ ยังมีองค์ประกอบหนึ่งที่สำคัญ คือ เป้าล่อเลียน (Target) ที่เป็นนักการเมืองหรือบุคคลที่เกี่ยวข้องกับข่าวดังในสังคม มีกลวิธีทางภาษาที่น่าสนใจ มีการใช้คำ วลี และประโยคที่ค่อนข้างสั้น กระชับ แปรกแหวกแนวไปจากบรรทัดฐานของการใช้ภาษาแต่สามารถสื่อความถึงผู้รับสารให้เข้าใจได้โดยง่าย สอดคล้องกับที่ศิริพร ปัญญาเมธิกุล (2558) กล่าวว่าภาษาที่เกิดขึ้นในสื่อสังคมออนไลน์มีความหลากหลายและเป็นภาษาเขียนที่ผิดแปลกไปจากภาษาเขียนที่ถูกต้องตามมาตรฐาน มีความสั้นไหล ยืดหยุ่น และเปลี่ยนไปตามกาลเวลาในแต่ละยุคสมัย ดังนั้น การศึกษาอารมณ์ขันในมีมภาพยนตร์จึงจำเป็นต้องอาศัยความสามารถเชิงปริชาวนของคนที่เชื่อมโยงตัวบทที่มีการขัดแย้งหรือแตกต่างกันโดยสิ้นเชิงระหว่างการนำเรื่องราวความบันเทิงมาทำให้กลายเป็นมีมภาพยนตร์ที่บอกเล่าเรื่องราวทางการเมือง ให้มีความสัมพันธ์กันและยอมรับได้จนเกิดกระบวนการตีความใหม่ และส่งผลให้ผู้อ่านเข้าใจอารมณ์ขัน มองเห็นสภาวะคาบเกี่ยวระหว่างกรอบเรื่องราวแห่งความเป็นจริงและกรอบเรื่องราวที่ถูกสร้างขึ้นใหม่ ซึ่งตามบรรทัดฐานของคนทั่วไปมองว่าเป็นสิ่งที่ไม่เข้ากัน

ดังนั้น ผู้วิจัยจึงสนใจศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างโปสเตอร์ภาพยนตร์กับภาพล้อเลียนการเมืองที่ปรากฏในมีม และสนใจวิเคราะห์ว่ามีมีมกลไกตรรกะอย่างไรในโปสเตอร์ภาพยนตร์เพื่ออธิบายความเชื่อมโยงระหว่างการเมืองไทยกับความบันเทิงที่ปรากฏในมีมภาพยนตร์และเพื่อให้เข้าใจกลวิธีการใช้ภาษาของมีมภาพยนตร์ว่าผู้สร้างเลือกใช้ถ้อยคำให้มีความหมายเชื่อมโยงและสร้างความสัมพันธ์ที่ขัดแย้งกับรูปภาพในการสร้างอารมณ์ขันอย่างไร โดยเก็บข้อมูลจากมีมภาพยนตร์ล้อเลียนการเมืองไทยในรูปแบบโปสเตอร์ภาพยนตร์ระหว่างปี พ.ศ. 2557 ถึงปี พ.ศ. 2559 รวมทั้งสิ้น 127 มีม

ทฤษฎีภาพรวมอารมณ์ขัน (A General Theory of Verbal Humor)

ทฤษฎีภาพรวมอารมณ์ขันเป็นทฤษฎีของอัททาโด (Attardo, 1994) และรัสกิน (Raskin, 1985) โดยทั้งสองคนร่วมกันปรับปรุงมาจากทฤษฎีอรรถศาสตร์อารมณ์ขันมุ่งตัวบท (A Script-based Semantic Theory of Humor) โดยมีจุดประสงค์ทำให้การศึกษาทฤษฎีอารมณ์ขันมีความสมบูรณ์มากขึ้น โดยมีได้มุ่งประเด็นไปที่การศึกษาการขัดกันของกรอบแต่เพียงอย่างเดียว หากแต่ทฤษฎีภาพรวมอารมณ์ขันมีการเสนอมุมมองเพิ่มเติมว่าความสัมพันธ์ของพารามิเตอร์ (parameter) ทรัพยากรความรู้ (Knowledge resource) ทั้ง 6 พารามิเตอร์ คือ 1) คู่ความหมายแย้ง (Script Opposition) 2) กลไกตรรกะ (Logical Mechanism หรือ LM) 3) สถานการณ์ (Situation หรือ SI) 4) เป้าหมาย (Target หรือ TA) 5) กลวิธีการเล่าเรื่อง (Narrative Strategy หรือ NS) และ 6) ภาษา (Language หรือ LA) เป็นตัวแปรเด่นชัดที่อธิบายโครงสร้างการใช้ภาษาในต้วบทอารมณ์ขันได้อย่างมีระบบและชัดเจนมากขึ้น

ในการวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยมีได้นำเสนอทุกๆ พารามิเตอร์ในทฤษฎีภาพรวมอารมณ์ขันของอัททาโด (Attardo, 1994) และรัสกิน (Raskin, 1985) แต่ให้ความสำคัญและเลือกศึกษาเฉพาะพารามิเตอร์คู่ความหมายแย้งและพารามิเตอร์กลไกตรรกะในการวิเคราะห์ที่มีภาพยนตร์ เนื่องจากพารามิเตอร์คู่ความหมายแย้งในลักษณะที่มีความตรงกันข้ามและขัดแย้งกันถือเป็นหัวใจสำคัญของเรื่องตลกและกลไกตรรกะเป็นสิ่งที่ช่วยแก้ไขความกำกวมของคู่ความหมายแย้งให้กระจ่างชัดและทำให้คนอ่านเข้าใจอารมณ์ขันในที่มีภาพยนตร์ ส่วนพารามิเตอร์สถานการณ์ เช่น สภาพแวดล้อมของเรื่องซ้ำซ้อนที่เป็นองค์ประกอบเนื้อหาของเรื่อง พารามิเตอร์การเล่าเรื่อง เช่น การนำเสนอในรูปแบบบทสนทนา การถ่ายทอดเรื่องราวซ้ำซ้อนผ่านการตลก เรื่องเล่า หรือ ปริศนาคำทาย และพารามิเตอร์ภาษา เช่น ลักษณะทางวากยสัมพันธ์ที่ทำให้ประโยคกำกวม หรือบริบทที่เอื้อให้ถ้อยคำเกิดการตีความได้มากกว่าหนึ่งความหมาย จากข้อมูลพบว่ามีภาพยนตร์มีรูปแบบเฉพาะที่เป็นเอกลักษณ์ในการนำเสนอเรื่องราวการเมืองในรูปแบบเดียว คือ การล้อเลียนโปสเตอร์ภาพยนตร์ที่ฉายจริงในโรงภาพยนตร์โดยมีเป้าหมายมุ่งเน้นไปที่นักการเมืองระดับผู้นำประเทศและผู้ที่เกี่ยวข้องเท่านั้น ส่วนพารามิเตอร์ภาษาถูกอธิบายไปพร้อมกับการวิเคราะห์คู่ความหมายแย้งและกลไกตรรกะโดยที่ไม่สามารถแยกการวิเคราะห์ออกจากกันได้อย่างชัดเจน ผู้วิจัยจึงมีได้มุ่งเน้นการวิเคราะห์และอธิบายและไม่นำมาเป็นพารามิเตอร์หลักในการวิเคราะห์ที่มีภาพยนตร์เนื่องจากไม่พบการแปรไปของพารามิเตอร์ดังกล่าว โดยมีรายละเอียด ดังนี้

คู่ความหมายแย้ง (Script Opposition)

คู่ความหมายแย้งเป็นพารามิเตอร์ที่ปรับปรุงมาจากทฤษฎีอรรถศาสตร์อารมณ์ขันมุ่งตัวบท (Script-Based Semantic Theory of Humor) ของรัสกิน (Raskin, 1985) โดยรัสกินอธิบายว่าอารมณ์ขันที่เกิดขึ้นมีใจความหลักของเรื่องตลก ซึ่งประกอบไปด้วย 3 ประการ คือ ประการแรก สคริปต์ (script) คือ เรื่องตลกที่มีความเกี่ยวข้องกันแบบซ้อนทับกันทั้งหมดหรือซ้อนทับกันบางส่วน ประการที่สอง ความตรง

ข้าม (oppositeness) คือ สคริปต์ของเรื่องทั้งสองเรื่องต้องมีความไม่เข้ากันหรือตรงข้ามกันโดยสิ้นเชิง และ
ประการสุดท้าย การซ้อนทับกันของตัวบท (overlapping) ในช่วงของบรรทัดหมัดเด็ด ซึ่งในช่วงนี้จะเป็น
ช่วงที่ความคิดของผู้รับสารที่จะถูกเปลี่ยนกรอบตามหลักความเข้าใจเดิมไปสู่กรอบความคิดใหม่ที่ไม่คาด
ฝัน

รัสกินวิเคราะห์คู่ความหมายแย้งจากเรื่องตลกทั้งสิ้น 32 เรื่อง รัสกินพบว่าทุกคู่ของตัวบทมี
ความสัมพันธ์ในลักษณะที่ตรงข้ามและขัดแย้งกัน โดยผลการศึกษาค้นคว้าคู่ความหมายแย้ง แบ่งออกเป็น 3
ประเภท คือ 1) [จริง / ไม่จริง] (actual vs non actual) 2) [ปกติ / ไม่ปกติ] (normal vs abnormal) และ 3)
[เป็นไปได้ / เป็นไปไม่ได้] (possible vs impossible)

1. [จริง / ไม่จริง] คือ คู่ความหมายแย้งที่แย้งกันระหว่างเรื่องที่เกิดขึ้นจริงกับเรื่องที่ไม่ได้เกิดขึ้น
จริง เช่น ตัวอย่างของรัสกินที่มีชื่อเสียงเรื่อง “หมอกับขี้ (doctor/lover)”

(1) "Is the doctor at home?" the patient asked in his bronchial whisper.

"No," the doctor's young and pretty wife whispered in reply. "Come right in."

(Raskin. 1985)

จากตัวอย่าง (1) แสดงให้เห็นภาพเหตุการณ์ที่คนไข้มาหาคุณหมอที่บ้าน แต่พบกับภรรยาของคุณ
หมอแทน เมื่อภรรยาคุณหมอบอกว่าคุณหมอไม่อยู่ให้เข้ามาได้เลย บรรทัดหมัดเด็ด คือ ช่วงคำตอบของ
ภรรยาหมอกทำให้ผู้อ่านต้องตีความหมายใหม่ว่าความจริงแล้วคนไข้ไม่ได้ต้องการมาพบหมอเพื่อตรวจ
ร่างกายตามความเป็นจริงที่คนไข้ต้องการมาพบหมอ แต่สิ่งที่เกิดขึ้น คือ คนไข้ต้องการพบภรรยาของหมอ
เนื่องจากเป็นชู้กับภรรยาหมอ ซึ่งเป็นคู่ความหมายแย้งประเภท [จริง / ไม่จริง]

2. [ปกติ / ไม่ปกติ] คือ คู่ความหมายแย้งที่ผิดไปจากความคิด ความเชื่อ วิถีปฏิบัติทางสังคม เช่น
ตัวอย่างเรื่อง “ชาวโปแลนด์เปลี่ยนหลอดไฟ (Polish change a lightbulb joke)” เป็นเรื่องที่ถูกชาว
โปแลนด์ว่าเป็นคนไม่ฉลาด (Negative stereotypes)

(2) Q: How many Poles does it take to screw in a light bulb?

A: One to hold the light bulb and four to turn the table he's standing on.

(Attardo. 1994)

จากตัวอย่าง (2) แสดงให้เห็นถึงความผิดปกติของวิถีปฏิบัติในสังคม โครงสร้างประโยคคำถาม
นำพาความคิดของคนอ่านไปยังภาพเหตุการณ์ที่มีชาวโปแลนด์ 3 คน กำลังช่วยกันเปลี่ยนหลอดไฟ ซึ่งโดย
ปกติ คนที่เปลี่ยนหลอดไฟจะเป็นคนหมุนเกลียวหลอดไฟ แต่บรรทัดหมัดเด็ดตอนสุดท้ายของคำตอบทำให้
ผู้อ่านต้องตีความใหม่ เพราะภาพในตอนจบกลับกลายเป็นชาวโปแลนด์สองคนกำลังพยายามหมุนบันได
เพื่อเปลี่ยนหลอดไฟ ซึ่งเป็นเรื่องไม่ปกติที่ขัดแย้งกับวิถีปฏิบัติทางสังคม จึงจัดเป็นประเภทคู่ความหมาย
แย้งประเภท [ปกติ / ไม่ปกติ]

3. [เป็นไปได้ / เป็นไปไม่ได้] คือ คู่ความหมายแย้งที่เกี่ยวข้องกับความเป็นไปได้ที่จะเกิดขึ้นและความเป็นไปไม่ได้ที่จะเกิดขึ้น เช่น ตัวอย่างเรื่อง “พยาบาลกับคนไข้ (nurse and patient)” เป็นเรื่องที่เป็นไปไม่ได้เพราะความเจ็บป่วยไม่สามารถเอาออกไปได้จากร่างกายหากไม่ได้รับการรักษา

(3) Nurse: That's a pretty bad cold you have, sir. What are you taking for it?

Patient: Make me and offer.

(Raskin. 1985; อ้างถึงใน กาญจนา ศรีสมุทร. 2554)

จากตัวอย่าง (3) พยาบาลถามคนไข้ว่าตอนนี้ทานยาอะไรอยู่ แต่คำตอบของคนไข้ในบรรทัดหมัดเด็ดคนไข้ตอบว่าช่วยเอาความเจ็บป่วยออกไปจากฉันที กลับเป็นคำตอบที่ให้ผู้อ่านต้องตีความใหม่ ซึ่งเป็นไปไม่ได้ที่พยาบาลจะเอาโรคออกจากคนไข้ได้ จึงจัดเป็นคู่ความหมายประเภท [เป็นไปได้ / เป็นไปไม่ได้]

กลไกตรรกะ (Logical Mechanism หรือ LM)

กลไกตรรกะเป็นพารามิเตอร์สำคัญรองลงมาจากพารามิเตอร์คู่ความหมายแย้ง เนื่องจากเป็นกลไกที่แสดงให้เห็นความเชื่อมโยงของคู่ความหมายแย้งระหว่างเรื่องราวในโปสเตอร์ภาพยนตร์และมีภาพยนตร์เพื่ออธิบายความสัมพันธ์ของคู่ความหมายแย้งที่ขัดแย้งกันทางความหมายให้สามารถปรากฏร่วมกันได้อย่างสมเหตุสมผลบนบรรทัดฐานที่ต่างไปจากปกติ เป็นกระบวนการคิดที่ทำให้คนอ่านเข้าใจอารมณ์ขันในมีภาพยนตร์ สอดคล้องกับแนวความคิด “ตรรกะบิดเบือน” ของอัททาได (Attardo. 1994) นั่นคือ การมีความคิดต่างจากที่คนส่วนใหญ่ยึดถือ โดยกล่าวว่ากลไกตรรกะเป็นปัจจัยด้านกลวิธีที่ทำให้ความหมายทั้งสองที่ดูไม่เข้ากันของเรื่องตลกหนึ่งๆ สามารถเกิดร่วมกันได้และเป็นสิ่งที่ยอมรับได้

กลไกตรรกะของอัททาได (Attardo. 1994) มีโมณฑน์ใกล้เคียงกับคำว่า “กลวิธี” ซึ่งเป็นวิธีการทางการใช้ภาษาแบบต่างๆ ในการนำเสนอเรื่องตลกให้เกิดอารมณ์ขัน เป็นการให้ความหมายแบบกว้างๆ โดยมีได้มุ่งศึกษาหัวข้อกลวิธีแบบโดดๆ แต่ศึกษาในลักษณะที่เป็นองค์ประกอบหนึ่งของตัวบทแต่ละชนิด เช่น กลวิธีการเล่นคำ กลวิธีการเทียบแบบ กลวิธีการจับคู่ซ้ำเหมือน กลวิธีการจับคู่ต่างซ้ำ กลวิธีการเทียบผิดแบบ เป็นต้น

เฮมเพิลแมน (Hempelmann. 2000) ศึกษาเรื่อง “Incongruity and Resolution of Humorous Narratives Linguistic Humor Theory and The Medieval Bawdry of Rabelais, Boccaccio, and Chaucer” เฮมเพิลแมนได้ทำการศึกษาความไม่เข้ากันกับการแก้ไขของเรื่องเล่าขำขันของนักเขียน 3 คน โดยใช้ทฤษฎีภาพรวมอารมณ์ขันเป็นกรอบในการวิเคราะห์ข้อมูล มีจุดประสงค์เพื่อศึกษารูปแบบของกลไกตรรกะ ด้วยการนำเสนอการวิเคราะห์โดยใช้แผนภาพเวนน์ (Venn. 1880) เพื่อแสดงให้เห็นถึงการซ้อนทับกัน (intersection) ของสับเซต (subset) โดยพิจารณาจากคู่ความหมายแย้ง ดังนี้

การวิเคราะห์คู่ความหมายแย้งที่แย้งกันระหว่างเรื่องที่เกิดขึ้นจริงกับเรื่องที่ไม่ได้เกิดขึ้นจริง จากตัวอย่างของรัสกิน เรื่อง “หมอกับชู้ (doctor/lover)” เพื่อแสดงให้เห็นถึงการซ้อนทับกันของตัวบทโดยใช้แผนภาพเวนนิตตามแนวทางของเฮมเพิลแมน (Hempelmann. 2000) พิจารณาจากภาพประกอบ 2 ดังนี้

(4) "Is the doctor at home?" the patient asked in his bronchial whisper.

"No," the doctor's young and pretty wife whispered in reply. "Come right in."

(Raskin. 1985)

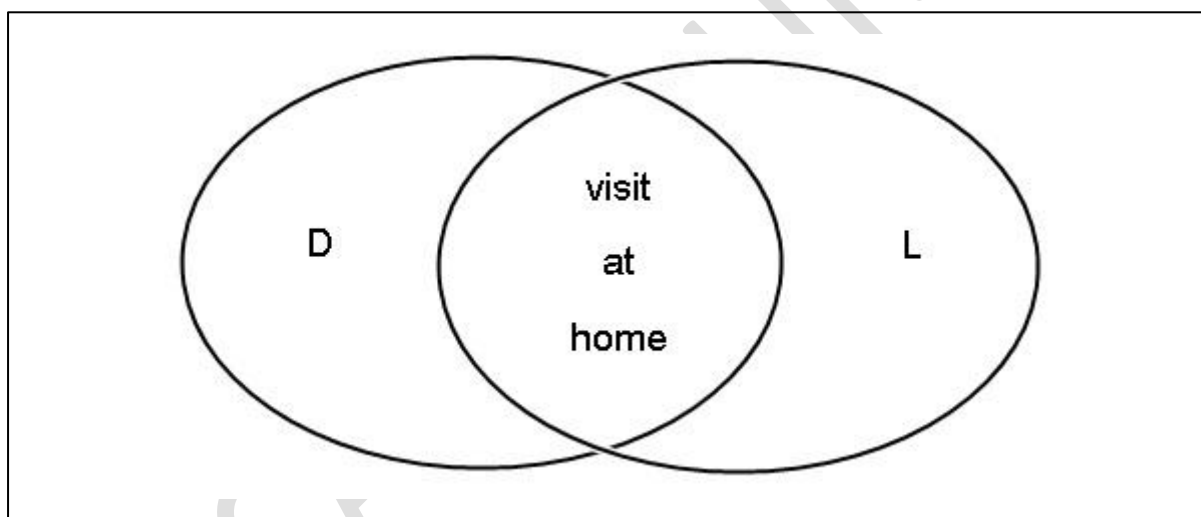
เครื่องหมาย ○ แทนเซต A และเซต B

เซต A = D (doctor)

เซต B = L (lover)

เซต A ซ้อนทับกับเซต B = visit at home

สามารถเขียนการซ้อนทับกันของคู่ความหมายแย้งในแผนภาพเวนนิตได้ดังนี้

ภาพประกอบ 2 แผนภาพเวนนิตแสดงการซ้อนทับกันของคู่ความหมายแย้ง [หมอก/ชู้]

(Venn diagram of overlapping scripts. [doctor/lover])

ที่มา: Hempelmann. (2000). *Incongruity and Resolution of Humorous Narrative Linguistic Humor Theory and the Medieval Bawdry of Rabelais Boccaccio and Chaucer*. p 66.

จากภาพประกอบ 2 ตัวอย่าง (4) ความตลกในเรื่อง “หมอกับชู้” เกิดจากการแย้งกันขององค์ประกอบทางความหมาย 2 ความหมายภายในตัวบท กล่าวคือ Set B แสดงให้เห็นถึงความกำกวมของคำว่า “patient” (คนไข้) ที่เอื้อให้ตีความเป็นความหมาย คำว่า “lover” เพราะตัวบทแรกกล่าวถึงคนไข้ที่มาเคาะประตูอยู่หน้าบ้านหมอและถามถึงหมอว่าอยู่บ้านหรือไม่ ทำให้คนอ่านเข้าใจตามบริบทว่าคนไข้ต้องมาพบหมอ (ดังแสดงใน Set A = D) หากตีความจากประสบการณ์รอบตัวจากโลกในความเป็นจริงจะ

ได้คู่ความหมายแย้ง “หมอกับคนไข้ (doctor/patient)” ซึ่งไม่ทำให้เรื่องเกิดความตลก เนื่องจากตามประสบการณ์การไปพบหมอของคนทั่วไป คือ คนไข้ต้องการเข้ารับการรักษาจากหมอ แต่ความหมายแรกถูกเปลี่ยนไป เมื่อภรรยาของหมอกมาเปิดประตูต้อนรับและทำท่าทางกระซิบกระซาบและตอบว่า “ไม่อยู่” ข้อความสุดท้ายจึงเป็นบรรทัดหมัดเด็ดที่ทำให้คนอ่านตีความหมายไปอีกแบบหนึ่งให้ต่างจากความเข้าใจเดิม คือ คำชวนเชิญของภรรยาหมอกที่อนุญาตให้คนไข้เข้ามาในบ้านทั้งๆ ที่หมอไม่อยู่บ้าน ดังนั้น ผู้อ่านต้องตีความความหมายของการที่คนไข้มาบ้านหมอกอีกครั้ง และพิจารณารวมกับบริบทที่กล่าวถึงลักษณะรูปพรรณของภรรยาหมอกที่เป็นคนสวยและอายุน้อย นับว่าเป็นการแสดงการเปลี่ยนความหมายจากกรอบเรื่องราวแห่งความเป็นจริงไปสู่กรอบเรื่องราวในโลกตลกได้ชัดเจนที่สุด ทำให้คนอ่านเข้าใจว่าคนไข้มีเจตนามาหาภรรยาหมอกไม่ใช่มาพบหมอ สื่อนัยยะเรื่องเพศ หรือลักษณะการดึงดูดเรื่องเพศเข้ามาเกี่ยวข้อง คนอ่านจึงตีความคำว่า “patient” ใหม่ ว่าหมายถึงความถึง “lover” ซึ่งเป็นชู้กับภรรยาหมอก ดังนั้น คู่ความหมายแย้งที่ได้ คือ [doctor/lover] ซึ่งเป็นคู่ความหมายแย้งประเภท [จริง / ไม่จริง] ตามแนวทางการวิเคราะห์คู่ความหมายแย้งของรัสกิน (Raskin. 1985) ส่วนการซ้อนทับสิ่งที่มีร่วมกัน คือ การไปพบคุณหมอกที่บ้านกับการไปพบภรรยาหมอกที่บ้าน ดังนั้น ส่วนที่ซ้อนทับกันระหว่าง Set A กับ Set B = visit at home

ในงานวิจัยนี้ผู้วิจัยประยุกต์แผนภาพเวนนิงของแฮมเพลแมนมาใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อให้เหมาะสมกับข้อมูลที่ประกอบไปด้วยวัจนภาษาและอวัจนภาษา โดยใช้ในการอธิบายความสำคัญของกลไกตรรกะที่มีผลต่อการขัดกันของกรอบและทำให้เรื่องตลกเกิดอารมณ์ขัน โดยที่ตัวบทหนึ่งๆ จะต้องมีบางส่วนของถ้อยคำหรือทั้งหมดของตัวบทส่วนใดส่วนหนึ่งที่คลุมเครือและเอื้อให้ตีความได้มากกว่าหนึ่งความหมายและไม่สามารถแยกออกจากกันได้อย่างชัดเจน

2. วิธีดำเนินการวิจัย

2.1 การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยเลือกเก็บข้อมูลแบบเฉพาะเจาะจงโดยรวบรวมเฉพาะมีมภาพยนตร์ที่ล้อการเมืองไทยที่ปรากฏในรูปแบบโปสเตอร์ภาพยนตร์ในระหว่าง พ.ศ. 2557 ถึง พ.ศ. 2559 เนื่องจากในช่วงเวลาดังกล่าวเกิดวิกฤตการณ์ทางการเมืองไทย ซึ่งเกี่ยวข้องกับการประท้วงต่อรัฐบาลยิ่งลักษณ์ ชินวัตร จนเกิดการรัฐประหารขึ้น เมื่อวันที่ 22 พฤษภาคม พ.ศ. 2557 และมีประชาชนส่วนหนึ่งนำเรื่องราวทางการเมืองในช่วงเวลาดังกล่าวมาสร้างเป็นมีมในรูปแบบต่างๆ เพื่อสร้างความบันเทิงและก่อให้เกิดอารมณ์ขัน ส่งผลให้เกิดเป็นกระแสการรวมกลุ่มวิพากษ์วิจารณ์และร่วมกันแสดงความคิดเห็นอย่างแพร่หลายในระยะเวลาอันรวดเร็ว มีมีมที่เก็บรวบรวมมีจำนวนทั้งสิ้น 127 มีม โดยเก็บข้อมูลจากเว็บไซต์ 3 เว็บไซต์ คือ

1) http://www.sanook.com	จำนวน 20 มีม
2) https://www.dek-d.com	จำนวน 22 มีม
3) https://www.facebook.com/tadtorv2	จำนวน 85 มีม

ผู้วิจัยเลือกเก็บข้อมูลจาก 3 เว็บไซต์ข้างต้น เนื่องจากเว็บไซต์เหล่านี้เป็นเว็บไซต์ที่ได้รับความนิยมและพบมีมีประเภทโปสเตอร์ภาพยนตร์เพื่อสร้างอารมณ์ขันเป็นจำนวนมาก

2.2 การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลแบ่งออกเป็น 2 ขั้นตอน ดังนี้

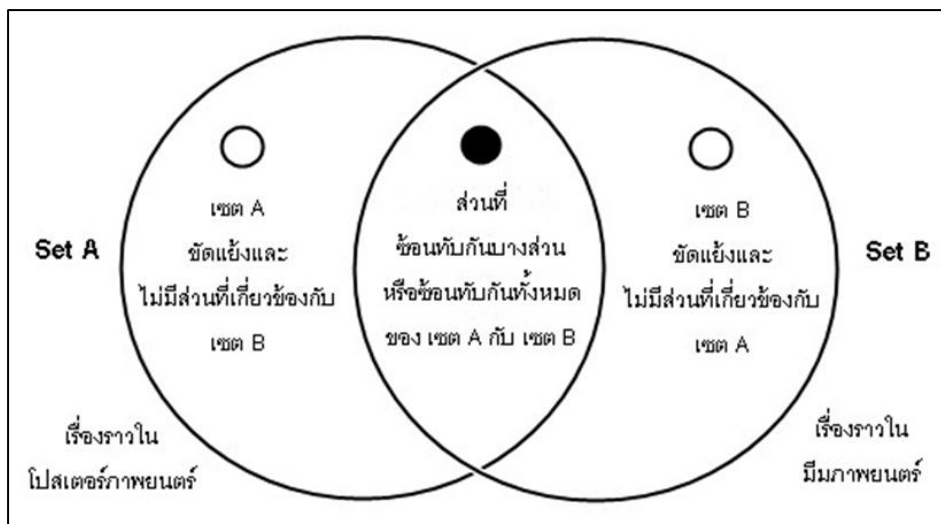
2.2.1 วิเคราะห์คู่ความหมายแย้งระหว่างโปสเตอร์ภาพยนตร์กับภาพล้อเลียนการเมืองที่ปรากฏในมีม โดยศึกษาคู่ความหมายแย้งตามแนวทางการศึกษาคู่ความหมายแย้งของรัสกิน (Raskin. 1985) ในทฤษฎีภาพรวมอารมณ์ขัน เนื่องจากเป็นพารามิเตอร์พื้นฐานที่สำคัญที่สามารถพบได้ในทุกวัฒนธรรมและถือเป็นสากล ทำให้เกิดความเข้าใจว่าอารมณ์ขันที่เกิดขึ้นเกิดเพราะเหตุใด โดยผู้วิจัยพิจารณาจากข้อมูลที่พบเป็นหลัก

2.2.2 วิเคราะห์กลไกตรรกะเพื่ออธิบายความเชื่อมโยงในการเมืองไทยกับความบันเทิงที่ปรากฏในมีม หลังจากการวิเคราะห์คู่ความหมายแย้ง ผู้วิจัยวิเคราะห์กลไกตรรกะโดยการนำแผนภาพเวนน์ตามแนวคิดของเฮมเพิลแมน (Hempelmann. 2000) มาประยุกต์เพื่อให้เหมาะสมกับข้อมูล และเพื่อหาความเป็นเหตุและผลของการขัดกันของกรอบ 2 กรอบที่ซ้อนทับกันระหว่างโปสเตอร์ภาพยนตร์กับมีม ภาพยนตร์ว่ามีความเชื่อมโยงกันอย่างไร เพื่อนำไปสู่การตีความและทราบเจตนาของสื่อในการผลิตตัวบทได้อย่างเป็นรูปธรรม โดยพิจารณาทั้งวัจนภาษาและอวัจนภาษา เพื่อแสดงให้เห็นถึงการซ้อนทับกันของตัวบท (Venn diagram of overlapping scripts) มีรายละเอียด ดังนี้

เครื่องหมาย แทนเซต A และเซต B กล่าวคือ Set A = เรื่องราวในโปสเตอร์ภาพยนตร์ และ Set B = เรื่องราวในมีมภาพยนตร์ โดยให้วงกลมแต่ละวงแทนแต่ละเซต

เครื่องหมาย แทนถ้อยคำที่ซ้อนทับกันบางส่วนหรือซ้อนทับกันทั้งหมดระหว่างโปสเตอร์ภาพยนตร์ต้นฉบับใน Set A กับมีมภาพยนตร์ใน Set B

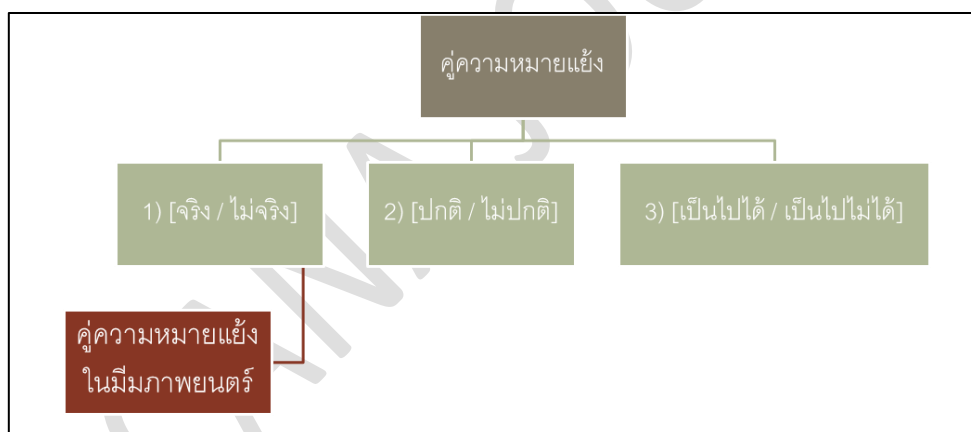
เครื่องหมาย แทนถ้อยคำที่ไม่มีส่วนเกี่ยวข้องกันแสดงส่วนที่ขัดแย้งกันระหว่างโปสเตอร์ภาพยนตร์ต้นฉบับใน Set A กับมีมภาพยนตร์ใน Set B

ภาพประกอบ 3 แผนภาพเวนนแสดงการซ้อนทับกันของคู่ความหมายแย้งระหว่างโปสเตอร์ภาพยนตร์กับมีมภาพยนตร์ (Venn diagram of overlapping scripts)

3. ผลการวิเคราะห์คู่ความหมายแย้ง

ผลการวิเคราะห์คู่ความหมายแย้งตามแนวคิดของรัสกิน (Raskin, 1985)

ภาพประกอบ 4 แผนภาพแสดงความสัมพันธ์ของคู่ความหมายแย้งที่พบในมีมภาพยนตร์

จากภาพประกอบ 4 ผลการวิเคราะห์คู่ความหมายแย้งด้านวัจนภาษาและด้านอวัจนภาษาโดยภาพรวมแสดงให้เห็นถึงรูปแบบในการนำเสนอ พบว่ามีภาพยนตร์ล้อเลียนการเมืองทั้งหมด 127 มีม จาก 3 เว็บไซต์ มีลักษณะโดดเด่นและเป็นเอกลักษณ์เฉพาะซึ่งพบเพียงประเภทเดียว คือ คู่ความหมายแย้งประเภท [จริง / ไม่จริง] แสดงให้เห็นว่าเป็นการแย้งกันระหว่างโปสเตอร์ที่ฉายจริงในโรงภาพยนตร์ขัดแย้งกับมีมภาพยนตร์ที่ไม่ใช่ภาพยนตร์ที่ฉายจริงในสังคมไทยอีกทั้งคู่ความหมายแย้งแต่ละคู่มีส่วนที่ซ้อนทับกันระหว่างเรื่องราวความบันเทิงในโปสเตอร์ภาพยนตร์กับเรื่องราวการเมืองในมีมภาพยนตร์ ซึ่งขัดแย้งกับความเข้าใจโดยพื้นฐานของคนอ่านจากบริบทที่มีเป้าประสงค์เด่นด้วยรูปภาพผสมข้อความ

นอกจากนี้พบคู่ความหมายแย้งย่อยที่ได้จากองค์ประกอบของมีมภาพยนตร์ด้านวจนภาษาและด้านอวจนภาษา ทั้งหมด 9 คู่ ดังตาราง 1

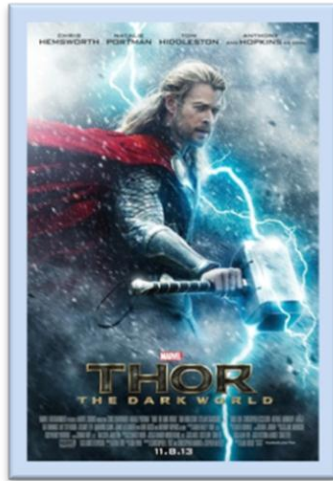
ตาราง 1 ลักษณะของคู่ความหมายแย้งระหว่างโปสเตอร์ภาพยนตร์กับมีมภาพยนตร์

อันดับ	คู่ความหมายแย้ง	จำนวนความถี่	ร้อยละ
1	[วีรบุรุษ / ไม่ใช่วีรบุรุษ]	36	28.35
2	[คู่รัก / ไม่ใช่คู่รัก]	19	14.96
3	[อาชญากรระดับโลก / ไม่ใช่อาชญากรระดับโลก]	18	14.17
4	[อมนุษย์ / มนุษย์]	16	12.60
5	[กลุ่มนักแสดงนำหลัก / ไม่ใช่กลุ่มนักแสดงนำหลัก]	10	7.87
6	[ภาพโปรโมทในภาพยนตร์ / ไม่ใช่ภาพโปรโมทในภาพยนตร์]	10	7.87
7	[นักแสดงนำชาย / ไม่ใช่นักแสดงนำชาย]	7	5.51
8	[ผู้มีเวทมนตร์ / ผู้ไม่มีเวทมนตร์]	6	4.72
9	[นักแสดงนำหญิง / ไม่ใช่นักแสดงนำหญิง]	5	3.94
รวมทั้งสิ้น		127	100

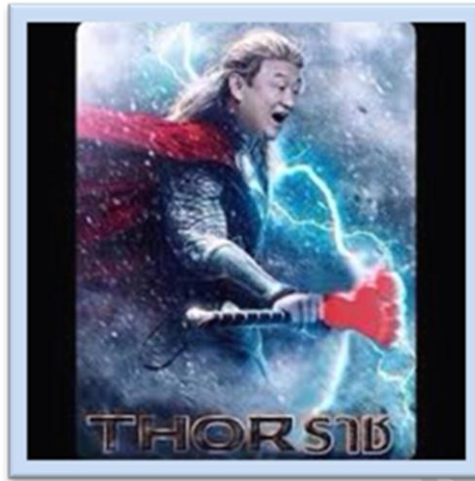
จากตาราง 1 แสดงให้เห็นว่าคู่ความหมายแย้งย่อยที่ได้จากองค์ประกอบของมีมภาพยนตร์ด้านวจนภาษาและด้านอวจนภาษาจากการวิเคราะห์มีมภาพยนตร์จำนวน 127 มีม ปรากฏมากที่สุด 3 อันดับ ได้แก่

1. [วีรบุรุษ / ไม่ใช่วีรบุรุษ] คือ ร้อยละ 28.35 (จำนวน 36 มีม)
2. [คู่รัก / ไม่ใช่คู่รัก] คือ ร้อยละ 14.96 (จำนวน 19 มีม)
3. [อาชญากรระดับโลก / ไม่ใช่อาชญากรระดับโลก] คือ ร้อยละ 14.17 (จำนวน 18 มีม)

3.1 คู่ความหมายแย้ง [วีรบุรุษ / ไม่ใช่วีรบุรุษ] ปรากฏมากที่สุด คือ ร้อยละ 28.35 (จำนวน 36 มีม) กล่าวคือ นักแสดงนำที่ได้รับบทบาทเป็นวีรบุรุษ / วีรสตรีในภาพยนตร์แนวบู๊แอคชั่นที่ฉายจริงในโรงภาพยนตร์ขัดแย้งกับบทบาทของนักรบเมืองระดับผู้นำที่ดำรงตำแหน่งสำคัญทางการเมืองในมีมภาพยนตร์ ดังภาพประกอบ 5

ภาพประกอบ 5 (ก)

ภาพประกอบ 5 (ข)

5 (ก) โปสเตอร์ภาพยนตร์เรื่อง “THOR: THE DARK WORLD” และ 5 (ข) มีมีภาพยนตร์เรื่อง “THORราช”

จากภาพประกอบ 5 แสดงให้เห็นว่าภาพลักษณะนักรบเมืองในมุมมองของสาธารณชนไม่ได้มองว่านักรบเมืองเป็นวีรบุรุษกล้าหาญ บทบาทของคำว่า “วีรบุรุษ” เป็นคำที่ทำให้นึกถึงบุคคลที่ทำความดี เก่ง และมีความสามารถกระทำ การเพื่อก่อให้เกิดความเปลี่ยนแปลงในทางที่ดี (ราชบัณฑิตยสถาน. 2560) แต่ถ้อยคำไม่ว่าจะเป็นชื่อเรื่อง คำโปรย ที่ปรากฏในมีมีภาพยนตร์ล้วนเป็นถ้อยคำที่ไม่เกี่ยวข้อง และมีความหมายตรงกันข้ามกับภาพลักษณะของ คำว่า “วีรบุรุษ” เช่น ชื่อเรื่อง “Thorราช” ตรงกับคำภาษาไทยคือ “ทอราช” ซึ่งเป็นคำที่มีความหมายเชิงลบ คือ ผู้ปกครองเมืองที่ใช้อำนาจตามความอำเภอใจทำความเดือดร้อนทารุณให้แก่ผู้อยู่ใต้การปกครองของตน (ราชบัณฑิตยสถาน. 2560) ส่วนอวัจนภาษาในมีมีภาพยนตร์เปลี่ยนรูปภาพจากนักแสดงนำเป็นรูปภาพของนักรบเมืองไทย คือ รูปภาพของทักษิณ ชินวัตร

มีมีภาพยนตร์สื่อได้ว่านักรบเมืองหลายคนพยายามสร้างภาพลักษณ์ที่ดีให้กับตนเอง แต่ความเป็นจริงนักรบเมืองส่วนใหญ่ประพฤติหน้าที่โดยมิชอบและส่งผลเสียให้แก่ประชาชนส่วนรวม สารที่ส่งไปยังสาธารณชนจึงเป็นเพียงการสร้างภาพและไม่ใช่อะไรที่จริงที่คนส่วนใหญ่มองว่านักรบเมืองเป็นวีรบุรุษในอุดมคติ

3.2 คู่ความหมายแย้ง [คู่รัก / ไม่ใช่คู่รัก] ปรากฏเป็นอันดับสอง คือ ร้อยละ 14.96 (จำนวน 19 มีมี) กล่าวคือ คู่รักที่รับบทบาทเป็นนักแสดงนำชายและนักแสดงนำหญิงในภาพยนตร์แนวรักโรแมนติกที่รับบทบาทเป็นคู่รักกันในภาพยนตร์ที่ฉายจริงขัดแย้งกับมีมีภาพยนตร์ซึ่งเป็นคู่แข่งทางการเมือง คือ นักรบเมืองระดับผู้นำรัฐบาล ระดับแกนนำพรรคที่เป็นคู่แข่งทางการเมือง ซึ่งมีวิสัยทัศน์ในการบริหารประเทศแตกต่างกัน ดังภาพประกอบ 6

ภาพประกอบ 6 (ก)

ภาพประกอบ 6 (ข)

6 (ก) โปสเตอร์ภาพยนตร์เรื่อง “โรมิโอ & จูเลียต” และ

6 (ข) มีมภาพยนตร์เรื่อง “โรมาร์คโอ & ปูเลียต”

จากภาพประกอบ 6 แสดงให้เห็นว่านักการเมืองหรือแกนนำต่างๆ เปรียบเสมือนคู่แข่งทางการเมือง ไม่ใช่คู่รักทางการเมืองเหมือนในภาพยนตร์ที่เข้าฉายจริง กล่าวคือ อภิสัทธ์ เวชชาชีวะกับยิ่งลักษณ์ ชินวัตร ถูกนำเสนอเป็นเสมือนคู่รักกัน โดยเอารูปภาพของทั้งสองคนแทนที่นักแสดงนำชายและหญิง ในเรื่อง “โรมาร์คโอ & ปูเลียต”

3.3 คู่ความหมายแย้ง [อาชญากระดับโลก / ไม่ใช่อาชญากระดับโลก] ปรากฏเป็นอันดับสาม คือ ร้อยละ 14.17 (จำนวน 18 มีม) กล่าวคือ นักแสดงนำที่รับบทบาทเป็นอาชญากระดับโลกจากหนังแนวปล้น ปลอมแปลง ข้อโกง ที่ฉายจริงในโรงภาพยนตร์ขัดแย้งกับบทบาทและหน้าที่ของนักการเมืองระดับผู้นำประเทศที่มีหน้าที่แก้ไขปัญหาบ้านเมืองและวางนโยบายในการบริหารประเทศแต่ถูกเทียบแบบให้รับบทบาทเป็นอาชญากรในมีมภาพยนตร์ ดังภาพประกอบ 7

ภาพประกอบ 7 (ก)

ภาพประกอบ 7 (ข)

ภาพประกอบ 7 (ก) โปสเตอร์ภาพยนตร์เรื่อง “โกงกระฉ่อนโลก AMERICAN HUSTLE” และ
 7 (ข) มีมภาพยนตร์เรื่อง “โกงกระฉ่อนโลก THAILAND HUSTLE”

จากภาพประกอบ 7 แสดงให้เห็นว่านักการเมืองหรือแกนนำต่างๆ ที่มีพฤติกรรมเกี่ยวข้องกับการคอร์รัปชัน เช่น ทักษิณ ชินวัตร ยิ่งลักษณ์ ชินวัตร และอภิสิทธิ์ เวชชาชีวะ เป็นนักการเมืองระดับผู้นำประเทศ อดีตนายกรัฐมนตรีกับสุเทพ เทือกสุบรรณ และจตุพร พรหมพันธุ์ เป็นนักการเมืองระดับหัวหน้าแกนนำ ถูกนำเสนอเป็นเสมือนกลุ่มอาชญากรระดับโลกที่มีทักษะด้านการฉ้อโกงอย่างอัจฉริยะ อีกทั้งตำแหน่งของการติดต่อไปหานักการเมืองยังล้อเลียนให้มีความคล้ายกับตำแหน่งการยื่นของนักแสดงนำในโปสเตอร์ภาพยนตร์แต่ละคน อารมณ์ขันจึงเกิดจากการที่ผู้สร้างนำนักการเมืองมาทำให้กลายเป็นโจรในระดับที่ทางการไม่สามารถจับกุมตัวและนำมาดำเนินคดีได้ขัดแย้งกับบทบาทจริงในสังคมที่มองนักการเมืองว่าเป็นบุคคลที่มีความซื่อสัตย์สุจริต จากชื่อเรื่องเห็นได้ว่าความโดดเด่นทางความหมายของคำว่า “โกง” คือ การใช้อุบายหรือเล่ห์เหลี่ยมหลอกลวงเพื่อให้ได้มาเป็นของตนเอง (ราชบัณฑิตยสถาน. 2560) แสดงให้เห็นถึงการใช้ถ้อยคำเสียดสีแบบกล่าวเหมารวมว่านักการเมืองส่วนใหญ่มีอุปนิสัยฉ้อโกงไม่โปร่งใส แม้อยู่ในบทบาทระดับผู้นำรัฐบาลหรือระดับแกนนำเสมือนเป็นวีรบุรุษที่น่ายกย่อง แต่แท้จริงแล้วประพฤติกรรมไม่ได้ต่างจากอาชญากรและเป็นระดับโลกที่ไม่มีใครไม่รู้จัก การสร้างบทบาทให้มีความเกินจริงจากเรื่องจริงที่นักการเมืองก่อความวุ่นวายในสังคมไทยให้กลายเป็นอาชญากรในระดับโลกจึงเป็นการสร้างความตลกขบขัน

นอกจากนี้ จากผลการศึกษาคู่ความหมายแย้งไม่เพียงแต่พบในเรื่องตลกที่ศึกษาเฉพาะวัฒนธรรมเท่านั้น แต่ยังปรากฏกับมีมภาพยนตร์ที่อารมณ์ขันเกิดจากการผสมผสานระหว่างอวัจนภาษาส่วนที่เป็นภาพใบหน้าของบุคคลหรือองค์ประกอบของภาพทั้งหมดกับอวัจนภาษาส่วนที่เป็นชื่อเรื่อง เช่น “THOR: THE DARK WORLD” ขัดแย้งกับ มีมภาพยนตร์เรื่อง “THORราชา” ชื่อนักแสดงนำและผู้ที่เกี่ยวข้อง เช่น แบรด ลีย์ คูเปอร์ ขัดแย้งกับ เทพเทือก คูเปอร์ และคำโปรย เช่น “ล้างบางคนโกงชาติ ด้วยปฏิบัติการคนลงโลก”

ขัดแย้งกับ “ล้างบางคนโกงชาติ ด้วยปฏิบัติการมือบียัดเมือง” อีกด้วย แสดงให้เห็นว่าพารามิเตอร์คู่ความหมายแย้งในทฤษฎีภาพรวมอารมณ์ขัน มีผลต่อการวิเคราะห์อารมณ์ขันอันเกิดจากการปฏิสัมพันธ์ร่วมกันระหว่างภาพกับข้อความในมีมภาพยนตร์

4. ผลการวิเคราะห์หลักไคตรรกะ

ผู้วิจัยนำเสนอผลการวิเคราะห์หลักไคตรรกะด้านวจนภาษาและอวจนภาษาโดยใช้เกณฑ์ของ อัตทาโต้ (Attardo, 1994) และมุ่งเน้นการอธิบายความสัมพันธ์ของส่วนที่ซ้อนทับกันและนำเสนอโดยใช้แผนภาพเวรน์ตามแนวคิดของเฮมเพิลแมน (Hempelmann, 2000) ในการวิเคราะห์ “ชื่อเรื่อง” เท่านั้น เนื่องจากมีการวิเคราะห์การเล่นคำในระดับเสียงและระดับคำตามแนวคิดของเฮมเพิลแมน (Hempelmann, 2000)

นอกจากนี้ ผู้วิจัยยังนำเสนอผลการวิเคราะห์หลักไคตรรกะด้านวจนภาษา (verbal pun) และด้านอวจนภาษา (visual pun) จากองค์ประกอบของมีมภาพยนตร์ที่พบในงานวิจัย ดังนี้

- 1) **ชื่อเรื่อง** คือ ชื่อเรื่องในโปสเตอร์ภาพยนตร์กับชื่อเรื่องในมีมภาพยนตร์ที่ขัดแย้งกัน
- 2) **ชื่อนักแสดงนำและผู้ที่เกี่ยวข้อง** คือ ชื่อบุคคลที่ปรากฏในโปสเตอร์ภาพยนตร์และในมีมภาพยนตร์ที่ขัดแย้งกัน
- 3) **รูปใบหน้าหรือองค์ประกอบอื่นๆ ของภาพ** คือ รูปใบหน้านักแสดงนำหรือองค์ประกอบของภาพในโปสเตอร์ภาพยนตร์และมีมภาพยนตร์ที่ขัดแย้งกัน
- 4) **คำโปรย** คือ ประโยคหรือข้อความสั้นๆ คำพูดที่ขัดแย้งกัน คำโปรยมักสั้นกระชับเป็นถ้อยคำที่ดึงดูดเด่นหรือใจความสำคัญของเรื่องเพื่อเชิญชวนให้ผู้อ่านรู้สึกสนใจและติดตามเรื่องราวในโปสเตอร์ภาพยนตร์กับมีมภาพยนตร์ สามารถแบ่งย่อยตามองค์ประกอบ 2 ส่วน ดังนี้

4.1 คำโปรยส่วนที่เป็นข้อความสั้น

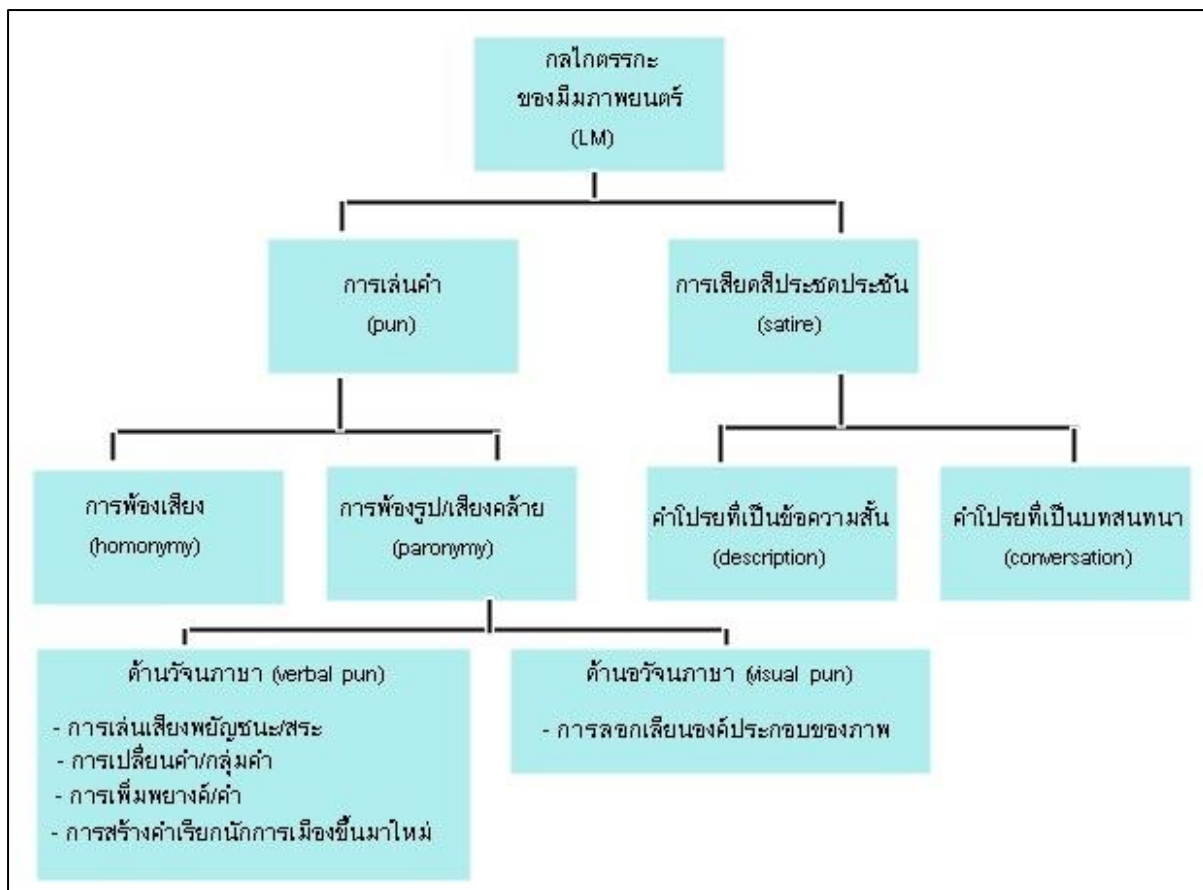
4.2 คำโปรยส่วนที่เป็นคำพูดเสริม

ภาพประกอบ 8 องค์ประกอบของโปสเตอร์ภาพยนตร์และมิมีภาพยนตร์

จากการวิเคราะห์มิมีภาพยนตร์จำนวน 127 มีมี ผลการศึกษาพบกลไกตรรกะในการสร้างอารมณ์ขันอันเกิดจากการเล่นคำ⁶ สามารถแบ่งย่อยตามผลการวิเคราะห์จากองค์ประกอบของมิมีด้านวัจนภาษา (verbal pun) และด้านอวัจนภาษา (visual pun) พบ 3 กลวิธี คือ 1) การพ้องเสียง 2) การพ้องรูป/เสียงคล้าย 3) การเสียดสีประชดประชัน แสดงรายละเอียด ดังนี้

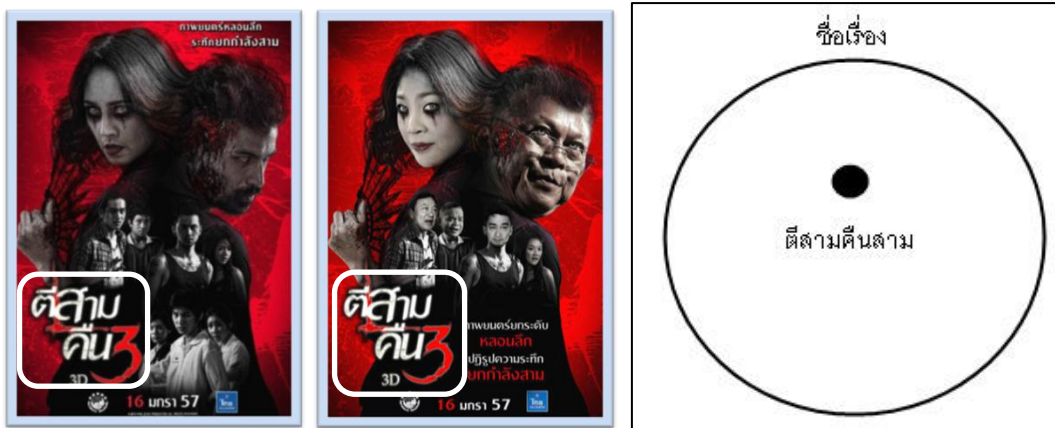
⁶ การเล่นคำ หมายถึง กระบวนการหรือวิธีการที่ก่อให้เกิดความตลกขบขัน ในความหมายกว้างๆ ในเชิงภาษาศาสตร์ หมายถึง การเล่นกับรูปทางเสียง หรือรูปเขียนที่มีตัวอักษรใช้แทนเสียง นอกจากนี้ ในสาขาสัญญาณศาสตร์ (Semiotics) ยังหมายรวมถึงรูปภาพอีกด้วย

ภาพประกอบ 9 ผลการวิเคราะห์กลไกตรรกะของมีมภาพยนตร์

จากภาพประกอบ 9 แสดงรายละเอียดผลการวิเคราะห์กลไกตรรกะ ดังนี้

4.1 การพ้องเสียง (homonymy) เป็นกลวิธีการเล่นคำที่ก่อให้เกิดความกำกวมทางความหมายที่เกิดขึ้นจากการใช้คำสองคำที่มีรูปเขียนและเสียงเหมือนกันทุกประการ แต่มีความหมายแตกต่างกันอย่างสิ้นเชิง โดยไม่มีความสัมพันธ์หรือเกี่ยวข้องกันทางความหมายใดๆ เช่น คำว่า “แกะ” เป็นคำพ้องรูปที่มี 2 ความหมาย คือ ความหมายของคำว่า “แกะ” (ค่านาม) เป็นชื่อสัตว์ 4 เท้าประเภทหนึ่ง รูปร่างคล้ายแพะ แต่ไม่มีเครา ขนบนลำตัวเบาและอ่อนนุ่มใช้ทำเครื่องนุ่งห่ม และ แกะ (กริยา) เอาเล็บมือค่อยๆ แคะเพื่อให้หลุดออก เช่น แกะสะเก็ด เอาสิ่งที่มีลักษณะคล้ายเล็บมือทำเช่นนั้น การเอามือแคะหรือจางสิ่งทีเกาะติดกันแน่นหรือถอดไว้แน่นให้หลุดออกจากกัน เช่น แกะมือที่กำแน่น เป็นต้น (ราชบัณฑิตยสถาน. 2560) จากข้อมูลพบกลวิธีการพ้องเสียง ในส่วนของชื่อเรื่อง ดังภาพประกอบ 9

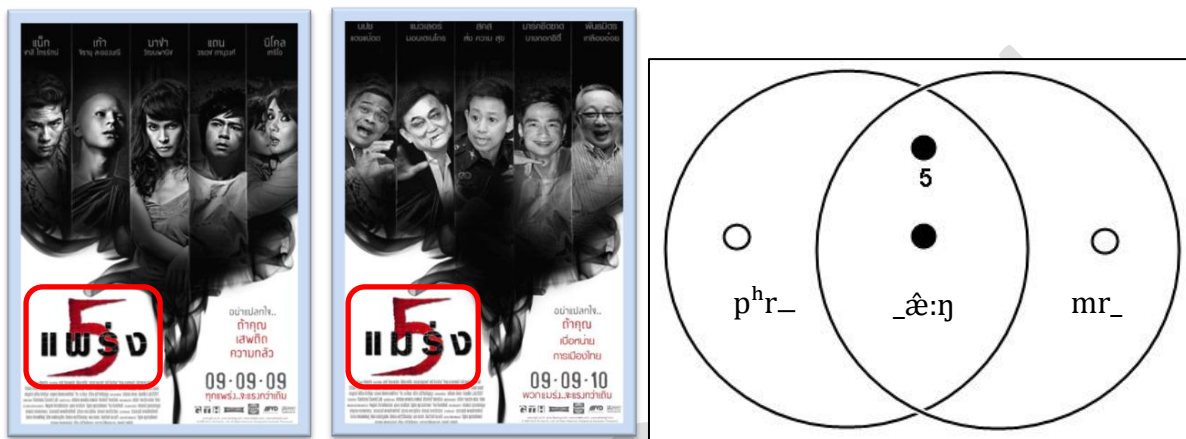
ภาพประกอบ 10 แผนภาพเวรน์แสดงกลวิธีการพ้องเสียง ในส่วนของชื่อเรื่องระหว่างโปสเตอร์ภาพยนตร์ เรื่อง “ตีสามคืนสาม” และมีภาพยนตร์เรื่อง “ตีสามคืนสาม”

จากภาพประกอบ 10 แสดงแผนภาพเวรน์ในส่วนของชื่อเรื่อง “ตีสามคืนสาม” โดยสัญลักษณ์ ● แสดงให้เห็นถึงส่วนที่ซ้อนทับกันระหว่างโปสเตอร์ภาพยนตร์กับมีมภาพยนตร์ ซึ่งก็คือ ชื่อเรื่อง ผลการวิเคราะห์พบว่าผู้สร้างไม่มีการเปลี่ยนแปลงชื่อเรื่องจากโปสเตอร์ภาพยนตร์ต้นฉบับและมีมภาพยนตร์ จากการวิเคราะห์พบว่าชื่อเรื่องในโปสเตอร์ภาพยนตร์กับมีมภาพยนตร์ ถึงแม้ว่ามีรูปเขียนและเสียงเหมือนกัน แต่ความหมายในการสื่อความแตกต่างกัน โดยพิจารณาจากบริบทแวดล้อมที่ต่างกัน เช่น ถ้อยคำในคำโปรยแตกต่างกัน และใบหน้านักแสดงนำจากภาพยนตร์ที่ขายจริงถูกเปลี่ยนเป็นใบหน้าของนักการเมือง จากการตัดแปลงองค์ประกอบต่างๆ ของภาพทำให้คนอ่านเกิดอารมณ์ขันและอนุมานได้ว่าไม่ใช่เรื่องเดียวกัน แสดงนัยยะแฝงเพื่อต้องการโจมตีด้วยทัศนคติเชิงลบในการกล่าวตำหนิผู้ขัดแย้งทางการเมืองทั้ง 2 คน คือ ยิ่งลักษณ์ ชินวัตร และ สุเทพ เทือกสุบรรณ ว่ามีพฤติกรรมที่ไม่ดี อารมณ์ขันในเชิงเสียดสีเกิดขึ้นจากการที่คนอ่านเห็นนักการเมืองที่เป็นนักแสดงนำหญิงและชายกลายเป็นผีทั้งคู่ทั้งๆ ที่ยังมีชีวิตอยู่ แต่ถูกเปรียบเทียบเสมือนผีที่สร้างความหลอนให้กับประชาชน

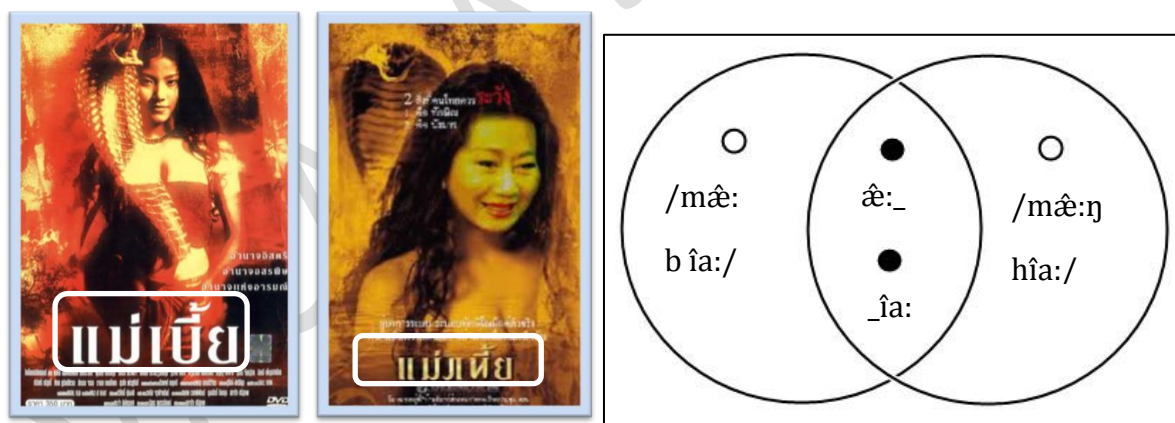
4.2 การพ้องรูป/เสียงคล้าย (paronymy) เป็นกลวิธีการเล่นกับรูปภาพที่เกิดจากการตัดต่อองค์ประกอบของโปสเตอร์ภาพยนตร์ต้นฉบับให้มีความคล้ายคลึงกัน เช่น การตัดต่อภาพใบหน้า นักการเมืองแทนภาพใบหน้านักแสดงนำ โดยยังคงท่าทาง ลักษณะของนักแสดงนำจากโปสเตอร์ภาพยนตร์ไว้ตามเดิม และการเล่นคำที่เกิดจากคำสองคำที่มีเสียงคล้ายกัน แต่มีความหมายและมีรูปเขียนต่างกัน เช่น คำว่า “gnawing” กับ “knowing” เป็นคำที่มีเสียงคล้ายกัน แต่มีรูปเขียนและมีความหมายแตกต่างกัน แสดงให้เห็นถึงกลวิธีการใช้คำพ้องเสียงคล้ายที่เกิดจากการเล่นเสียงในระดับเสียงและในระดับคำและทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงทางความหมาย ทำให้คนอ่านเข้าใจว่าทั้ง 2 เรื่องระหว่างโปสเตอร์ภาพยนตร์กับมีมภาพยนตร์ไม่ใช่เรื่องเดียวกัน ผลการวิเคราะห์พบว่ามีมภาพยนตร์มีรูปแบบการพ้องเสียง

คล้าย/คำ ทั้งหมด 5 รูปแบบ คือ การเล่นเสียงพยัญชนะ/สระ การเปลี่ยนคำ/กลุ่มคำ การเพิ่มพยางค์/คำ การสร้างคำเรียกนักการเมืองขึ้นใหม่ และการลอกเลียนองค์ประกอบของภาพ ดังรายละเอียดต่อไปนี้

4.2.1 การเล่นเสียงพยัญชนะ/สระ กล่าวคือ การเล่นเสียงพยัญชนะโดยการเปลี่ยนแปลงเสียงพยัญชนะต้น ในชื่อเรื่อง “5 แพร่ง” เปลี่ยนเป็น “5 แม่ง” และการเล่นเสียงสระให้คล้ายคลึงกัน เช่น จากชื่อเรื่อง “แม่เบีย” เปลี่ยนเป็น “แม่งเหี้ย” ดังภาพประกอบ 11 และ 12

ภาพประกอบ 11 แผนภาพเวนน์แสดงกลวิธีการเล่นเสียงพยัญชนะในส่วนชื่อเรื่องระหว่างโปสเตอร์ภาพยนตร์เรื่อง “5 แพร่ง” และมีภาพยนตร์เรื่อง “5 แม่ง”

ภาพประกอบ 12 แผนภาพเวนน์แสดงกลวิธีการเล่นเสียงสระในส่วนชื่อเรื่องระหว่างโปสเตอร์ภาพยนตร์เรื่อง “แม่เบีย” และมีภาพยนตร์เรื่อง “แม่งเหี้ย”

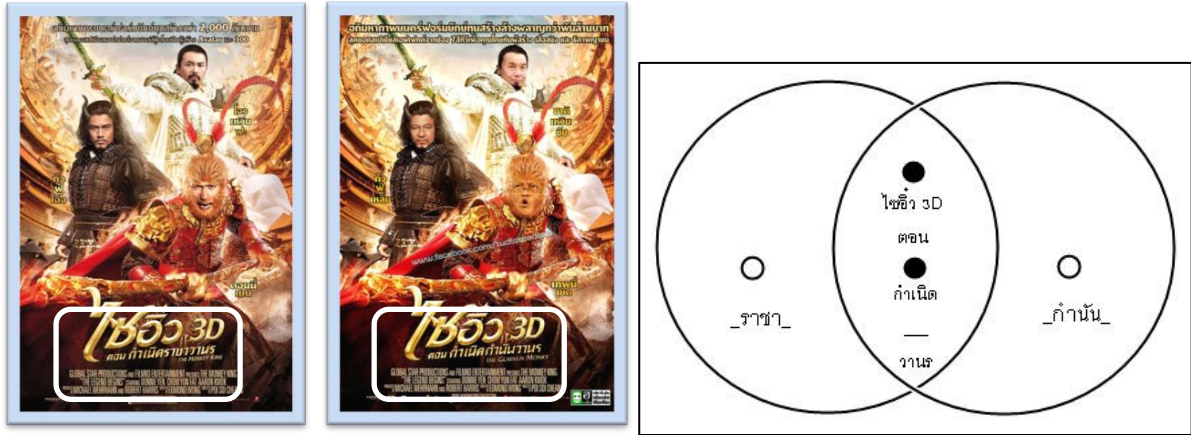
ภาพประกอบ 11 แสดงให้เห็นการเปลี่ยนแปลงเสียงพยัญชนะต้นเสียงควบกล้ำของคำว่า “แพร่ง” [pʰrâ:ŋ] จากหน่วยเสียง pʰr กลายเป็นหน่วยเสียง mr กลายเป็นคำว่า “แม่ง” [mrâ:ŋ] การเปลี่ยนหน่วยเสียงพยัญชนะต้นควบกล้ำทำให้ความหมายของคำเปลี่ยนไป แต่ยังคงเสียงสระและวรรณยุกต์ [â:] อีกทั้งพยัญชนะท้ายมาตราตัวสะกดแม่กง ฦ เพื่อเลียนเสียงให้คล้ายโปสเตอร์ต้นฉบับ การ

เปลี่ยนเสียงพยัญชนะต้นควบกล้ำให้กลายเป็น mr ไม่ใช่พยัญชนะควบกล้ำที่มีในภาษาไทย แสดงให้เห็นถึงการเล่นคำโดยใช้คำสแลง ซึ่งเป็นคำไม่สุภาพที่ใช้เฉพาะกลุ่มวัยรุ่นเพื่อต้องการสร้างความแตกต่างแปลกใหม่ เป็นเอกลักษณ์ และไม่ใช่ภาษาที่ยอมรับว่าถูกต้อง คำว่า “แม่ง” มักใช้พูดสวดเวลาอารมณ์เสียหรือไม่พอใจจนต้องเผลอร้องอุทานออกมาเวลาตกใจ อารมณ์ขันจึงเกิดจากความหมายของชื่อเรื่องว่า “5 แม่ง” ที่คนอ่านตีความจากการอนุมานได้จากการติดต่อล้อเลียนภาพใบหน้าของนักการเมือง 5 คน คืออดีตนายกรัฐมนตรี 1) ทักษิณ ชินวัตร 2) ผู้นำพรรคฝ่ายค้าน อภิสิทธิ์ เวชชาชีวะ 3) แกนนำเสื้อแดง จตุพร พรหมพันธุ์ 4) แกนนำเสื้อเหลือง สนธิ ลิ้มทองกุล และคนสุดท้าย 5) พลโทสรรเสริญ แก้วกำเนิด ผู้ทรงคุณวุฒิพิเศษกองทัพบก ในคณะรัฐบาลพลเอกประยุทธ์ จันทร์โอชา ที่มาจากการยึดอำนาจและทำรัฐประหารเมื่อวันที่ 20 พ.ค. ปี พ.ศ. 2557 เมื่อใบหน้าของระดับผู้นำที่สำคัญทั้ง 5 คนที่ต่างอุดมการณ์ต่างชั่วคราวเมืองมารวมกันอยู่ในเรื่องเดียวกันถูกนำมาล้อเลียนในมีมภาพยนตร์แนวสยองขวัญที่ถ่ายทอดผ่านภาพยนตร์สั้น 5 เรื่อง ให้มีลักษณะการนำเสนอเรื่องราวให้ดูคล้ายกับภาพยนตร์ต้นฉบับ เพื่อสะท้อนให้เห็นถึงการช่วงชิงอำนาจของบุคคลที่มีอุดมการณ์ทางการเมืองที่ต่างกันและนำไปสู่การสูญเสียซึ่งเป็นโศกนาฏกรรมครั้งร้ายแรงในประวัติศาสตร์ของประเทศไทยเปรียบเสมือนเป็นผีร้ายหรืออมนุษย์ที่คอยหลอกหลอนสร้างความเดือดร้อนให้แก่ประชาชนคนไทย

ภาพประกอบ 12 พบการเปลี่ยนคำโดยเล่นเสียงสระและวรรณยุกต์ [æ:] และ [iɑ:] ให้เสียงคล้ายคลึงกัน ความหมายที่เกิดจากการเล่นคำในมีมภาพยนตร์ แสดงให้เห็นถึงการเลือกใช้คำคำเพื่อมีเจตนาวิพากษ์วิจารณ์ ทักษิณ ชินวัตร ในมีมภาพยนตร์เรื่อง “แม่งเหี้ย” สังเกตได้ว่า คำว่า “แม่ง” [mæ:ŋ] เป็นคำสแลงที่มักใช้กันในภาษาพูดมากกว่าภาษาเขียนเป็นคำอุทานแสดงอารมณ์เสียหรือไม่พอใจ และ คำว่า “เหี้ย” เป็นชื่อของสัตว์ชนิดหนึ่ง มักถูกใช้นำมาด่าทอบุคคลที่มีพฤติกรรมชั่ว เลวทราม (ราชบัณฑิตยสถาน. 2560: ออนไลน์) มีนัยยะแฝงทัศนคติความไม่ชอบส่วนตัวของผู้สร้างลงไปในเรื่องที่ต้องการให้เห็นความเลวของ ทักษิณ ชินวัตร เช่น ภาพลักษณ์ในการสร้างภาพประชานิยม การครอบงำสื่อหลัก นำเสนอข่าวด้านเดียว คุกคามสื่อทุกรูปแบบ เป็นต้น นอกจากนี้ ยังสามารถใช้ความฉลาดพลิกแพลงเอาตัวรอดจากทุกคดีได้โดยไม่ถูกดำเนินคดีจนถึงปัจจุบัน ในวัฒนธรรมไทย การนำคำว่า “เหี้ย” มาใช้เป็นคำด่าในเชิงเสียหาย ตามความเชื่อที่มีมาแต่โบราณ เชื่อว่า ตัวเหี้ยชอบขโมยไก่ที่ชาวบ้านเลี้ยงไว้ไปกินในน้ำ ทำให้ตัวเหี้ยกลายเป็นสัตว์ที่ผู้คนเกลียดชังเป็นอย่างมาก กระทั่งชื่อของมัน ถูกนำมาเรียกคนที่มีพฤติกรรมไม่ดีว่า “เหี้ย” และกลายเป็นคำด่าทอมาจนถึงปัจจุบัน (ราชบัณฑิตยสถาน. 2560) อารมณ์ขันจึงเกิดการที่คนอ่านเห็นความไม่เข้ากันของภาพใบหน้าของทักษิณ ชินวัตร ถูกดัดแปลงให้เป็นผู้หญิงแฝงทัศนคติเหยียดหยามดูหมิ่นว่าเป็นนักการเมืองเลว แต่ยังมีได้

4.2.2 การเปลี่ยนคำ/กลุ่มคำ กล่าวคือ การเล่นกับความหมายโดยการเปลี่ยนคำบางส่วนที่ปรากฏในชื่อเรื่องหรือชื่อตอนระหว่างโปสเตอร์ภาพยนตร์กับมีมภาพยนตร์ โดยยังคงชนิดคำทาง

ไวยากรณ์เดิมไว้ เช่น การเปลี่ยนคำโดยคงชื่อเรื่องเดิมไว้ แต่เปลี่ยนชื่อตอน จากชื่อเรื่อง “ไซอิ๋ว 3D ตอน กำเนิดราชาวานร” เปลี่ยนเป็น “ไซอิ๋ว 3D ตอนกำเนิดก้านันวานร” คำที่ขีดเส้นใต้ “ราชา” กับ “ก้านัน” ที่ถูกนำมาแทนกันนั้นหากพิจารณาด้านความหมายเห็นว่าเป็นตำแหน่งของผู้ปกครองเช่นกัน แต่แตกต่างกันในเรื่องของอำนาจและฐานะซึ่งอาจเป็นส่วนหนึ่งของการสื่อความเพื่อเสียดสีนักการเมือง ซึ่งก็คือ สุเทพ เทือกสุบรรณ ดังภาพประกอบ 13

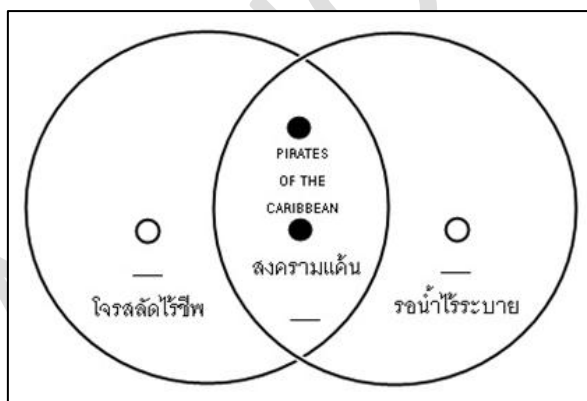
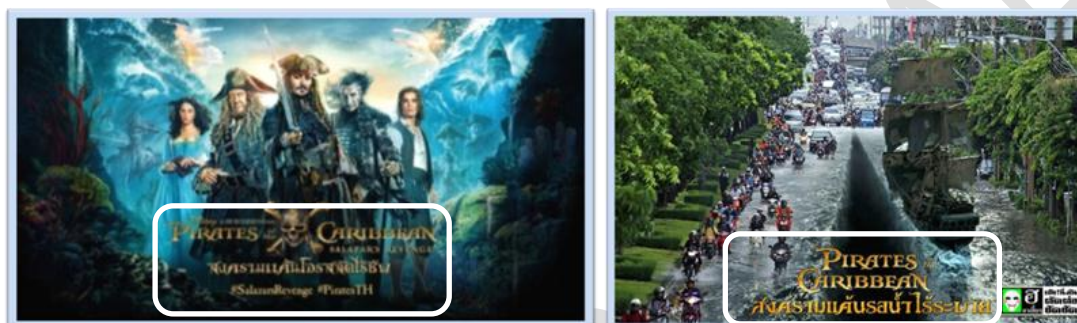

ภาพประกอบ 13 แผนภาพเวนน์แสดงกลวิธีการเล่นคำกับความหมายโดยการเปลี่ยนคำในส่วนชื่อเรื่องระหว่างโปสเตอร์ภาพยนตร์เรื่อง “ไซอิ๋ว 3D กำเนิดราชาวานร” และมีภาพยนตร์เรื่อง “ไซอิ๋ว 3D กำเนิดก้านันวานร”

จากภาพประกอบ 13 มีภาพยนตร์ที่มีการเล่นคำโดยการเปลี่ยนชื่อเดิมทั้งหมดและเปลี่ยนชื่อตอนมีลักษณะสร้างอารมณ์ขันด้วยการทำให้คนอ่านเห็นความไม่เข้ากันระหว่างชื่อตอนที่ถูกดัดแปลงไปจาก “กำเนิดราชาวานร” กลายเป็นชื่อตอนใหม่ว่า “กำเนิดก้านันวานร” โดยใช้กลวิธีเปลี่ยนคำกลางโดยคงพยางค์แรกและพยางค์ท้ายไว้ คือ คำว่า “ราชา” เป็น “ก้านัน” เมื่อคนอ่านพิจารณาจากถ้อยคำจึงสามารถอนุมานได้จากบริบทแวดล้อมด้วยใบหน้านักแสดงนำว่าเป็นคนละเรื่องกัน คำว่า “ก้านัน” เพื่อสื่อเจตนาชี้เป้าหมายให้คนอ่านเข้าใจว่าผู้สร้างต้องการกล่าวล้อเลียนเสียดสี สุเทพ เทือกสุบรรณ โดยตรง ส่วนภาพใบหน้าของนักการเมืองประกอบของ เฉลิม อยู่บำรุง และใบหน้าของ ชัชชาติ สิทธิพันธุ์ เป็นเพียงนักแสดงประกอบที่ไม่ได้ถูกเน้นบทบาทด้านการสื่อความ เพียงแต่เป็นนักการเมืองที่ดำรงตำแหน่งทางการเมืองและมีสัมพันธ์ความเกี่ยวข้องกับ สุเทพ เทือกสุบรรณในลักษณะที่ไม่ลงรอยกันทางด้านอุดมการณ์ และอยู่ในช่วงเหตุการณ์ในขณะที่เกิดเหตุความวุ่นวายทางการเมือง กรณี สุเทพ เทือกสุบรรณ ปิดถนนใจกลางเศรษฐกิจสำคัญของประเทศไทยเพื่อต่อต้าน พ.ร.บ. คัดค้านนิรโทษกรรม และขับไล่ ยิ่งลักษณ์ ชินวัตร ให้พ้นจากตำแหน่งนายกรัฐมนตรี อารมณ์ขันเกิดขึ้นเมื่อคนอ่านเห็นภาพนักการเมือง สุเทพ เทือกสุบรรณ สวมบทบาทให้มีบุคลิกลักษณะคล้ายไซอิ๋ว มีความฉลาดมากด้วยอิทธิฤทธิ์ ทำท่าทางซิ่งซังพร้อมผู้แทนที่ภาพลักษณ์ของนักการเมืองจะถูกนำเสนอไปในทางที่ดีสุ่มรอบคอบตามระเบียบแบบแผนที่ยึดถือปฏิบัติ แต่กลับถูกนำมาล้อเล่นเพื่อทำให้เกิดอารมณ์ขันโดยแฝงทัศนคติเชิงลบเพื่อต้องการตีแผ่ระบบ

ความคิด ความเชื่อ ความแสวงหาอำนาจไม่สิ้นสุดของนักการเมืองและต้องการลดทอนความชอบธรรมในตัวนักการเมืองในสายตาสาธารณชน

นอกจากนี้ ผลจากการวิเคราะห์ยังพบการเปลี่ยนกลุ่มคำ กล่าวคือ การเล่นกับความหมาย โดยการเปลี่ยนถ้อยคำบางส่วนจากชื่อเรื่องหรือชื่อตอนระหว่างโปสเตอร์ภาพยนตร์กับมีมภาพยนตร์ เช่น จากชื่อเรื่อง “PIRATES of the CARIBBEAN ตอน สงครามแค้นโจรสลัดไร้ชีพ” เปลี่ยนเป็น “PIRATES of the CARIBBEAN สงครามแค้นรอนน้ำไร้ระบาย” คำที่ขีดเส้นใต้ “โจรสลัดไร้ชีพ” กับ “รอนน้ำไร้ระบาย” เป็นการเปลี่ยนกลุ่มคำทำยชื่อตอน ดังภาพประกอบ 14

ภาพประกอบ 14 แผนภาพเวนน์แสดงกลวิธีการเล่นคำกับความหมายโดยการเปลี่ยนกลุ่มคำในส่วนชื่อตอนระหว่างโปสเตอร์ภาพยนตร์เรื่อง “PIRATES of the CARIBBEAN ตอน สงครามแค้นโจรสลัดไร้ชีพ” และมีมภาพยนตร์เรื่อง “PIRATES of the CARIBBEAN สงครามแค้นรอนน้ำไร้ระบาย”

จากภาพประกอบ 14 มีมภาพยนตร์ที่มีการเล่นคำโดยการเปลี่ยนชื่อเดิมทั้งหมดและเปลี่ยนชื่อตอนมีลักษณะสร้างอารมณ์ขันด้วยการทำให้คนอ่านเห็นความไม่เข้ากันระหว่างชื่อตอนที่ถูกดัดแปลงไปจาก “สงครามแค้นโจรสลัดไร้ชีพ” กลายเป็นชื่อตอนใหม่ว่า “สงครามแค้นรอนน้ำไร้ระบาย” ถ้อยคำที่ขีดเส้นใต้แสดงให้เห็นถึงนัยยะเสียดสี เช่น คำว่า “ไร้ชีพ” กับ “ไร้ระบาย” ที่มีคำซ้ำกัน คือ คำว่า “ไร้” ซึ่งเมื่อเปลี่ยนคำหรือกลุ่มคำแล้ว ทำให้ผู้อ่านเปลี่ยนกรอบความคิดจากภาพยนตร์เดิมที่หมายถึงกลุ่มโจรสลัดที่ไม่มีชีวิต มาสู่กรอบความคิดใหม่ที่หมายถึงปัญหาการระบายน้ำไม่ทันของพื้นที่ในกรุงเทพฯ ชื่อ

ตอนจากโปสเตอร์ภาพยนตร์ย่อมทำให้คนอ่านนึกถึงเรื่องราวที่เกิดขึ้นในภาพยนตร์ที่ฉายจริงที่เกี่ยวข้องกับเรื่องราวของโจรสลัดและเรือที่แล่นอยู่ในมหาสมุทร แต่เมื่อคนอ่านพิจารณาจากมีมภาพยนตร์กลับพบภาพเรือวิ่งอยู่บนถนนพร้อมรถที่เต็มไปด้วยน้ำ ทันทีที่คนอ่านพบกับความหมายแรก จากชื่อตอน ก็พบความหมายที่สองที่ขัดแย้งกันในทันทีที่อ่านชื่อตอนของมีมภาพยนตร์ แสดงให้เห็นถึงการแฝงถ้อยคำดำหนิการบริหารนำท่วมที่ขาดประสิทธิภาพและไม่ได้รับการแก้ไขอย่างจริงจังจนเกิดความเสียหายกับประชาชนในด้านการคมนาคม และการสูญเสียทรัพย์สิน เมื่อเกิดน้ำท่วมอย่างฉับพลัน วิกฤตน้ำรอระบาย ล้วนมีสาเหตุมาจากการขยายเมืองอย่างไม่เหมาะสมกีดขวางทางระบายน้ำทางธรรมชาติ จึงทำให้เกิดปัญหาน้ำท่วมและระบายช้ามาก

4.2.3 การเพิ่มพยางค์/คำ กล่าวคือ ผู้สร้างเพิ่มพยางค์หรือคำให้มีความต่างจากโปสเตอร์ภาพยนตร์เพื่อดึงดูดความน่าสนใจและติดตามมีมภาพยนตร์ การเพิ่มพยางค์เป็นการเพิ่มที่ยังสร้างความสัมพันธ์กับชื่อภาพยนตร์เดิม คือ มีการคงคำเดิมจากชื่อเรื่องเดิมไว้บางส่วนและเพิ่มคำใหม่เพื่อให้สื่อความหมายที่ต่างไปจากเดิม จากผลการวิเคราะห์พบว่าถ้อยคำที่เพิ่มมักเป็นถ้อยคำดำที่กล่าวกระทบเป้าหมายที่เป็นนักการเมืองเพื่อสะท้อนทัศนคติเชิงลบ เช่น จากชื่อเรื่อง “THOR” เปลี่ยนเป็น “THORราช” ดังภาพประกอบ 15

ภาพประกอบ 15 แผนภาพเวนน์แสดงกลวิธีการเล่นคำกับความหมายโดยการเพิ่มพยางค์/คำในส่วนชื่อเรื่องระหว่างโปสเตอร์ภาพยนตร์เรื่อง “THOR” และมีมภาพยนตร์เรื่อง “THORราช”

จากภาพประกอบ 15 พบการใช้คำพ้องเสียงคล้ายจากชื่อเรื่อง “THOR” โดยซ้ำเสียงคำว่า “THOR” [θɔ:r] และเพิ่มเสียงพยางค์ท้ายคำให้กลายเป็นคำว่า “THORราช” โดยผสมคำภาษาอังกฤษกับภาษาไทย ความหมายของเสียงเชื่อมโยงไปยัง คำว่า “ทรราช” คำในภาษาไทยที่มีความหมายเชิงลบ ผู้สร้างมีเจตนาใช้ถ้อยคำดำท่อนักการเมืองที่ตกเป็นเป้าหมาย เพื่อต้องการวิพากษ์วิจารณ์ว่า ทักษิณ ชินวัตร เป็นบุคคลที่ใช้อำนาจในทางที่ผิด หรือฉ้อฉลในอำนาจ มีเป้าหมายทำเพื่อประโยชน์ส่วนตนและพวกพ้อง โดยละเลยการใส่ใจความทุกข์ยากของประชาชน

4.2.4 การสร้างคำเรียกนักการเมืองขึ้นใหม่ กล่าวคือ การใช้ถ้อยคำกล่าวอ้างอิงชื่อนักการเมืองในโปสเตอร์ภาพยนตร์กับมีมภาพยนตร์ ปรากฏในส่วนของการชื่อนักแสดงนำและผู้ที่เกี่ยวข้องแสดงรายละเอียด ดังนี้

ตาราง 2 ชื่อ-นามสกุลของนักแสดงนำและผู้ที่เกี่ยวข้องที่ปรากฏในมีมภาพยนตร์

ทักษิณ ชินวัตร	ยิ่งลักษณ์ ชินวัตร	สุเทพ เทือกสุบรรณ
MAEW SHINAWATRA	ยิ่งลักษณ์ ใจไววิช	เทพมี เยด
แม่ว พเนจร	ชมปู อารยัน	เทือก
MAEW PITBULL	PUPAE CARPET	กำนัน ไทยแลนด์
	PUPAE FUXX	CHANNING THEPHTHAUG
	ปูเป้ ระริกตา	หลิว เทือกหัว
		เทือก ประเคน

จากตาราง 2 เห็นได้ว่าการสร้างคำเรียกนักการเมืองขึ้นใหม่ที่ปรากฏในมีมภาพยนตร์ แสดงความสัมพันธ์เพื่อล้อเลียนให้คล้ายกับชื่อนักแสดงนำที่ปรากฏในโปสเตอร์ภาพยนตร์ที่ฉายจริง พบการตั้งสมญานามของนักการเมืองเพื่ออธิบายลักษณะเด่นของนักการเมือง แสดงให้เห็นว่ารูปแบบคำเรียกนักการเมืองอย่างไม่เป็นทางการ พบ 2 แบบ คือ 1) การนำชื่อเล่นหรือชื่อจริงส่วนหนึ่งของนักการเมืองมาล้อเลียน เช่น แม่ว และ เทือก เป็นต้น และ 2) การตั้งสมญานามให้ใหม่ เช่น กำนัน ไทยแลนด์ เพื่อล้อเลียนชื่อของ สุเทพ เทือกสุบรรณ หรือ ปูเป้ ระริกตา เพื่อล้อเลียน ยิ่งลักษณ์ ชินวัตร โดยการใช้กลวิธีเล่นคำพ้องเสียงคล้ายให้มีลักษณะคล้ายกับเสียงสระหรือพยัญชนะ ซึ่งล้อเลียนโดยมีแบบเทียบมาจากโปสเตอร์ภาพยนตร์ เช่น ชื่อนักแสดงนำชาย ดอนนี่ เยน → เทพมี เยด จากภาพยนตร์เรื่อง “ไซอิ๋ว 3D ตอนกำเนิดราชาวานร” กลายเป็น ภาพยนตร์เรื่อง “ไซอิ๋ว 3D ตอนกำเนิดกำนันวานร” เป็นต้น

4.2.5 การลอกเลียนองค์ประกอบของภาพ กล่าวคือ การเลียนแบบฟอนต์ (font) ท่าทาง องค์ประกอบอื่นๆ จากโปสเตอร์ภาพยนตร์ต้นฉบับ จากผลการวิเคราะห์พบการดัดแปลงรูปภาพใบหน้านักแสดงนำและองค์ประกอบอื่นๆ ของภาพให้มีความคล้ายคลึงกันระหว่างโปสเตอร์ภาพยนตร์กับมีมภาพยนตร์ สามารถจำแนกรูปแบบของการเทียบแบบซึ่งทำให้เกิดอารมณ์ขันในมีมภาพยนตร์ 4 รูปแบบ ดังนี้

1) การระบุเป้าหมายเฉพาะเจาะจง (target) กล่าวคือ เป้าหมายระบุถึงบุคคลเพียงคนเดียว ผลการวิเคราะห์ข้อมูลพบว่าเป้าหมายที่ถูกนำมาล้อเลียนมากที่สุดเป็นรูปภาพใบหน้าของนักการเมืองในระดับผู้นำประเทศอดีตนายกรัฐมนตรีของประเทศไทย คือ ทักษิณ ชินวัตร ยิ่งลักษณ์ ชินวัตร และ อภิสิทธิ์ เวชชาชีวะ

2) การจับคู่ซ้ำเหมือน (similar potency substitutions) กล่าวคือ กลุ่มนักการเมืองที่มีอุดมการณ์เดียวกัน ผลการวิเคราะห์ข้อมูลพบว่ากลุ่มเป้าหมายที่ถูกนำมาล้อเลียนมากที่สุด คือ กลุ่มคนเสื้อแดง กลุ่มคนเสื้อเหลือง สมาชิกพรรคเพื่อไทย และสมาชิกพรรคประชาธิปัตย์

3) การจับคู่ต่างซ้ำ (differential potency mapping) กล่าวคือ กลุ่มนักการเมืองต่างอุดมการณ์ถูกนำมาไว้ในมีมภาพยนตร์เดียวกัน ผลการวิเคราะห์พบว่ากลุ่มเป้าหมายที่ถูกนำมาล้อเลียนมากที่สุดเป็นกลุ่มคนเสื้อแดงกับกลุ่มคนเสื้อเหลือง คนของพรรคประชาธิปัตย์กับคนของพรรคเพื่อไทย

4) การเทียบผิดแบบ คน/ฉาก (false analogy) กล่าวคือ การนำสิ่งที่ไม่เข้ากันมากๆ มาเทียบเคียงกัน หรือลอกเลียนแบบเหตุการณ์หนึ่ง แต่เปลี่ยนแปลงบางสิ่งเพื่อให้เกิดความต่าง หรือผิดไปจากบรรทัดฐานปกติ ผลการวิเคราะห์พบว่าเป้าหมายที่ถูกนำมาล้อ สามารถแบ่งย่อยได้ 2 ประเภท คือ 1) คน กล่าวคือ สลับบทบาทระหว่างนักแสดงนำ เช่น จากชายกลายเป็นหญิง จากหญิงกลายเป็นชาย และ 2) ฉาก กล่าวคือ ฉากในภาพยนตร์ถูกเปลี่ยนเป็นภาพเหตุการณ์ข่าวที่เกี่ยวข้องกับการเมือง

ตัวอย่างการเทียบแบบด้านอวัจนภาษา 4 รูปแบบ ดังภาพประกอบ 15 ดังนี้

1) การระบุเป้าหมายเฉพาะเจาะจง

2) การจับคู่ซ้ำเหมือน

3) การจับคู่ต่างซ้ำ

4) การเทียบผิดแบบ คน/ฉาก

ภาพประกอบ 16 กลไกตรรกะการเทียบแบบด้านอวัจนภาษาจำแนกตามรูปแบบการเทียบแบบ 4 รูปแบบ

4.3 การสืประชดประชัน กล่าวคือ ผู้สร้างใช้ถ้อยคำเสียดสีเป้าหมายเพื่อให้ถ้อยคำกล่าวกระทบบุคคลที่ดำรงตำแหน่งสำคัญทางการเมืองหรือเหตุการณ์ข่าวการเมือง เช่น ถ้อยคำที่ปรากฏในส่วนของคำโปรย สามารถแบ่งย่อยตามองค์ประกอบ 2 ส่วน ดังนี้

4.3.1 คำโปรยส่วนที่เป็นข้อความสั้น กล่าวคือ คำโปรยที่มีลักษณะถ้อยคำสั้น กระชับ เพื่ออธิบายเจตนาแฝงที่ต้องการสื่อและเกิดความเข้าใจในกระบวนการตีความได้ง่าย ไม่ซับซ้อน ดังตาราง 2

ตาราง 2 คำโปรยจากโปสเตอร์เรื่อง ROMEO & JULIET และมีภาพยนตร์ เรื่อง โรมาร์คโอ & จูเลียต

คำโปรยในโปสเตอร์ภาพยนตร์	คำโปรยในมีมภาพยนตร์
“เคยไหม...ที่จะสละสิ่งทุกอย่างเพื่อความรัก”	“ความรักระหว่างความขัดแย้งไม่อาจบรรจบ”

จากตาราง 2 ผู้สร้างใช้ถ้อยคำเสียดสีเพื่อกล่าวถ้อยในลักษณะคำถาม-คำตอบ พบการใช้ถ้อยคำเชิงวาทศิลป์ในโปสเตอร์ภาพยนตร์ ขัดแย้งกับคำโปรยในมีมภาพยนตร์ที่มีลักษณะเชื่อมโยงความหมายด้วยการล้อเลียนถ้อยคำเชิงคำถามที่ไม่ต้องการคำตอบ มาดัดแปลงเป็นคำตอบของถ้อยคำของคำโปรยในมีมภาพยนตร์แสดงให้เห็นการสื่อความที่ต่างจากเดิม โดยใช้ถ้อยคำประชดเพื่อต้องการเสียดสีวิพากษ์วิจารณ์ความขัดแย้งของพรรคการเมืองเพื่อไทยและพรรคประชาธิปัตย์ว่าความขัดแย้งของทั้ง 2 พรรคไม่มีวันปรองดองได้ ถึงแม้ว่าได้พยายามตามนโยบายปรองดองในการเสนอภาพลักษณ์ที่ดีของนักการเมือง แต่ในสายตาประชาชนกลับมองว่าทั้ง 2 พรรคการเมือง ไม่มีวันสมานฉันท์กันได้อย่างแท้จริง

4.3.2 คำโปรยส่วนที่เป็นคำพูดเสริม กล่าวคือ ลักษณะถ้อยคำที่ผู้สร้างแต่งเพิ่มขึ้นมาใหม่เพื่อเสริมให้เกิดอารมณ์ขันในมีมภาพยนตร์ และไม่ปรากฏคำโปรยส่วนที่เป็นคำพูดเสริมในโปสเตอร์ภาพยนตร์ ดังตัวอย่าง (5)

(5) คำโปรยส่วนที่เป็นคำพูดจากมีมภาพยนตร์เรื่อง “ปิดถนนใหญ่ รัฐบาลไทยว่าวุ่น”

อภิสิทธิ์: กูขอยิ่งอีข้างๆ ก่อนเลยดีมัย

ดารุณี: กูช้กจะเบือพวกเมิงเต็มทน

จากตัวอย่าง (5) พบการใช้ถ้อยคำเสียดสีโดยใช้คำภาษาพูดหรือภาษาปาก (colloquial speech) กล่าวคือ เป็นการใช้ถ้อยคำที่เป็นกันเองเท่านั้น ไม่นิยมพูดกับคนที่ไม่สนิทคุ้นเคย พบคำว่า “กู” “อี” “พวกเมิง” ล้อเลียนนักการเมืองโดยคำสรรพนามบุรุษที่ 1 ใช้แทนตัวผู้พูด สรรพนามบุรุษที่ 2 ใช้แทนตัวผู้ฟัง คำว่า “อี” เป็นคำที่ใช้ประกอบหน้าชื่อผู้หญิงแสดงความดูหมิ่นเหยียดหยาม (ราชบัณฑิตยสถาน. 2560) แฝงทัศนคติเชิงลบในการกล่าวถ้อย

5. สรุปและอภิปรายผล

จากผลการวิเคราะห์ที่คู่ความหมายแย้งระหว่างโปสเตอร์ภาพยนตร์กับมีมภาพยนตร์โดยภาพรวมพบว่า เป็นคู่ความหมายแย้งประเภท [จริง / ไม่จริง] กล่าวคือ รูปแบบในการนำเสนอมีมภาพยนตร์ถูกนำเสนอให้ขัดแย้งกับเรื่องราวของภาพยนตร์ที่เข้าฉายจริง สอดคล้องกับคู่ความหมายแย้งที่ อัทธาได้ (Attardo 1994) และ รัสกิน (Raskin. 1985) พบเช่นเดียวกันและเห็นตรงกันว่าเรื่องตลกที่ถือเป็นสากลแบ่งออกเป็น 3 ประเภท คือ 1) [จริง / ไม่จริง] 2) [ปกติ / ไม่ปกติ] และ 3) [เป็นไปได้ / เป็นไปไม่ได้] นอกจากนี้ อารมณ์ขันเกิดขึ้นจากคนในสังคมที่ติดตามข่าวการเมืองอย่างสม่ำเสมอและทราบดีว่ามีภาพยนตร์ที่สร้างขึ้นมีเจตนาล้อเลียนภาพยนตร์ต้นฉบับ ซึ่งไม่ใช่ภาพยนตร์ที่มีการฉายอยู่จริงในโรงภาพยนตร์ทั่วไป นอกจากนี้ ผลการวิเคราะห์คู่ความหมายแย้งโดยภาพรวมมีความแตกต่างจากผลการวิเคราะห์คู่ความหมายแย้งและกลวิธีทางภาษาในการแสดงความตลกในเรื่อง “อุดรหรือเรื่อง” ที่กล่าวว่า คู่ความหมายแย้งในระดับมหภาคประเภท [จริง/ไม่จริง] พบได้จากบทบาทของตัวละครที่ถูกดัดแปลงให้ขัดแย้งกับบุคลิกลักษณะหรือบทบาทเดิม เช่น รูปลักษณะภายนอก ความสามารถประจำตัว รวมถึงความสัมพันธ์ของตัวละครที่มีกับตัวละครอื่นๆ แต่ในงานของผู้วิจัยผลการวิเคราะห์พบได้จากรูปแบบในการนำเสนอเรื่องราวที่ถูกดัดแปลงให้ขัดแย้งกับเรื่องราวของโปสเตอร์ภาพยนตร์ที่ฉายจริงในโรงภาพยนตร์สังเกตได้ว่า ข้อมูลที่ กาญจนา ศรีสมุทร (2554) นำมาใช้วิเคราะห์นั้นนั้นศึกษาเฉพาะวัจนภาษาเท่านั้นโดยไม่มีรูปภาพที่เป็นอวัจนภาษาเข้ามาเกี่ยวข้อง ส่งผลให้ผลการวิเคราะห์คู่ความหมายแย้งในระดับมหภาคแตกต่างกับงานของผู้วิจัยเนื่องจากเป็นมีมประเภทรูปภาพผสมข้อความ

อีกทั้งผลการศึกษาคู่ความหมายแย้งย่อยที่พบในมีมภาพยนตร์จากข้อมูลที่ปรากฏสูงสุด 3 อันดับ คือ 1) [วีรบุรุษ / ไม่ใช่วีรบุรุษ] 2) [คู่รัก / ไม่ใช่คู่รัก] และ 3) [อาชญากรระดับโลก / ไม่ใช่อาชญากรระดับโลก] แสดงให้เห็นว่าผู้สร้างมีมภาพยนตร์สร้างมีมภาพยนตร์เพื่อแสดงให้เห็นถึงภาพลักษณ์ของนักการเมืองและผู้ที่เกี่ยวข้องในมุมมองของสาธารณชนที่ดีแม้ความจริงผ่านประสบการณ์โดยตรงและประสบการณ์โดยอ้อม ทำให้ผู้สร้างมีมมีนาลักษณะไม่ดีเหล่านี้มาล้อเลียนให้เป็นเรื่องตลกขบขันและเสียดสีการกระทำเหล่านั้น เพื่อสะท้อนให้เห็นถึงพฤติกรรม บุคลิก ลักษณะนิสัยที่ไม่ดี อันเกิดจากการกระทำหรือการทำงานของบุคคลนั้นๆ จนกลายเป็นภาพลักษณ์ติดตัวของนักการเมืองหรือแกนนำที่ไม่ควรนำมายึดถือปฏิบัติตาม คู่ความหมายแย้งย่อยทั้งวัจนภาษาและอวัจนภาษาที่ได้จากองค์ประกอบของมีมภาพยนตร์ที่ปรากฏมากที่สุด 3 อันดับแรก แสดงให้เห็นว่าในมุมมองของสาธารณชนผู้ไร้อำนาจทางการเมืองหรือผู้สร้างมีมภาพยนตร์มองว่านักการเมืองและผู้ที่เกี่ยวข้องประพฤตินั้นไม่เหมาะสมกับคำว่า วีรบุรุษในอุดมคติ ไม่เหมือนกับนักแสดงนำที่ได้รับบทบาทเป็นวีรบุรุษกอบกู้โลกจากเหล่าอธรรมในภาพยนตร์ต้นฉบับที่นำมาล้อเลียน ความขัดแย้งทางด้านอุดมการณ์ทางการเมืองของแต่ละฝ่ายแสดงให้เห็นถึงระบบการเมืองที่ไม่มีความสมานฉันท์อย่างแท้จริง ต่างฝ่ายต่างเอื้อประโยชน์ให้แก่พวกพ้องของตน และกอบโกย

ผลประโยชน์จากภาษาประชาชนเสมือนใจรปลันทรัพย์ที่สร้างความสะดวกและส่งผลเสียให้กับประชาชนส่วนใหญ่ของประเทศ

มีภาพยนตร์ที่มีนักการเมืองและแกนนำต่างๆ ตกเป็นเป้าล้อเลียนล้วนแฝงไปด้วยทัศนคติเชิงเสียดสี เพื่อสร้างอารมณ์ขัน อัดทาได้ (Attardo. 1994) มีความคิดเห็นสอดคล้องกับความคิดดังกล่าว และได้กำหนดให้เป้าล้อเลียนหรือเป้าหมายที่ถูกกล่าวถึง (target) เป็นพารามิเตอร์ที่สำคัญของทฤษฎีภาพรวมอารมณ์ขัน โดยให้ข้อสังเกตว่าเรื่องตลกที่มีนักการเมืองเป็นตัวละครมักเกี่ยวข้องกับความแตกต่างทางอุดมการณ์ ซึ่งในมีภาพยนตร์พบว่าบทบาทหน้าที่และพฤติกรรมของนักการเมืองและแกนนำต่างๆ ถูกสะท้อนด้วยการใช้ถ้อยคำ คือ รูปภาพใบหน้า และการใช้ถ้อยคำเพื่อถ่ายทอดความหมายเพื่อบอกเล่าเรื่องราวและแสดงเจตนาเรื่องที่ต้องการล้อเลียน

ส่วนผลการวิเคราะห์กลไกตรรกะพบว่า มีภาพยนตร์มีลักษณะการนำเรื่องราวความบันเทิงมาเชื่อมโยงกับเรื่องราวทางการเมืองมาสร้างให้เป็นมีภาพยนตร์ ทำให้เกิดส่วนที่ซ้อนทับกันในระดับเสียงและระดับคำซึ่งแสดงให้เห็นกลไกตรรกะที่เชื่อมโยงกันเพื่อให้คู่ความหมายแย้งแต่ละคู่ปรากฏร่วมกันได้อย่างสมเหตุสมผลสอดคล้องกับผลการศึกษาของอัดทาได้ (Attardo. 1994) และเฮมเพิลแมน (Hempelmann. 2000) ในการศึกษากลไกตรรกะที่พบว่าการศึกษาเรื่องตลกประกอบไปด้วยกลวิธีการเล่นคำ คือ กลวิธีที่ผู้สร้างดัดแปลงเสียงพยัญชนะหรือเสียงสระเพื่อให้เกิดความกำกวมทางความหมายและส่งผลให้เกิดการตีความเป็นอย่างอื่น และสามารถเกิดจากการอนุมานที่พบได้จากบริบท แสดงให้เห็นถึงการนำกลวิธีทางภาษาของผู้สร้างมีภาพยนตร์อย่างมีความคิดสร้างสรรค์ เพื่อสื่อเจตนาสอดแทรกเรื่องราวการเมืองผ่านอารมณ์ขันในมีภาพยนตร์และทำให้คนอ่านเกิดการตีความที่ต่างไปจากบรรทัดฐานของสังคมในโลกปกติ

ผลการวิเคราะห์กลไกตรรกะพบ 3 กลวิธี คือ 1) การพ้องเสียง 2) การพ้องรูป/เสียงคล้าย 3) การเสียดสีประชดประชัน สอดคล้องกับผลงานวิจัยของอัดทาได้และคณะ (Attardo et al. 2002) ที่ศึกษาเรื่องซ้ำกันกว่า 200 เรื่อง โดยพบว่าเรื่องตลกที่เกี่ยวข้องกับนักการเมืองในระดับผู้นำประเทศและบุคคลที่ใกล้ชิดมักตกเป็นเป้าล้อเลียนเสมอ เนื่องด้วยเป็นกลุ่มคนที่มีอำนาจในการสั่งการและตัดสินใจผู้อื่นได้ การนำภาพใบหน้าของนักการเมืองมาล้อเลียน เป็นการแสดงทัศนคติเชิงลบโดยอ้อมที่ลดทอนความน่าเชื่อถือในตัวนักการเมืองและลดศรัทธาของประชาชนในการเลือกตั้งครั้งต่อไปและสะท้อนให้เห็นถึงลักษณะนิสัยของนักการเมืองว่าเป็นแบบลักษณ์ที่ปฏิบัติจนกลายเป็นลักษณะนิสัยเด่นของนักการเมืองที่ปฏิบัติกันเป็นปกติวิสัย

อย่างไรก็ดี การแสดงออกทางความคิดของผู้ที่ไม่มีอำนาจทางการเมืองผ่านการสื่อสารในมีภาพยนตร์เพื่อสร้างอารมณ์ขัน เป็นการสื่อนัยยะโดยอ้อม สะท้อนให้เห็นถึงการนำภาษาเสียดสีและการล้อเลียนด้วยภาพ เพื่อต้องการแสดงฐานะว่ามีความเท่าเทียมกับรัฐบาลและต้องการตีแผ่ความจริงถึงการบริหารงานที่ผิดพลาดของนักการเมืองและส่งผลโดยรวมต่อคนในสังคม

ประเด็นที่น่าสนใจในงานวิจัยนี้พบว่านอกจากพารามิเตอร์คู่ความหมายแย้งกับพารามิเตอร์กลไกตรรกะ ในทฤษฎีภาพรวมอารมณ์ขันของรัสกิน (Raskin, 1985) และอัตทาได้ (Attardo, 1994) เป็นตัวแปรเด่นชัดที่ใช้อธิบายโครงสร้างการใช้ภาษาเพื่อสร้างอารมณ์ขันในมีมภาพยนตร์ได้อย่างชัดเจน ผู้วิจัยยังพบว่าพารามิเตอร์เป้าหมาย (target) เป็นตัวแปรที่สำคัญเพื่อใช้ล้อเลียนภาพลักษณ์ของนักการเมืองมีนัยยะแฝง เพื่อต้องการวิจารณ์พฤติกรรมและข้อบกพร่องในการทำงานของนักการเมือง โดยหลีกเลี่ยงการแสดงตัวตนในสื่อสังคมออนไลน์ สอดแทรกทัศนคติไว้ในมีมภาพยนตร์ในมุมมองของผู้ไร้อำนาจที่ใช้มีมภาพยนตร์เป็นเครื่องมือต่อต้านผู้มีอำนาจโดยอ้อม และแสดงให้เห็นว่าพารามิเตอร์คู่ความหมายแย้งตามแนวคิดทฤษฎีอารมณ์ขันมีผลต่อการวิเคราะห์อารมณ์ขันอันเกิดจากการปฏิสัมพันธ์ร่วมกันระหว่างภาพกับถ้อยคำในมีมภาพยนตร์

เอกสารอ้างอิง

- กาญจนา เจริญเกียรติบวร. (2548). (ล้อ) เล่นการเมือง. *วารสารภาษาและวัฒนธรรม*. 24(1). สถาบันวิจัยภาษาและวัฒนธรรมเพื่อการพัฒนาชนบท. มหาวิทยาลัยมหิดล, 46-64
- กาญจนา ศรีสมุทร. (2554). *การวิเคราะห์คู่ความหมายแย้งและกลวิธีทางภาษาในการแสดงความตลกในเรื่อง "อุณรุทธน้อยเรื่อง"*. วิทยานิพนธ์ กศ.ม. (ภาษาศาสตร์การศึกษา). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- เจษฎา เต็นดวงบริพันธ์. (2559). *ยื่นเห็นแก่ตัว*. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์มติชน.
- ราชบัณฑิตยสถาน. (2554). *พจนานุกรม ฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2554*. สืบค้นเมื่อ 17 พฤษภาคม 2559, จาก <http://www.royin.go.th>
- ศิริพร ปัญญาเมธิกุล. (2558). *ภาษาและอินเทอร์เน็ต*. กรุงเทพฯ: พรินท์ คอร์เนอร์
- Attardo, S. (1994). *Linguistic Theories of Humor Vol. 1*. New York: Walter de Gruyter.
- Attardo, S., Hempelmann, C. F. and Di Maio, S. (2002). Script Oppositions and Logical Mechanism: Modeling Incongruities and Their Resolutions. *Humor*. 15(1), 3-46
- Dawkins, R. (1976). *The Selfish Gene*. Oxford: Oxford University Press.
- Hempelmann, C. F. (2000). *Incongruity and Resolution of Humorous Narrative Linguistic Humor Theory and the Medieval Bawdry of Rabelais, Boccaccio, and Chaucer*. Master of Arts. Youngstown State University.
- Raskin, V. (1985). *Semantic Mechanisms of Humor*. Dordrecht: Reidel.

Pronominal References in Standard Thai:
Mirror of Interpersonal Relationships and Socio-Cultural Perspectives
in Thai Society

Thanittha Rasmeecharoen¹

Abstract

The paper entitled “Pronominal References in Standard Thai: Mirror of Interpersonal Relationships and Socio-Cultural Perspectives in Thai Society” mainly aims at illustrating the usage of Standard Thai’s pronominal references. The distinct uses of pronominal references include personal pronouns substituting for nouns denoting first, second, and third referents and also other nominal terms of address functioning the same way as personal pronouns, namely, kinship terms, status terms (title nouns), and personal names (given names and nicknames). This paper attempts to explain the interpersonal relationships between the five significant social classes of Thai people through the use of Standard Thai pronominal references. Furthermore, socio-cultural perspectives mirroring the true insights of Thai society are significantly and interestingly reflected in the analysis of how Thai people identify their social hierarchy and interpersonal relationships through these pronominal references.

Keywords: pronominal references, Standard Thai, interpersonal relationships, socio-cultural perspectives

¹ A lecturer of School of Liberal Arts, Mae Fah Luang University

บทคัดย่อ

บทความเรื่อง “การใช้คำเรียกขานในภาษาไทยมาตรฐาน: ภาพสะท้อนความสัมพันธ์ทางสังคมระหว่างบุคคลและลักษณะเฉพาะทางวัฒนธรรมของสังคมไทย” มีวัตถุประสงค์เพื่ออธิบายการใช้คำเรียกขานในภาษาไทยมาตรฐาน อันประกอบไปด้วย คำบุรุษสรรพนาม คำเรียกญาติ คำนามบ่งบอกยศตำแหน่ง และ คำนามในการเรียกชื่อบุคคล โดยศึกษาประกอบกันกับปัจจัยทางสังคม เช่น เพศ อายุ (ความอาวุโส) ความสัมพันธ์ทางเครือญาติ อาชีพ การศึกษา บริบทในการใช้ภาษา และสถานภาพทางสังคมของ 5 กลุ่มคนในสังคมไทย ได้แก่ (1) พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวและสมเด็จพระบรมราชินี (2) พระราชวงศ์ลำดับชั้นรองลงมา (3) พระสงฆ์ไทย (4) ข้าราชการระดับสูง และ (5) ประชาชนทั่วไป นอกจากนี้ บทความนี้มุ่งสะท้อนถึงความสัมพันธ์ทางสังคมระหว่างบุคคลที่ผู้ใช้ภาษาไทยเลือกใช้คำเรียกขานในการบ่งบอกสถานภาพทางสังคมของตนเองและของบุคคลอื่น ที่สำคัญอีกประการหนึ่งคือบทความนี้มุ่งสะท้อนเอกลักษณ์หรือลักษณะเฉพาะทางวัฒนธรรมของสังคมไทยผ่านมุมมองจากการใช้คำเรียกขานในภาษาไทยมาตรฐาน ซึ่งก่อให้เกิดประโยชน์ในการเข้าใจวัฒนธรรม ความเชื่อ ขนบธรรมเนียม แนวปฏิบัติในสังคม ความเป็นอยู่และคนในสังคมไทยได้เป็นอย่างดี

คำสำคัญ: คำเรียกขาน/ ภาษาไทยมาตรฐาน/ ความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล/ ลักษณะเฉพาะทางวัฒนธรรมสังคม

1. Introduction

Thailand, well-known for centuries by outsiders as 'Siam', is a predominantly Theravada Buddhist kingdom governed by a democratic parliamentary system with a unique monarchy since 1932. Under the present Constitution, His Majesty the King is officially regarded as Head of the State, Commander-in Chief of the Royal Thai Armed Forces, and Upholder of all religions in the nation in which religious freedom and all faiths are allowed to practice. Throughout Thai history, the monarchy and Buddhism have cemented the nation together.

Like other communities, Thai citizens are socially organized and aggregated into hierarchically ordered social groups, or classes. Generally speaking, there are five classes of Thai people: (1) His Majesty the King and Her Majesty the Queen, (2) members of the royal family, (3) Thai Buddhist monks, (4) high-ranking government officials, and (5) commoners. Forming the pattern of social organization in the Thai hierarchy, social and cultural rules, systems or beliefs consequently play an important role in governing Thai people's codes of physically social behavior and the linguistic features of their spoken interaction. From early childhood, Thais learn from their parents or elders in their family the differences in the social levels which exist between individuals. Children are primarily taught about that social code in order to learn and accept their place in the family hierarchy and to act or behave accordingly when later they venture out of their house to deal with the other hierarchies of school, office, government and so on.

In addition to pride for their monarchy, Thai people have a proper sense of pride for the unique culture, traditions, beliefs, and language developed throughout the country's long history. Standard Thai, or specifically Bangkok Thai, is the national official language of the kingdom of Thailand. Standard Thai has its own beautiful, decorative, historically rich script which carries overtones of ancient Sanskrit, Pali, Mon and Khmer, and Chinese languages through political influence and Buddhism by way of highly civilized neighbours like India, Cambodia, and China. The Standard Thai language is widely spoken and understood by the

majority of Thai people; moreover, it is used as the medium for instruction in schools, colleges, and universities throughout the country.

Nakhornthap (2004) mentions that one of the interesting characteristics of Standard Thai, which could identify the value and glory of the language, is the variety of language usage. Knowing what the language means and its grammatical structure may not be sufficient. Thai native speakers have to learn and consider what to say, when to say it, how to say it, and to whom they are speaking. At all levels of society, there are socio-cultural and linguistic systems and attitudes influencing and governing interpersonal speech interactions. Jain (1999) states the relationship between language and society occurs twofold – functionally and existentially. Considered functionally, language and society are autonomous, while existentially, they are interdependent and inseparable. Hartzler (1965) also mentions that the language system and the socio-cultural context cannot be separated, and each reflects the other. Friedrich (1966) presents that speech usage is determined by cultural principles. Therefore, it would be impossible to say that there is no correlation between language and society, and Standard Thai speakers should be necessarily aware of the choices they make with their utterances.

According to Thai cultural beliefs and social practices, both spoken and written language usage are actually determined by several social factors or variables. These include age, gender, family lineage or kinship, social class or status, and occupational rank. Phanthumetha (1983) states that people in Thai society are different in terms of their physical, geographical and social identities. The selection of appropriate words or vocabulary is crucial. If language is used with impropriety or without consideration for those social factors, the message could be understood severely and perceived as a remark of contempt, irresponsible indifference, or even offensiveness. Language such as this may facilitate a failure in communication or various undesirable consequences in any particular speech interaction. Ketprathum (2003) says that the selection of the proper word in speech interaction might be compared with the ability to select a quality piece of cloth and use it properly for any specific purpose. For instance, one piece of cloth is used as clothing for a particular occasion and

another is used for cleaning the floor. A person, who uses the same piece of cloth over and over again, for every purpose, is analogous to one who uses language without any consideration for the words they select and the perception they create.

Hence, it would seem possible to categorize that there are five different language varieties socially used in the Standard Thai speech community.

1. The royal language variety for Their Majesties and Royalty
2. The ecclesiastic language variety for Buddhist priests
3. The polite formal language variety for High-ranking government officials
4. The polite everyday vernacular among commoners
5. The earthy offensive slang and informal vulgar speech variety to avoid

2. Definitions of 'Pronominal Reference'

As language is a social phenomenon, language use highly correlates with social structure, and people purposefully use language in order to identify and define their social relationship to each other in their speech community. Simply speaking, people use language to identify who they are in the eye of their society. In addition, the language functions as a medium to communicate or express ideas, thoughts, beliefs, opinions, comments, and emotions. Kellogg (1876) explains that the pronominal strategy involves linguistic rules which indicate the grammar of personal pronouns and sociolinguistic rules that signify the social appropriateness of language usage. The pronouns symbolize one's social position in relation to people around them; therefore, the selection of pronouns is really important in any social interaction. Thus, pronominal usage becomes a projection of the speaker's competence in verbal etiquette.

Cooke (1968) interestingly explains and discusses the term 'pronominal reference' as usage related to personal pronouns and also to other forms which, like them, are used as sentence subjects and objects to denote first or second person referents. Pronominal reference pertains to personal pronouns or words occurring in first or second person contexts with first or

second person meaning which function in much the same way as personal pronouns do. Cooke finds that pronominal usage includes personal pronouns, kintype nouns (i.e. kin terms and status terms), and name nouns.

Siewierska (2004) states that, in principle, there is no limit to the nature of lexical expressions that a speaker may use to refer to themselves. In contrast, it would be dysfunctional for languages to have a wide range of expressions to denote the discourse roles of speaker, addressee and third party. Consequently, in certain situational contexts, speakers not only use personal pronouns to refer to themselves (the first person) and their addressees (the second person) or referents talked about (the third person), they may occasionally use their proper names, the kinship terms identifying the relationship between them, or their titles or occupational roles.

Mashiri (1999) studies the terms of address in Shona, a principal language of Zimbabwe, and presents an interesting statement that 'terms of address' refer to proper names, nicknames, titles, pronouns, prefixes and other referent terms with semantic significance. Naming and addressing practices are dynamic and they reflect very broad categories of social meaning including respect, intimacy, praising, 'playful' or 'abuse', contempt, and patronage, among others. Therefore, the use of address forms and cultural values are closely interrelated.

According to Braun (1988), there are many different types of 'nouns of address' or 'nominal address forms' which include names, kinship terms, titles like 'Mr/Mrs' in English, 'Señor/Señora' in Spanish, governmental or state titles such as 'Senator' or 'Duke', abstract nouns like 'Your Excellency' or 'Your Honor', occupational terms like 'doctor' or 'waiter' in English, and so on.

Jain (1999) presents the interesting point of view that pronominal usage has great social relevance. It seems to be highly correlated with the social structure of the speech community. Jain further states that the pronominal referents systematically indicate people's social status in terms of class, age, gender, education, and social rank. Speakers are not free to

choose any of the possible alternations available to them in the language. They have to select only pronominal referents which are socially acceptable and appropriate for their identity as perceived by others.

In conclusion, 'pronominal references' include personal pronouns that substitute for nouns denoting first, second, and third referents and functioning as either a subject or an object in a sentence. Also included are other nominal terms of address functioning the same way as personal pronouns. Pronominal references could possibly be grouped into four categories, namely: personal pronouns, kinship terms, status terms (title nouns), and personal names (given names and nicknames).

3. Classifications of Standard Thai Pronominal References

3.1 Personal Pronouns

In a society, a person who is a member of various different social groups has to play many different social roles. The multiplicity of social roles the person has to play or perform determines the use of the personal pronouns and other pronominal references which exist in most of the world's known languages. In fact, pronominal reference usage is a universal feature of human language. The selection of pronominal references is dependent upon the role played by the speaker in that particular situational interaction, and also which social group they are participating with. In other words, the choices of pronominal references are not determined solely by the grammatical designation of person (first, second, or third) or the number (singular or plural). Instead, the speaker's choice of words to address themselves or another person signifies their evaluation of their own social status and that of the other person as well as their social and interpersonal relationship. As Keshavarz (2001) puts it, "linguistic forms that are used to address others can mirror the complex social relations of individuals in a speech community" (p.6).

According to Jespersen (1936), pronouns are recognized everywhere as one of the word classes. The old definition is long embodied itself: pronouns stand in for the names of

people or things. Lee and Klima (1963) remark that the pronoun is understood traditionally and etymologically as a class of so called 'function-words' used in the place of noun.

Cooke (1968) defines the term 'personal pronouns' semantically as forms which have differentiation of person as the main feature of their class of meaning. That is, they usually denote only first, second, or third person. He further mentioned that personal pronouns may be said to constitute a class of substantives which never occur when followed and modified by nouns or verbs, and very seldom by clauses.

Gessom (1983) presents the definition of the term 'personal pronouns' that they, like nouns, function as either subject or object in a sentence without any change in their forms. In addition, various classes of nouns such as some common nouns, kinship terms, proper nouns, ranking nouns or social status nouns are also used as personal pronouns.

Jain (1999) states the definition of the term 'personal pronouns' as having often been considered to be merely a substitute for nouns. These are words which are used partly for the sake of brevity, partly to avoid the unnecessary and clumsy repetitions of a noun, and partly to avoid the necessity of definite statement.

According to Finegan (2007), "personal pronouns are primarily distinguished from one another by representing different parties in conversation. This aspect of pronoun is called 'person': the first person is the speaker or speakers; the second person is the person or persons spoken to (the addressee); and the third person is the person, persons or things spoken about" (p.38).

Nanbakhsh (2011) mentions that personal pronouns can vary over a number of dimensions, the most common of which are person, number, and gender. Pronouns may show several number distinctions, i.e. dual (two), trial (three), or plural (more) to refer exclusively to persons or things. In addition, pronouns may be inclusive or exclusive, depending upon

whether or not the listener is included or excluded in speech. Pronouns may also vary for gender (masculine, feminine, or neutral).

Furthermore, pronouns may vary with reference to the relative social relationship of the participants in a speech event, creating the honorific dimension of personal pronouns, especially address pronouns (Head, 1976).

The determinants for the selection of pronouns are constrained in use and may vary from one culture or society to another, from one group within the same culture or society to another or from one moment to another in the speech of the same individual (Mühlhäusler and Harré, 1990). Similarly, Brown and Gilman (1960) note that the notion of pronominal choice is bound with the social structure and ideology of particular societies.

Standard Thai is known for its complexities in the choices of personal pronouns and other nominal terms of address available to its speakers. The Standard Thai personal pronoun system reflects a range of power or status, level of intimacy, politeness, deference and respect (or disrespect). The investigation of such complexities could illustrate the close, interesting link that exists between language use and social structure. This link could lead to greater insight into both language and society.

Cooke (1968) finds that a large number of personal pronouns in Standard Thai are monomorphemic and several personal pronouns, especially highly deferential ones, are set phrases which are conventionally used for personal reference. Baron (2001) mentions that Standard Thai has an elaborate system of expressions used to refer to the speaker, the addressee, and others. Personal reference terms in Standard Thai carry with them a range of different meanings and are used differently by men and women. Palakornkul (1972) attributes the use of Standard Thai personal pronouns to numerous social factors: power and status, age, kinship and family relationship, friendship, ethnic-religious group, occupation, gender, genealogical distance, intimacy, respect, solidarity, formality, presence of child, presence of

non-acquaintances or people of power and status, length of acquaintance, and emotional manifestation.

According to Clyne, Norrby, and Warren (2009), the way in which people address themselves or one another - the use of first, second and third personal pronouns such as English 'I/ We', 'You', individuals' first names (or last names and titles) or 'He/ She/ It' - is crucial to marking and expressing social relationships and is closely linked with the cultural values of that speech community. In Standard Thai, there are many forms for the first, second, and third personal pronouns ranging from the most inferior (the least respectful and most intimate) to the most superior (most respectful). Moreover, the Standard Thai personal pronoun system makes a semantic distinction between honorific, non-honorific, and general usage.

SCALE OF DEFERENCE			
	FIRST PERSON FORMS	SECOND PERSON FORMS	THIRD PERSON FORMS
Less respectful (most intimate) 	/ku:/, /khâ:/	/mɔ̀ŋ /, /eŋ /, /kæ:/	/man/
	⇓	⇓	⇓
	/kan/	/l'ɨn/, /câw/, /na:y/, /tua/, /raw/	/phû: kæ:/, /kæ:/
	⇓	⇓	⇓
	/kháw/	/thɯ:/, /nɔ̀u:/	/câw'ɨn/
	⇓	⇓	⇓
	/raw/	/khun/, /yo:m/	/l'ɨn/
	⇓	⇓	⇓
	/chán/, or /chɔ̀an/, /nɔ̀u:/	/thân/	/thɯ:/, /khɔ̀aw/, or /kháw/
	⇓	⇓	⇓
	/à:ttama:/, /phɔ̀m/	/phràdè:tphràkhun/	/thân/
	⇓	⇓	⇓
	/à:ttama:phâ:b/, /kraphɔ̀m/, /dichán/, or /dichɔ̀an/	/phràkhunthân/ /phràkhuncâ:w/	/thu:nkram`ɨm/, /thu:nkram`ɨmyɔ̀i /
	⇓	⇓	⇓
	/phràoŋ /	/phràoŋ /	

 <p>Most respectful (less intimate)</p>	/khâ:phacâw/	↓	/tâ:ythâ:w/
	↓	↓	↓
	/klâ:wkrâph ⁴ om/	↓	/tâ:ythâ:wkaruna:/
	↓	↓	↓
	/kram`]m/,	↓	/fâ:phrâbâ:t/
	/m`]mchân/	↓	↓
	↓	↓	/tâ:y fâ:phrâbâ:t/
	/klâ:wkram`]m/,	↓	↓
	/klâ:wkram`]mchân/	↓	/tâ:yfâla]:] phrâbâ:t /, /b]:phít/
	↓	↓	↓
/khâ:phrâphúthacâ:w/	↓	/tâ:yfâla]:] thúli: phrâbâ:t /,	
		↓	/s ⁴ omdêtphrâb]:romb]:phít
			phrâra:tchas ⁴ ompha:ncâ:w/

3.2 Kinship Terms in Standard Thai

The best way to understand the social organization of any society is to examine the basic unit of social structure, the family. A typical Thai family will almost always extend beyond the nucleus of parents and their offspring to include grandparents and paternal and maternal relatives. The very real feeling of togetherness within the Thai family circle is a heart-warming sense of certain security, happiness and pleasure.

Every household has within it a system of dynamics and attitudes governing family members' physical and linguistic interactions. The socialization process in Thai society clearly and significantly distinguishes between seniors and juniors (or subordinates) describing the relationships between parents or other older relatives and children as well as between siblings of different ages. The more advanced one's age, the greater their position in the family hierarchy. Children would be taught to learn and determine their position and relationship with other family members in the family hierarchy, and they would also be trained to act and behave

accordingly and appropriately. Moreover, in Thai society, it would be noted that the children's deference towards their elders would be maintained throughout their life.

In Thai society, the tie of kinship strongly shows the individual's status differentiation and social distinction within the family. The spirit of family solidarity is a cornerstone of Thai society. Thai family life is on the whole far more closely knit than is usual in the West. One of the main factors forming these strong bonds of attachment is a universal love and respect for elders. Seniority is the primary emphasis and the most important concern in the blood-relative relationship for matters of courtesy and respect deeply rooted in Thai social structure. The traditional Thai social practice of expressing respect for elders is paramount in a society where age is considered an unfailingly accurate gauge of wisdom and virtue. Therefore, within the family, all members who are elder to the speaker such as grandparents, father, mother, etc. are to be addressed (and referred to) with terms of respect.

Cooke (1968) defines the term 'kinship noun' as noun forms which denote either blood kinfolk or people possessing a given status in the society, and which are also used in pronominal reference. He further stated that kinship nouns differ from personal pronouns in the way in which they are used both nominally and pronominally, and both usages are closely linked semantically to each other. Similarly, Jain (1973) suggests that the use of kinship terms of address is not independent of pronominal usage. Kinship terms of address are governed by the same rules used for pronominal usages.

In Standard Thai, there are thirty-seven pronominally used kinship terms basically divided into two main categories, namely, twenty-five kinship terms denoting blood kinfolk, and twelve terms denoting relations of affinity created by marriage. Moreover, it is found that there are five dimensions of contrast used for specifying and differentiating the semantic features of Standard Thai kinship terms. These five dimensions of contrast are explained as follows.

(1) **Generation** refers to seven different generations in a typical Thai family: G+0 (Ego and sibling), G+1 (one generation above Ego i.e. parental generation), G+2 (two generations above Ego), G+3 (three generations above Ego), G-1 (one generation below Ego), G-2 (two generations below Ego), and G-3 (three generations below Ego).

(2) **Lineality** refers to line of descent which can be identified as (+ Lineal) referring to 'in the direct line of descent' and (- Lineal) referring to 'descended from a common ancestor but in a different line' or 'in a relation of affinity created by marriage'.

(3) **Age** refers to the biological age of each relative in a family, i.e. (+ Age) 'elder sibling of Ego or other relatives' and (- Age) 'younger sibling of Ego or other relatives'.

(4) **Gender** refers to the physical gender of each relative in a family identified as (+ Male) denoting 'male' and (- Male) denoting 'female'.

(5) **Parental Side** refers to parental side or line of each relative in a family, divided into (+ Paternal) 'on the paternal side' and (- Paternal) 'on the maternal side'.

Gen.	Parental Side	Age	Lineality			
			(+ Lineal)		(- Lineal)	
			(+ Male)	(- Male)	(+ Male)	(- Male)
G+3	(+ Paternal)		'paternal great-grandfather' ทวด	'paternal great-grandmother' ทวด		
	(- Paternal)		'maternal great-grandfather' ทวด	'maternal great-grandmother' ทวด		
G+2	(+ Paternal)		'paternal grandfather' ปู่	'paternal grandmother' ย่า		
	(- Paternal)		'maternal grandfather' ตา	'maternal grandmother' ยาย		
G+1	(+ Paternal)	(+ Age)	'uncle' ลุง	'aunt' ป้า	'uncle-in-law' ลุงเขย	'aunt-in-law' ป้าสะใภ้
			'father' พ่อ		'paternal father-in-law' พ่อสามี/ พ่อผัว	'paternal mother-in-law' แม่สามี/ แม่ผัว
	(- Age)	'younger brother/ sister of father' อาผู้ชาย/อาผู้หญิง		'younger brother-in-law' อาเขย	'younger sister-in-law' อาสะใภ้	
	(- Paternal)	(+ Age)	'uncle' ลุง	'aunt' ป้า	'uncle-in-law' ลุงเขย	'aunt-in-law' ป้าสะใภ้
				'mother' แม่	'maternal father-in-law' พ่อตา	'maternal mother-in-law' แม่ยาย
	(- Age)	'younger brother/ sister of mother' น้าชาย/น้าสาว		'younger brother-in-law' น้าเขย	'younger sister-in-law' น้าสะใภ้	
G+0 EGO	(+ Age)	'elder brother' พี่ชาย	'elder sister' พี่สาว	'elder brother-in-law' พี่เขย	'elder sister-in-law' พี่สะใภ้	
		(- Age)	'younger brother' น้องชาย	'younger sister' น้องสาว	'younger brother-in-law' น้องเขย	'younger sister-in-law' น้องสะใภ้
G-1			'son' ลูกชาย	'daughter' ลูกสาว	'son-in-law' ลูกเขย	'daughter-in-law' ลูกสะใภ้
G-2			'nephew' หลานชาย	'niece' หลานสาว	'nephew-in-law' หลานเขย	'niece-in-law' หลานสะใภ้
G-3			great-grandchild เหลน (ชาย/หญิง)			

3.3 Status Terms (Title Nouns) in Standard Thai

Pronominally used status terms (or ‘title nouns’) in Standard Thai significantly identify or denote individuals’ social status and rank due to their superiority or inferiority and also are used to intentionally or unintentionally express speakers’ respect, honor, politeness, contempt, or insult towards their conversational interlocutors. For example:

Title Nouns	Literal Meaning and How to Use
/พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว/ /phrábà:ts4omdètphrácâ:wỳù:hûa/	‘the great foot of the great Lord’/ ‘His Majesty the King’; a title noun pronominally used to substitute or precede the royal name or designation of His Majesty the King who has been officially and completely crowned in the ceremony of royal coronation
/สมเด็จพระเจ้าอยู่หัว/ /s4omdètphrácâ:wỳù:hûa/	‘the great Lord or priest’; a title noun pronominally used to substitute or precede the royal name or designation of His Majesty the King who has not been officially and completely crowned in the ceremony of royal coronation
/สมเด็จพระนางเจ้าพระบรมราชินีนาถ/ /s4omdètphrána:ŋcâ:wphrábɔ:romra:chíni:nâ:t/	‘Her Majesty the Queen’; a title noun pronominally used to replace the royal designation of Her Majesty the Queen who has been conferred the royal rank of the Great Queen, or the Queen who has been conferred as the royal Viceroy while the King who occasionally could not be in charge of the royal responsibilities
/พระครู/ /phrákhru:/	‘a priest who is a teacher’; a title noun pronominally used to substitute the ecclesiastical designation of an abbot’s assistant
/พระอธิการ/ /phráàthíka:n/	‘an abbot’; a title noun pronominally used to replace the ecclesiastical designation of an abbot of a particular Buddhist temple
/สามเณร/ /sa9:mmáne:n/	‘novice’; a title noun pronominally used to substitute or precede the designation of a Buddhist novice

Title Nouns	Literal Meaning and How to Use
/คุณชาย/ /khuncha:y/	'Respected Gentleman'/ 'Your Highness'; an informal title noun pronominally used to address the Prince
/คุณหญิง/ /khunyi9ŋ/	'Respected Lady'; an informal title noun pronominally used to address a female high-ranking government official
/ท่าน/ /thân/	'Respected Sir/ Madam'; a deferential second personal pronoun and a title noun pronominally used to address both male and female high-ranking government officials
/ท่านผู้ว่า/ /thânpû:wâ:/	'The Provincial Governor'; a title noun pronominally used to address the government executive governor of a province
/นายอำเภอ/ /na:yampho:/	'Head Officer of the District Administration Office'; a title noun pronominally used to address a Head Officer of a District Administration Office
/กำนัน/ /gamnan/	'Sub-District Headman'; a title noun pronominally used to address the Sub-District Headman assigned to administer a sub-district area
/ผู้ใหญ่/ /phû:yài/	'Village Headman'; a title noun pronominally used to address the Village Headman, a government officer appointed to administer a single local village
/อธิการบดี/ /àthiika:nb]:di:/	'The President of a University';
/คณบดี/ /khanáb]:di:/	'Dean'; a title noun pronominally used to refer to the Dean of a particular Faculty in a college or university
/ครูใหญ่/ /khru:yài/	'Principal'; a title noun pronominally used to address the Principal of an educational institute from primary to secondary school
/ครู/ or /อาจารย์/ /khru:/ or /a:ca:n/	'teacher' or 'lecturer'; an occupational noun and a title noun pronominally used to address or precede the first name of a teacher or a lecturer in a particular school or university respectively

Title Nouns	Literal Meaning and How to Use
/คุณ/ /khun/	'merit, goodness'/ 'respected You'; a second personal pronoun and a title noun pronominally used to address or precede the first name of both male and female commoners in order to express politeness or respect
/คุณผู้ชาย/ /khunphû:cha:y/	'Sir/ 'Master'; a title noun pronominally used by a male or female servant to address his/ her male master, particularly in a well-financial family
/คุณนาย/ or /คุณผู้หญิง/ /khunna:y/ or /khunphû:yi9ŋ/	'Madam, Lady'; a title noun pronominally used by male or female servant to address his/ her female master, particularly in wealthy families
/คุณหนู/ /khunnu9:/	'Little Master'; a title noun pronominally used by male or female servant to address his/ her master's children, particularly in wealthy families

3.4 Name Nouns (Given Names and Nicknames) in Standard Thai

Names are nouns used to denote a particular person, animal, place, thing, conceptual idea, or emotional feeling. For a human being, an individual has both a given name (also called a first name, given to a newborn baby by its parents shortly after birth) and a surname (or family name, that all the members of the same family share). Generally, a Thai citizen's full name is arranged with the given name preceding the surname, and no middle name. In Thai society, a child's given name is ordinarily conceived and given by a respected Buddhist priest or astrologer. In addition to given names and surnames, in some societies an individual also has a nickname by which he is always known among his family members or friends. One's nickname is generally an informal name, often humorous, connected with his real name, his personality or appearance, or occasionally it is a term of endearment given by parents. The given name in Standard Thai, including the abbreviated names, and nicknames can be used pronominally in the first, second, and third person.

3.4.1 Given Names in Standard Thai

Given names in Standard Thai may be composed of one or more syllables and are usually compound names which generally convey the meanings related to the concepts of being beautiful, precious, prosperous, wealthy, good, holy, auspicious, strong or powerful. For example, it is interesting to note that Standard Thai given names usually start or end with words like /ph]:n/ 'blessing', /bun/ 'merit, goodness', /sɔ̀rɔ̀/ or /sr4i:/ 'glory', /s4om/ 'fulfilment', /th]:ŋ/ 'gold', or /thawi:/ 'to increase', etc. Most often, given names in Standard Thai are generally used pronominally in the second and third person, either with or without the title preceding the names. Should one's title be used before the given name, it is used formally with superiors or unknown non-intimates by placing a polite title such as /khun/ 'merit, goodness' or /than/ 'respected You' before the individual's given name, for instance, /khun ládda:wan mi:sùk/ 'Mrs. (Miss) Laddawan Meesuk'. The title /khun/ 'merit, goodness'/'you' can be preceded by the person's nickname as well. The title /thân/ 'respected You' is formally used with a superior of high social status like the Prime Minister, Minister, or Ambassador. The title /thân/ 'respected You' is rarely used with commoners' given names. The usage of the given name as the first person rarely occurs, and if so, it is used without title by small children or young women. Interestingly, some given names in Standard Thai are abbreviated from polysyllabic to monosyllabic names; these shortened given names informally become the individuals' nicknames.

The title /khun/ 'merit, goodness'/'You' can precede the kinship terms of address in order to express one's attitude of respect or politeness toward any respected, older relatives, followed by the person's given name. For example, /khun ná: ládda:wan/ 'respected younger maternal aunt Laddawan'. For informal, familiar situations within a particular family, the use of kinship terms of address without title can precede the given names of the elder relatives; for instance, /luŋ s4omcha:y/ 'uncle Somchay'.

Some pronominally used title nouns referring to an individual occupation in Standard Thai can precede that individual's given name; for instance, /khru: duanɕai/ 'teacher Duangcai', or /m4]: s4anti/ 'Doctor Santi'. Furthermore, it is acceptable to place the title /khun/ 'merit, goodness'/ 'you' before the pronominally used title nouns in order to express respect; for example, /khun khru: duanɕai/ 'respected teacher Duangcai'.

Another interesting characteristic of Standard Thai given names is that the meanings of most men's given names tend to emphasize qualities of physical strength, financial prosperity, masculinity, leadership, eminence, and power. For example, /wanchay/ 'the day of victory' literally /wan/ 'day' and /chay/ 'victory' or /s4omcha:y/ 'being manly', literally /som/ 'being fulfilled with' and /chay/ 'male, masculine', are common male names. Conversely, most given names for women are concerned with or related to qualities of gentleness, beauty, feminine virtue, glory, and prosperity, or are names of flowers. Popular names include: /w!ɔlai/ 'being beautiful' or /ph]:nth!ɔp/ 'splendid wish or blessing', literally /ph]:n/ 'wish or blessing' and /th!ɔp/ 'being splendid'.

3.4.2 Nicknames in Standard Thai

In addition to given and surnames, in some societies, an individual also has a nickname by which he is always known among his family members or friends. One's nickname is generally an informal monosyllabic name for a person, often humorous, connected with his given name, his personality or physical appearance, or sometimes a term of endearment given by his parents. Nicknames are given to children for the primary purpose of convenience when addressing their offspring and sometimes to wish their children health, wisdom, or wealth, for example, /ph]:y/ 'gemstone, jewel' or /kèŋ/ 'being clever or intelligent'. It could be said that nearly every Thai man, woman, and child has a nickname. Nicknames are usually used to indicate the connotation of friendship, affection or endearment. However, occasionally a person may acquire an additional nickname from those close to them, one which is used sarcastically for their personality or physical appearance; for example, /ûan/ 'fat', or /yô:ŋ/ 'tall, sarcastically

too tall'. Nicknames are used pronominally in the first, second or third person. They are used intimately and affectionately without a preceding title between siblings or intimates.

Sometimes, in order to slightly show respect to someone intimate but who may be a superior, the title /khun/ 'merit, goodness'/ 'You' could precede the person's nickname. For instance, /khun lék/ 'respected Lek' could be used for a listener nicknamed 'Lek', which literally means 'being small' (a gender-neutral nickname for males and females), who may be intimate with the speaker as co-workers in the same company, but is also the speaker's superior. In order to express affectionate and intimate relationships in the Standard Thai speech community, kinship terms of address can precede an individual's nickname, for example, /phî: phim/ 'elder sister Pim'. Semantically and pragmatically, the kinship term / phî:/ is used as prefix denoting 'elder brother or sister', here it denotes 'elder sister' because the nickname /phim/ 'Pim' is a female nickname.

4. Interpersonal Relationships and Socio-Cultural Perspectives in the Standard Thai Speech Community through Pronominal Reference Usage

4.1 Interpersonal Relationships in Standard Thai Speech Community through Pronominal Reference Usage

4.1.1 The Familial Relationship (Non-Ceremonial Kin)

In any particular social structure, family is the smallest human network, connected through numerous members extending both paternally and maternally. The relationship within the family group could be said to be permanent in nature. In the other words, within the family a person would not have to change their role or relationship with other members in the same way they modify the temporary roles they occupy in a society or profession.

The pronominal usage between a speaker and listener within a familial relationship, on either the paternal or maternal side, is naturally and generally chained by the use of kinship terms and name nouns. The Standard Thai speech community is faithful to the cultural norm that

younger people refrain from calling their parents or elder relatives solely by name nouns or second personal pronouns. If younger speakers were to call or refer to their elders as such, it would be quite inappropriate and disrespectful.

A. The Parent-Child Relationship

The relationship between parents and their children is an intimate tie originating from an unconditional, deep, tender, loving care, affection and concern towards their beloved children. In general, within upper and middle-class Thai families, parents rarely use vulgar language with their children. In the same way, a son or daughter is expected to have a great attitude of respect, deference, and fondness for their parents. The relationship between parents and children, despite being shaped by respect, is mostly informal even in the presence of outsiders.

Affectionately, in normal, everyday situations, parents generally address their children by using the kinship term /lû:k/ 'child', 'offspring' which can refer to either a son or daughter. This neutral kinship term implies the deep sense of love, care, affection, and solidarity given to their children. Additionally, parents ordinarily call their children, either within or outside the family, by their nicknames, with or without the kinship term /lû:k/ preceding their nicknames. Children normally use the reciprocal usage of kinship terms /m^æ:/ 'mother' and /ph^ɔ:/ 'father' in order to address their mother or father respectfully in all ordinary situations.

B. The Brother-Sister Relationship

The relationship between brothers and sisters in nearly every Thai family is strongly connected to birth, closeness, affection, and respect, if the speaker is older than the addressee. It can be noted that relative age is an important determinant for the usage of pronominal references in the brother-sister relationship. This reflects Thai social norms and traditional practices concerning seniority.

C. The Grandparent and Elder Relative-Grandchild Relationship

Within typical Thai families, children not only receive unconditional, affectionate love and care from their parents and/or siblings, but they also get the same kind of deep love from their grandparents and elder relatives on both sides of their family. Ideally, children would be cared for affectionately by their grandparents or elder relatives when their parents have occasional professional responsibilities.

4.1.2 The Familial Relationship (Ceremonial Non-Kin)

This kind of relationship originates from and is bonded by the ceremonial marriage of a couple. Familial relationships include those between husband and wife, son-in-law/ daughter-in-law with his or her parents-in-law, or relationships between the members of each family.

A. The Husband-Wife Relationship

In middle-class Thai families, the relationship between husband and wife is familiar and generally informal, chained by their love, attachment, caring and closeness. Today, men and women in Thailand seemingly have equal rights and status; however, the position of the husband is socially regarded as superior to that of the wife. A husband typically addresses himself by using the first person pronoun /chán/ 'I, me' (male/ female speaker), or in some cases he might affectionately use the kinship term /phî:/ 'elder brother/ sister' for himself. He would address his wife by using the second person form /the:/ 'you' (male/ female listener), or by her name or nickname.

On the contrary, a wife would generally use the first personal pronoun /chán/ 'I, me' (male/ female speaker) if she is the same age as her husband, or she might use her own name or nickname to address herself. At times she may use the first person form /n9u:/ 'mouse' 'I, me' (boy or girl) if she is younger than her husband and to express her love towards her husband. Generally, she addresses her husband by using the second person form /khun/ 'merit' 'you' (male/ female listener) to show her slight respect, or she would use the kinship term /phî:/ 'elder

brother/ sister' alone, or preceding his name or nickname, in order to show her attachment or his seniority.

In middle-class families, a husband may use the kinship term /phŋ]/ 'father' and /mŋæ:/ 'mother' to address himself and his wife respectively in the presence of their children. This situation displays teknonymy usage of pronominally used kinship terms.

Among lower-class families, spouses may normally address each other with the intimate first-person form /ku:/ 'I, me' (male/ female speaker) and second person form /mɔ̄/ 'you' (male/ female listener) reciprocally. It is interesting to note that these intimate first and second personal pronouns are used by middle-class spouses when they are angry.

B. The Parent-in-law and Son/Daughter-in-law Relationship

In Thai society, a man's relationship with his wife's parents is one of great respect and distance. Even in normal situations, the behaviours he has to perform on behalf of his mother-in-law and father-in-law seem quite formal. A husband would normally address his in-laws by the kinship terms his wife uses for her parents. He would do the same for her other relatives. For example, he would call his wife's mother /mŋæ:/ 'mother' or /khun mŋæ:/ 'respected mother', the latter showing greater respect. Similarly, a woman would address her husband's parents and relatives using kinship terms based on her husband's relationships with those relatives.

A man would address himself by using the first person form /phŋom/ 'hair on human's head' / 'I, me' (male speaker) when talking with his wife's parents and relatives. A woman might use the first personal pronoun /nŋu:/ 'mouse' / 'you' (boy or girl) for herself while having conversations with her husband's parents and other relatives. This reference decreases the distance between her and parents-in-law and shows her affection. However, it is found that a husband and wife may use their nicknames to address themselves when speaking with their in-laws after few years of their marriage, when the two families are closer and more familiar.

For mothers and fathers-in-law in Thai society, it is commonly found that they use the first person form /chán/ 'I, me' (male/ female speaker) to address themselves, and the second person form /the:/ 'you' (male/ female listener) to address their son/daughter-in-law. Affectionately, they may use the kinship term /lû:k/ 'child, offspring'(son or daughter), or use their son/ daughter-in-law's name or nickname to show familiarity and closeness.

4.1.3 The Social Relationship

Human beings are social creatures generally unable to stay alone; therefore, they form their own social groups or participate in other social communities. Accordingly, they perform many different social roles and interact physically and verbally with others outside of their families; consequently, various kinds of social relationships develop.

A. The Social Relationship between Friends

Friends are people whom individuals create social contact with or relate to either by themselves (direct friends) such as friends in the same class, school, university, or workplace, or by getting introduced by someone else (indirect friends) like one's brother's friends or a friend's colleagues. Outside of the family, friends are the closest people to an individual. Friends allow one to open their heart, share ups and downs, and seek needed advice or suggestions. The relationship between friends is normally informal, and the status among friends tends to be equal. It is found that age, gender, and the context of the speech event are significant social determinants in the linguistic variations of pronominal reference usage among friends.

B. The Social Relationship between Strangers

In social interactions, a person is involved with many different social groups and meets various kinds of people. Strangers are people met for the first time, their true social status difficult to identify. The social distance between speakers and addressees is made apparent accordingly. In such interactions, called 'the zero address form' by Wolfson and Manes (1979), speakers might politely choose to avoid the use of personal pronouns and other references.

However, this avoidance is temporary and would cease as soon as the status of the addressee is identified.

A male or a female addresser would formally use the polite first personal pronoun /ph⁹om/ 'hair on human's head' / 'I, me' (male speaker) and /dichán/, or /dich⁹an/ 'I, me' (female speaker) to address themselves while speaking with strangers of both sexes. To address the stranger, generally a male or female speaker would use the polite second person form /khun/ 'merit' / 'you' (male/ female listener). It is also possible in the Thai speech community to address strangers using kinship terms if the speaker considers the listener's age and seeks to decrease the social distance and increase the intimacy between them. In this situation, the speaker may use the title /khun/ 'merit' / 'you' (male/ female listener), 'Mr., Mrs., Ms.' followed by the kinship term of address relative to the age of the addressee.

C. The Social Relationship between Professionals

People interact with others whose professions are related to them directly or indirectly. Colleagues in the same company or office, doctors and nurses at the hospital, or shopkeepers and their customers are all related one way or another. In different circumstances, pronominal usage varies. The usage of pronominal references is based on the acquaintance (or length of association between the individuals), relative age, relative status, gender, and personal relations between the speaker and the person who they are having professional contact with. For instance, within an educational institute in a Thai community, lower-ranked staff members generally address lecturers with the respected status term /a:ca:n/ 'teacher, lecturer'(male/ female) followed by his or her first name. If that lower ranked staff member is female, she would formally use the polite first personal pronoun /dichán/, or /dich⁹an/ 'I, me' (female speaker) with lecturers to express respect. If the staff member speaking is male, he would use the polite first person form /ph⁹om/, literally 'hair of the head' / 'I, me' (male speaker) while talking with the lecturer. The superior would use the polite second person form /khun/ 'merit' / 'you' (male/ female listener) to address the staff member, reciprocally.

The relationships between an employer and their subordinates are typically examined under variables such as superiority status, non-solidarity, and seniority. It is generally found that there is formality and respectable social distance within superior-subordinate relationships. In the Thai speech community, subordinates use the respected second person form /thân/ 'you' (male/ female), or /khun/ 'merit/ 'you' (male/ female listener) to address his or her boss, and he or she would use the first personal pronoun /phŏm/, literally 'hair of the head/ 'I, me' (male speaker) and /dichán/, or /dichŏan/ 'I, me' (female speaker) for themselves respectively. It is worth noting that should the superior be younger than their subordinates, the respectful, non-reciprocal usage of the polite first personal pronouns /phŏm/, or /dichán/, or /dichŏan/ 'I, me', and the second personal pronoun /thân/, or /khun/ 'you' prevail over the factor of relative age.

In relationships between shopkeepers and their customers, it is noted that in the Standard Thai speech community, both the speaker and the listener generally use kinship terms of address in order to show intimacy and kin-alike. It should be noted that the use of kinship terms might be a tactic to entice customers to buy articles or products from their store. These relationships involve the various social factors of both the shopkeeper and customer. These factors include the customer's sex, relative age, social status, and length of acquaintance. Ordinarily, a male shopkeeper would use the general first person form /phŏm/, literally 'hair of the head 'I/me' (male speaker) to refer to himself when speaking with a customer who is the same age or older. The shopkeeper intimately uses kinship terms for his customer depending on the said social factors. For example, he would use the kinship term /pâ:/ 'aunt' or /khunpâ:/ 'respected aunt' for a non-kin female customer who is older than him, and whom he regards and treats as his own relative. This is an example of the use of pseudo kintype. Should the shopkeeper and customer be familiar or have known each other for some period of time, they may address each other by their names or nicknames.

4.2 Socio-Cultural Perspectives in the Standard Thai Speech Community through Pronominal Reference Usage

4.2.1 Power Distance (Hierarchical Society)

Power Distance describes the degree to which large differences in status exist among people in a society and also the extent to which these variances in power are accepted (Hallinger & Kantamara, 2000). Hofstede (1983) and (1991) describe 'Power Distance' in terms of the prevailing norms of inequality within a culture. Power distance is the extent to which the less powerful members of institutions and organizations within a country expect and accept that power is distributed unequally. According to Hofstede (1991)'s research, the Power Distance dimension in Thailand is high, indicating a high level of inequality of power and wealth: "superiors and subordinates consider each other as existentially unequal ... [and] subordinates are expected to be told what to do" (p.35). Vance et al. (1992) found that Thai subordinates accept a hierarchical order and appreciate strong leadership.

As Thai society is a hierarchical society comprised of five social classes of people, taking individuals' different dimensions of power distance (i.e. age, social class and status, occupational rank, or even life experience) into consideration is vital. Behaving with proper social manners and expressing oneself verbally using the most appropriate pronominal references is truly essential. Baron (1998) interestingly states that, in the Standard Thai pronominal reference system, choosing appropriate personal pronouns or other nominal terms of address involves taking into account (1) conversational interlocutors' social identities and social status, (2) interlocutors' social and interpersonal relationships, and (3) the social setting of the interaction and its level of formality.

The concept of being 'superior-inferior' or 'younger-elder' signifies an asymmetrical relationship between interlocutors and one of the most interesting socio-cultural perspectives in Thai society, seniority. Seniority implies that an individual has more experience and is more knowledgeable and more capable (Khanittanan, 2005). Rojanapanich (2010) mentions that Thai culture revolves largely around Buddhism and respect for seniority, whether in terms of age,

social class or social status, educational background, occupational rank, or even wealth. Notwithstanding the respect given to seniority, Buddhist priests receive absolute deference and it is common to see healthy young Buddhist priests sitting on buses while elderly passengers stand. Seniority has different forms: younger people respect elders, the poor look up to the rich, and common citizens defer to politicians and high ranking military personnel (Mulder, 2000). Titthummo (2004) states that young Thai people believe in “expert” decisions - that is, they have a strong respect for authority. Thai children, accordingly, are brought up to believe in the virtue of obeying parents, teachers and other adults.

4.2.2 Conflict Avoidance/ Non-Confrontational Society

The importance of the concept ‘saving face’ is a significant social concern for people in a collectivist society. Thai people are normally concerned about what others think of their actions. Consequently, they tend to try to gain respect by acting or expressing themselves in a way that best and most appropriate meets the expectations of the individuals around them. Moreover, if possible, Thai people usually avoid any linguistic and non-linguistic expressions that might cause personal conflicts or unsatisfied situations between themselves and their interlocutors.

4.2.3 Collectivist Society

Komin (1991) described collectivism as a society characterized by a tight social framework in which people expect others in groups of which they are a part (such as an organization) to look after them and protect them when they are in trouble. In exchange, they feel they owe absolute loyalty to the group. Thailand is a collectivist society, where “people from birth onwards are integrated into strong, cohesive in-groups, which throughout people’s lifetimes continue to protect them in exchange for unquestioned loyalty” (Hofstede, 1988, p.78). Furthermore, Thai society’s collectivist identity is evidenced by a sense of long term responsibility to the group, the family (especially the extended family), or other extended social groupings. Loyalty in a collectivist culture is dominant, overriding many other societal rules and

regulations and the society promotes strong relationships within organizations, such that everyone takes responsibility for each other (Buriyameathagul, 2013).

4.2.4 Politeness and Honorificence

In Standard Thai, choosing a personal pronoun or another nominal term of address, in any particular situational context, not only formulates or ties social and interpersonal relationships between conversational interlocutors, but also signals honorificence (honored and unhonored) and politeness (polite and impolite) toward other referents (Baron, 1998).

Khanittanan (2005) states that age is the most important factor in the politeness strategies of Thai society. One strategy utilizing verbal politeness in Thai society involves addressing strangers or unknown people with a kinship term. For instance, the speaker may address the listener with the term /ta:/, 'maternal grandfather' or /yai/, 'maternal grandmother' preceding his or her names, to show the higher status of the addressee. If the speaker addresses the listener with /phî:/, 'elder sibling', or /n!๑:ŋ/, 'younger sibling', this manifests solidarity with the addressee (pp. 316-317).

5. Conclusion

Language is a social phenomenon, and language use is highly correlated with social structure. People purposefully use language in order to identify and define their social relationships with others in the speech community. People use language to identify who they are in the eyes of their society in addition to the language functioning as a medium to communicate or express ideas, thoughts, beliefs, opinions, comments, or emotional feelings. In other words, people use language, both intentionally and unintentionally, to express the interpersonal relationships between themselves and others. Speakers convey significant socio-cultural perspectives reflecting their own social practices or cultural beliefs.

Like other communities, Thai citizens are socially organized and aggregated into hierarchically ordered social groups, or classes. Generally speaking, there are five classes of Thai people: (1) His Majesty the King and Her Majesty the Queen, (2) members of the royal

family, (3) Thai Buddhist monks, (4) high-ranking government officials, and (5) commoners. The pattern of Thai hierarchical social organization, social and cultural rules, and systems or beliefs consequently play an important role in governing the codes of physical, social behavior and linguistic speech interactions. Both spoken and written language use in the Standard Thai speech community are actually determined by cultural beliefs, traditionally transmitted social practices and several social factors or variables such as age, gender, family lineage or kinship, social class or status, occupational rank, and situational context.

Therefore, it would be possible to categorize the language socially used in the Standard Thai speech community into five different language varieties:

1. The royal language variety for Their Majesties and Royalty
2. The ecclesiastic language variety for Buddhist priests
3. The polite formal language variety for High-ranking government officials
4. The polite everyday vernacular among commoners
5. The earthy offensive slang and informal vulgar speech variety to be avoided

In a society, a person who is a member of various different social groups has to play many different social roles. The multiplicity of social roles the person has to play or perform determines their use of the personal pronouns and other pronominal references which exist in most of the world's known languages. The selection of pronominal references is consequently dependent upon which role a speaker is playing in that particular situational interaction, and to which social group they belong. The terms a speaker chooses to address themselves or another person signifies their evaluation of their own social status and that of the person in a social and interpersonal relationship with them.

Pronominal references include personal pronouns that substitute for nouns denoting the first, second, and/or third referents functioning as either a subject or an object in a sentence. These also include other nominal terms of address functioning as personal pronouns. Pronominal references could be grouped into four categories: personal pronouns, kinship terms,

status terms (title nouns), and personal names (given names and nicknames). Standard Thai is known for its complexities in the choices of personal pronouns and other nominal terms of address available to its speakers. Standard Thai pronominal references reflect a range of power or status, levels of intimacy, politeness, deference and respect (or disrespect). An investigation of such complexities would interestingly illustrate and mirror the close link that exists between language use and social structure, leading to greater insight into both language and society.

Summarily, when confronted with differences in social status between individuals, and recognizing that seniority is an important social norm, Thai (or specifically Standard Thai) speakers have to know what to say, when to say it, how to say it, and to whom. Generally, from a very early age, every Thai child is taught a code of behaviour to relate to people around them. Children learn over time how and when, and to whom to express their respect, politeness and honour to respected superiors. Also, they have to learn and accept their place in the social hierarchy and act accordingly. Proper use of language concerning socio-cultural variables between speakers and the addressees (or referents) plays an important role in expressing respect, honour, and politeness to those a speaker is interacting with. On the contrary, lacking interest in those social and linguistic factors results in contempt, insults, and irresponsible indifference; this consequently creates undesirable responses in speech interactions.

References

- Baron, A. (2001). *The Interactive Organization of Reference to Persons in Thai Conversation*. Los Angeles: University of California Ph.D. Thesis.
- Braun, F. (1988). *Terms of Address: Problems of Patterns and Usage in Various Languages and Cultures*. (Contribution to the Sociology of Language 50) Berlin: Mouton de Gruyter.
- Brown, R. and Gilman, A. (1960). *Pronouns of Power and Solidarity*. In *Style in Language*, ed. By Thomas A. Sebeok, 253-76. Cambridge: MIT Press.

- Buriyameathagul, K. (2013). *Characteristics of Culture in Thai Society and Virtual Communities*. Journal of Social Sciences, Humanities, and Arts, Silpakorn University.
- Cooke, J. R. (1968). *Pronominal Reference in Thai, Burmese, and Vietnamese*. Berkeley and Los Angeles: University of California.
- Clyne, Norrby and Warren. (2009). *Language and Human Relations*. New York: Cambridge University Press.
- Finegan, E. (2007). *Language: Its Structure and Use*. Boston: Thomson Wardsworth.
- Friedrich, P. (1966). Structural implications of Russian pronominal usage. In W. Bright (ed.) *Sociolinguistics*. The Hague: Mouton, 214-259.
- Gessom, S. (1983). *A Synchronic-Comparative-Contrastive Study of Modern I-san (Northeastern Thai) and Standard Thai*. Pune: Deccan College Ph.D. Thesis.
- Hallinger, P. & Kantamara, P. (2000). *Leading educational change in Thailand: Opening a window on leadership as a cultural process*. *School Leadership and Management*. 20(1), 189-206.
- Head, B. F. (1976). *Social factors in the use of pronouns for the addressee in Brazilian Portuguese*. In J. Schmit-Radfeldt (ed.) *Readings in Portuguese linguistics*. Amsterdam: North-Holland, 289-348.
- Head, B. F. (1978). *Respect degrees in pronominal reference*. In J.H. Greenberg, C., A. Ferguson and E. A., Moravcsik (eds.) *Universals of Human Language. Vol, 3: Word Structure*. Stanford, CA: Stanford University Press, 151-212.
- Hofstede, G. (1983). *The cultural relativity of organizational practices and theories*. *Journal of International Business Studies (pre-1986); ABI/INFORM Global*, 14(2): 75-89.
- Hofstede, G. (1991). *Cultures and Organisations: Software of the Mind*. New York: McGraw-Hill.

- Jain, D.K. (1973). *Pronominal Usage in Hindi: A Sociolinguistic Study*. University of Pennsylvania (unpublished) Ph.D. Dissertation.
- Jespersen, O. (1936). *Essentials of English Grammar*. London: Allen & Unwin.
- Kellogg, S. (1876). *A Grammar of the Hindi Language*. London: Allen and Unwin.
- Keshavarz, M. (1988). *Forms of address in post-revolutionary Iranian Persian: a sociolinguistic analysis*. *Language in Society* 17: 565-575.
- Keshavarz, M. (2001). *The role of social context, intimacy, and distance in the choice of forms of address*. *International Journal Social Language* 14, 8: 5-18.
- Ketprathum, W. (2003). *Rachasap (Thai)*. Bangkok: Phatthanasuksa.
- Khanitthanant, W. (1986). *Khwan Supap Nai Phasa Thai Krungthep (Politeness in Bangkok Thai)*. In *Wattthanatham Phuenban: Phasa*. (ed) by Pensri Duke et al., 26-52. Bangkok: Chulalongkorn University Press.
- Komin, S. (1990). *Culture and work-related values in Thai organizations*. *International Journal of Psychology*, 25(3-6), 681-704.
- Komin, S. (1991) *Psychology of the Thai People: Values and Behavioral Patterns*. Bangkok: Research Center, National Institute of Development Administration (NIDA), ISBN 974-85744-8-2: 191-197.
- Lees, R. B. Klima, E.S. (1963). *Rules of English Pronominalization*. In *Language* 39/1.
- Morakul, S., & Wu, F. (2001). *Cultural influence on the ABC implementation in Thailand's environment*. *Journal of Managerial Psychology*, 16(2), 142-58.
<http://dx.doi.org/10.1108/02683940110380960>
- Mühlhäusler, P. and R. Harré (1990) *Pronouns and People: the Linguistic construction of social and personal identity*, Basil Blackwell, Oxford.

- Mulder, N. (1985). *Everyday life in Thailand*. Bangkok: Duang Kamol.
- Mulder, N. (1997). *Thai images: The culture of the public world*. Chiang Mai: Silkworm Books.
- Mulder, N. (2000). *Inside Thai Society*. Chiang Mai: Silkworm Books.
- Palakornkul, A. (1972). *A Socio-linguistic Study of Pronominal Strategy in Spoken Bangkok Thai*. University of Texas at Austin M.A. Thesis.
- Phanthumetha, N. (1983). *Kanchai Phasa Thai (Thai Language Usage)*. Bangkok: Sukhothaithammathirat University Press.
- Rojanapanich. (2010). *The Social Imaginary in Thai Society: Globalization, Cultural Dimensions and Education*. RMIT, School of Education, Design & Social Context Portfolio.
- Siewierska, A. (2004). *Person*. Cambridge: Cambridge University Press.
- Titthummo, J. (2004). *The development of mind (Pattana Jitta)*. Retrieved March 18, 2009 from: <http://www.jarun.org/42-10.htm>.
- Vance, C. M., McClaine, S. R., Boje, D. M., & Stage, H. D. (1992). *An examination of the transferability of traditional performance appraisal principles across cultural boundaries*. *Management International Review*, 32(4), 313-26.
- Wolfson, N and Manes, J. (1979). "Don't Dear Me". *Working Papers in Sociolinguistics*, number 53. Southwest Educational Development Laboratory. Austin, Texas.

